

Kozmutza Flóra
Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény

Székhelyintézmény

6800 Hódmezővásárhely, Kutasi út 34-36.

A készségfejlesztő iskola
helyi tanterve

2017.

Bevezetés

A készségfejlesztő iskola helyi programjának kidolgozásánál Budapesti Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és Készségfejlesztő Speciális Szakiskola által kidolgozott kerettanterv – 9-10. évfolyam közismereti, 11-12. évfolyam közismereti és gyakorlati - (53/2016. (XII.29.) EMMI rendelet) alapján és a helyi sajátosságok, lehetőségek figyelembevételével készült.

A képzés szerkezete

Közismereti képzés: 9-10. évfolyam

Gyakorlati évfolyamok: 11-12. évfolyam

Életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati évfolyamok.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő iskola befejező évfolyamának sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány középfokú végzettséget tanúsít, de rész szakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

A készségfejlesztő iskolába kerülés előzményei, feltételei:

A Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága, valamint az illetékes országos bizottságok javaslata alapján (8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) kerül a középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló a középfokú oktatásba.

A készségfejlesztő iskola célja:

Felkészítés a sikeres társadalmi integrációra.

A gyakorlati feladatok, tevékenységek megtanítása, a munkavégzési kompetenciák kialakítása.

A készségfejlesztő iskola feladata:

A tanuló felkészítése a felnőttkori lehetőségeire (*Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonai, második munkapiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés*).

Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt oktatása – nevelése - képzése:

- a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
- a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
- társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan fejleszteni kell.

Értékelési elvek és eljárások:

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás, amely a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését,

megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését szolgálja, lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata:

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Feladata, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra.

Az értékelés alapelvei:

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányul.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósul meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósul meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Értékelés:

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés. A pozitív személyiségfejlődés érdekében kiemelt szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (*dicséret, figyelmeztetés, kedves programon való részvétellel történő jutalmazás, stb.*) és írásbeli, a közismereti és elméleti tartalmak értékelése a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával is történik félévkor és évvégén a szöveges értékelés mellett.

A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettanterv oktatása során az oktatónak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és szóban értékelni a tanulók gyakorlati munkavégzését, félévkor és évvégén pedig szövegesen írásban, a vizsgabizonyítvány minősítésének megfelelően.

Az értékelés tárgya:

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás, az elkészített munkadarab minősége.

Testnevelés tantárgynál az őszi és tavaszi fizikai és motorikus képességek mérése és kiértékelése %-ban.

A tanuló fejlődésének mérése a P.A.C. I. mérőeszközzel a 9. és 12. évfolyamon.

Az értékelés tárgya:

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás, az elkészített munkadarab minősége.

Vizsga:

A készségfejlesztő kerettanterv elméleti és gyakorlati vizsgával zárul. A képzés végén a tanuló előre összeállított tételsor alapján gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy készterméket vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy elkezdett munkadarabon

pedig folytatja a munkát, bemutatva gyakorlati ismereteit. A vizsgabizottság összetétele a gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből, szakirányú végzettségű gyógypedagógusból és a bizottság elnökéből áll.

A Vizsgabizonyítvány minősítése:

- kiválóan megfelelt – a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik,
- jól megfelelt – a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő,
- megfelelt – a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni,
- a képzésben részt vett – a tanuló segítséggel, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni.

A tantárgyi versenyek:

A tantárgyi versenyek megrendezésének legfőbb célja a tanulói motiváció megerősítése és a szülői elvárások kielégítése. Hasznos a gyakorlati ismeretek bemutatása versenyszerűen a képző intézmény belső és több intézmény közötti külső versenyeken.

Lehetőség szerint hivatalos, regionális vagy országos versenyen is kell indítani a tehetséges tanulókat.

Elvárt teljesítmény:

9-10. évfolyam végére

1. A tanuló képességeihez mérten fejlődjön.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással a lehetőségei legnagyobb kihasználásával önálló tevékenységeket folytatni.
3. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

A készségfejlesztő iskolai képzés végére

1. A tanuló képességeihez mérten sajátítsa el a gyakorlati tartalmakat.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni (napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában).
3. Legyen képes egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségének függvényében lakóközösségébe, lakókörnyezetébe történő integrálódásra.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai:

Az évenként megjelenő tankönyvkiátlóból a választás szempontjai:

- A speciális igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és egyéb szemléltető eszközt szükséges választani, melyek a figyelem, és érzékelés zavarait részben kompenzálják.
- Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.
- Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.
- A pedagógus kreativitását, szakmai tudását magukba foglaló saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez.

A képzési feladatok kivitelezésének feltételei:

A Köznevelési törvényben előírt és a mindenkori taneszköz jegyzékben meglévő, a tanulók speciális igényeiknek is megfelelő személyi és tárgyi erőforrásokkal kell rendelkezni a készségfejlesztő iskolai képzést megvalósító intézménynek.

A 9-10. évfolyam közismereti tanterve

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyam közismereti tanterve a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó, a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulót oktató-nevelő általános iskolai tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása.

A nevelés-oktatás célja az általános iskolában elsajátított életkezdéshez, pályaválasztáshoz kapcsolódó ismeretek megerősítése, a gyengébb vagy sérült funkciók fejlesztése, kompenzálása, a felnőtt életben elérhető munkatevékenységek iránti motiváció felkeltése, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges kompetenciák, magatartásformák kialakítása, a gyakorlati képzés sikerének megalapozása.

A tanuló megismeri a gyakorlati évfolyamok munkatevékenységeit, felkészül a gyakorlati ismeretek és tevékenységek elsajátításának megkezdésére. A képzés során a tanuló megismeri, fokozatosan magáévá teszi és elfogadja a reális, képességeit, érdeklődését, lehetőségeit figyelembe vevő, számára elérhető életperspektívát. Megismeri és alkalmazza a segítségkérés és elfogadás aktuális helyzethez szükséges formáit, társas kapcsolataiban és kommunikációjában kialakul a megfelelő önbizalomra épülő bátorság, a helyes önértékelésen alapuló közösségi magatartás. Az eltérő tanulási képességek miatt szükséges az egyéni megsegítés és bánásmód alkalmazása, folyamatosan szem előtt tartva a gyakorlati felkészítés eredményességének megalapozását. Különösen nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati tevékenységekkel és a munkavállalással kapcsolatosan a kommunikáció fejlesztésére a beszéd értése és a beszédprodukció, illetve alternatív kommunikációs eszközök területén egyaránt. A tevékenységek elsajátításának érdekében fontos a nagymozgásos fejlesztés a megfelelő állóképesség kialakulásához, a finommotoros koordináció fejlesztése a sikeres munka-és feladatvégzéshez.

A készségfejlesztő iskola olyan nyitott szellemiségű, befogadó intézmény, amelyben minden tanuló számára lehetővé válik a képességeinek megfelelő ismeretek elsajátítása, a munkatevékenységekben rejlő sikerélmény biztosítása, az eltérő adottságok elfogadása és a tanulói közösség ösztönző erejének, lendületének kiaknázása.

Fejlesztési területek - nevelési célok

A tanuló a készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyamain **erkölcsi nevelés területén** megismeri a felnőtt életet strukturáló szabályrendszereket, a szabályok betartásának fontosságát. Felismeri a cselekvéseket és döntéseket befolyásoló értelmi és érzelmi motívumokat, megkülönbözteti a kívánatos és a nem megfelelő viselkedési formákat a társas érintkezésben. Folyamatosan alakulnak ismeretei a társait érintő érzelmi kapcsolatokról, megéli és tudatosan irányítja sajátérzéseit, kiemelten a türelem, az együttérzés, a segítőkészség területén. A képzés során fejlődnek a tanuló ismeretei a nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a társadalom szerkezetéről, a hétköznapi életben végzett munkatevékenységek társadalmi hasznosságáról, a közös nemzeti értékteremtésben az egyének munkavégzési feladatáról. Erősödik szűkebb környezetével és közösségével való együttműködése. Aktívan részt vesz társadalmi rendezvényeken és külsőségeiben is megjeleníti a társadalmi ünnepek, megemlékezések szimbólumait.

Az **állampolgárságra, demokráciára nevelés területén** a tanuló felkészül a felnőtt élettel összefüggő állampolgári és demokratikus jogok és kötelességek gyakorlására, megismeri a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Iskolai keretek között felkészül a döntések meghozatalában való felelősségre, igyekszik saját jogainak és érdekeinek megfelelő keretek között érvényt szerezni és ebben segítséget igénybe venni.

Az **önismeret és társas kapcsolati kultúra terén** a képzés lehetőséget nyújt a felnőtt életben betöltendő feladatokkal kapcsolatos reális énkép és önismeret kialakulására, a vágyak és lehetőségek összehangolására. Bővül a társas kapcsolatok szintje, folyamatosan alakul a reális énkép, felismeri az elsajátítható kompetenciák mértékét. Erősödik a fiatalokban a kritikus helyzetek felismerésének képessége és a megoldás érdekében a megküzdési stratégiák alkalmazása. Képesé válik saját emlékeinek feldolgozására, kialakul az ön- és az én azonosság tudata.

A **testi és lelki életre nevelés során** a készségfejlesztő iskolai képzés közismereti tantárgyai között túlsúlyban lévő testnevelés kiemelten fontos szerepet játszik a helyes életmódra nevelésben, a felnőttként követendő életvitel megalapozásában. A képzés során folyamatosan szem előtt kell tartani a megfelelő állóképesség kialakulásához szükséges erőnlét biztosítását, a munkafolyamatok során esetlegesen kialakuló tartási és mozgásos rendellenességek megelőzését. A tanuló megismeri a testi erőnlét, az egészség és a lelki egyensúly közötti összefüggéseket, tőle telhető módon és mértékben igyekszik a károsító, veszélyeztető hatásokat elkerülni.

A **családi életre nevelést** a középfokú oktatás időszakában megerősíti, hogy a tanuló megismeri a felnőtt életében megtapasztalható családi kapcsolatokat, felkészül a családban elfoglalt helyének és képességeinek megfelelő részvételre a családi munkamegosztásban. Megismeri a hétköznapi élethelyzetek lehetőségeit családban, lakóotthonban, bővülnek ismeretei az együttéléssel, családi kapcsolatokkal járó konfliktusok kialakulásáról és a megoldások lehetőségéről.

A **felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén** a tanuló ismeretei bővülnek a közösségek tagjainak különbözőségéről, igényli az önkéntes segítségnyújtást a rászorulóknak, átéli a személyes fontosság érzését. Kialakul felelősségérzete a rábízott feladatokkal kapcsolatban, körültekintően jár el tevékenységeiben.

A készségfejlesztő iskolai képzés során erősödik a tanulóban a **fenntarthatóság, környezettudatosság területén** a környezete megóvására való igény, megismeri és elkerüli a környezetet károsító tevékenységeket. Odafigyel hétköznapijaiban az anyagokkal, energiával történő takarékosagra, igényeit a szükségletekhez és lehetőségeihez hangolja.

A 9-10. évfolyamok során a **pályaorientációt segíti** a tanuló szűkebb és tágabb környezetének megismerése, saját képességeinek, érdeklődésének kritikus értékelése, kialakul a tanulóban a számára megfelelő gyakorlati munkavégzés, a munkadarab létrehozásának igénye. Motiválttá válik az elérhető munkatevékenységek elsajátítására, gyakorlására és a folyamatos munkavégzésre. Örömet lel a munkával létrehozott érték megteremtésében.

A **gazdasági és pénzügyi nevelés területén** a tanuló megismeri a társadalmi munkamegosztás alapjait, a munkabér és más támogatások beosztásának fontosságát, a gazdálkodással összefüggő ügyintézképek formáit. Tovább formálódnak ismeretei a pénz értékéről, a beosztó családi költségvetés betartásáról.

A készségfejlesztő iskolai tanuló a **médiatudatosságra nevelés** eredményeképpen gyakorlottan használja az elektronikus információ hordozókat, képes tevékenységeihez, szórakozásaihoz a megfelelő felhasználás alkalmazására. Óvatosan kezeli a médiumok felhasználásában az információk hitelességét, vigyáz személyiségének védelmére. A szabadidő eltöltése során ügyel a média túlsúlyának elkerülésére.

A képzés során a **tanulás tanítása területen** a tanuló felkészül az iskolai oktatás alatt elsajátított ismereteinek felnőtt életkorban történő folyamatos megújítására, kialakul igénye az önművelésre. Megerősödik benne, hogy a környezet változásait figyelemmel kell kísérni. Felismeri, hogy érdeklődésének kielégítése folyamatosan új ismeretekhez juttatja, amelyek megkönnyítik számára az életben történő eligazodást.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A készségfejlesztő iskolai közismereti képzés az **anyanyelvi kommunikáció terén** támogatja a felnőtt élet során a munkavállaláshoz, a felnőtt társas kapcsolatokhoz és a társadalmi szerepvállaláshoz szükséges kommunikációs formák rögzülését, a közösséggel és környezettel kapcsolatos véleményalkotást. Tovább fejlődik a beszédértése és egyre pontosabbá, változatosabbá válik a beszédprodukció. Képes közölni, verbális vagy nem verbális módon, átélt érzelmeit és az eseményekhez kapcsolódó véleményét. Társas kommunikációs kapcsolatokban aktív, a kommunikációt az információszerzés eszközeként használja, minél kevésbé alkalmaz fölösleges echoláliákat.

A képzés során a **matematikai kompetencia területen** az alapfokú oktatásban elsajátított logikai, matematikai ismeretek rendszerezése történik. A tanuló kognitív képességeinek megerősítése a problémamegoldás területén a minél nagyobb önállóság elérését célozza és támogatja. Készség szintűvé válik a hétköznapi életben és a munkatevékenységekben egyaránt fontos szerepet játszó mértékegységek használata és a téri tájékozódás. Felismeri az idő, és a pénz szükségszerű beosztásának elveit, törekszik ezek betartására.

A **természettudományos és technikai kompetencia területen** a tanuló megismeri a hétköznapi életben előforduló legfontosabb természeti jelenségeket és a leggyakoribb technikai eszközök szerepét, működését. Képes egyszerű ok-okozati összefüggések felismerésére és értelmezésére. Tudatosul az emberi tevékenységek természetére gyakorolt hatása. Az elvárható óvatossággal mozog környezetében, képes a változásokat megfigyelni és megmutatni vagy megfogalmazni. Tisztában van a legfontosabb egészség- és balesetvédelemmel összefüggő ismeretekkel, ezeket betartja és helyesen alkalmazza.

A **digitális kompetencia terület** fejlesztésével készség szintűvé válik a napi tevékenységek során alkalmazott infokommunikációs eszközök használata. A tanuló óvatosan és magabiztosan kezeli a hétköznapi életben előforduló, háztartásban, a munkához, és a szórakozáshoz használt elektronikus eszközöket. Különösen figyel a médiatartalmak megválogatására, a kapcsolatokban személyiségének védelmére.

A tanuló képessé válik **szociális és állampolgári kompetenciáinak** megélésére, a családi munkamegosztásban a felnőtt szerep betöltésére, közösségi környezetében igényeinek, jogainak érvényesítésére, kötelezettségeinek teljesítésére. Megismeri és támogatott döntéshozatallal igénybe veszi a demokratikus államszervezet intézményeit.

A **kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia terület** fejlesztésével a tanuló kiismeri magát a társadalmi kapcsolatrendszer elemi szintjén, képes egyre önállóbb interakciók kezdeményezésére. Megismeri képességének terét, elfogadja, összehangolja igényeit, vágyait és lehetőségeit.

Kialakul a tanulóban az **esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia területen** a környezetének és megjelenésének igényességére törekvés, tudatosul önálló ízlésvilága, mindennapjaiba beépül a praktikummal párosuló esztétikum és harmónia.

A **hatékony, önálló tanulás iránti igény kialakításával** a képzés során a tanuló minden elsajátított eszköz és módszer igénybevitelével felkészül a felnőtt élet mindennapjaiban szükséges alkalmazkodásra és önfejlesztésre. Folyamatosan igényli az új lehetőségek megismerését, kíváncsi a változásokra és érdeklődik környezete iránt.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségterületek elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a gyakorlati tevékenységek kiválasztására. A 9-10. évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok intézményünkben

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	9. évfolyam	10. évfolyam	2 tanéves óraszám
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	5	5	360
Társadalmi környezet	Számolás – mérés	5	5	360
	Társadalmi ismeretek	1 (+1)	1 (+1)	72 (+72)
	Etika	1	1	72
	Osztályfőnöki óra	1	1	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Életvitel és gyakorlat	4 (+1)	4 (+2)	288 (+108)
	Gyakorlati képzés előkészítése	2	2	144
Természeti környezet	Környezet- és egészségvédelem	2 (+1)	2 (+1)	144 (+72)
Művészetek	Ének-zene	1,5 (+0,5)	2	126 (+18)
	Ábrázolás-alkítás	2	2	144
Informatika	Információs eszközök használata	2	2	144
Testnevelés	Testnevelés	5	5	360
Összes óraszám		35	36	2556
<i>Ebből a szabad időkeret</i>		<i>3,5</i>	<i>4</i>	<i>270</i>

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs óraszám: 4 óra/hét

Kommunikáció

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez és egyszerű munkafolyamatok elsajátításához szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésre és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukciónak vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására. A tantárgy tanulása során az általános iskolai ismeretekre alapozva, az elsajátított képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására. Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése. A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezőmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre. A tantárgy célja, hogy a tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat. Folyamatosan legyen a tanulóknak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze. A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja. A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértesse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, alkalmazkodjon a különféle beszédhelyzetekhez. Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásával, a közösségi lét és kommunikáció összhangjának erősítésével, a verbális és nem verbális kommunikációs jelzések összhangjának elősegítésével.

A nemzeti öntudat, hazafias nevelés területén elősegíti a közvetlen környezet megismerését, a nemzeti jelképek, ünnepek kommunikációs szokásrendszerének, jelentőségének és értékeinek megértését.

A tantárgy az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén szerepet játszik a nyomtatott és elektronikus sajtó híreinek megismertetésén, figyelésén keresztül a demokratikus intézményrendszer működésének és eseményeinek értelmezésében, a demokratikus jogok és kötelezettségek gyakorlásának támogatásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.

A testi és lelki egészségre nevelés fejlesztési területet az érzelmi élettel és az egészséges életmóddal kapcsolatos kommunikációs kultúra megismerésével segíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet a gyakorlati tevékenységek veszélyeinek és a balesetek elkerülésének felismertetésével támogatja. Elmélyíti a fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismereteit a tevékenységekhez szükséges eszközök, anyagok és energia felhasználásával kapcsolatos tudatosság irányításával.

A pályaaorientáció területét a tantárgy a gyakorlati munkavégzés szabályainak, lehetőségeinek, fontosságának bemutatásával és az egyéni érdeklődés felismertetésével segíti.

A gazdasági és pénzügyi nevelés fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a felnőtt társadalom munkaalapú berendezkedését, a családi munkamegosztás fontosságát.

Médiatudatosságra nevelés területén a tantárgy segít elsajátítani az audiovizuális eszközök helyes és mértékletes alkalmazásának szabályait, a média alkalmazását információszerzésre.

A tanulás tanítása fejlesztési területen a tantárgy segíti a változások megismerésében a kommunikációs technikák alkalmazásának elsajátítását.

A kommunikáció tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a környezet megismerésében, a társas kapcsolatok alakításában lényeges kommunikációs eszközök gyakoroltatásához és a közösségi élethez nélkülözhetetlen közlési és információszerzési igény fejlesztéséhez.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen segíti a különböző helyzeteknek megfelelő viselkedési, önálló véleményalkotási és képviseleti formák alkalmazását.

A tantárgy az esztétikai és művészeti tudatosság kompetencia fejlődését a kellően tudatos, igényes kommunikáció alkalmazásának támogatásával éri el.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődését a tantárgy a kíváncsiság, az érdeklődés fenntartásával és az információszerzés lehetőségének segítségével éri el.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és azok funkcióit.</p> <p>Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.</p> <p>Az olvasottakat röviden összefoglalni.</p> <p>Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.</p> <p>Látott történetet megérteni, erkölcsi normák felismerése.</p> <p>Reálisan programot tervezni és egyeztetni.</p> <p>Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).</p> <p>Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás).</p> <p>Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.</p>	<p>Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni. Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.</p> <p>Ismereteit és önállósága fokát bővíteni. A környező utcák térképén eligazodni.</p> <p>Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni, és azok funkcióit ismerni.</p> <p>Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.</p> <p>Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.</p> <p>Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni.</p> <p>Olvasási technikáját fokozatosan javítani.</p> <p>Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani.</p> <p>Szavakat csoportosítani és azokat leírni. Törekedni a pontos és tempós munkára.</p> <p>Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni.</p> <p>Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani.</p> <p>A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás).</p> <p>Adott úrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására.</p> <p>Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.</p> <p>Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni).</p> <p>Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni.</p> <p>Elemi ismeretek szerepét a megismert történelmi korokról.</p> <p>Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni.</p> <p>Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház).</p> <p>Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni.</p> <p>Egyszerűbb keresztrejtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni.</p> <p>Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között.</p> <p>Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. A piktogramok információit ismerni, és betartani. Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni.</p> <p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani.</p> <p>Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni.</p> <p>Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).</p>	<p>Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analízis - szintetizáló-, akarati-, belátási-, és döntésképesége.</p> <p>Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.</p> <p>Rövid szövegről tudjon beszámolni szóban és írásban.</p> <p>A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Beszédtechnika javítása. Légző-, fűjő-, szívgyakorlatok.</p> <p>Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.</p> <p>Szókinccsfejlesztés.</p> <p>Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).</p> <p>Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.</p> <p>Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Tájékozódás a térképen).</p> <p>Lakás, iskola alaprajza, helyiségek.</p> <p>Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban.</p>	<p>Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.</p> <p>A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása.</p> <p>Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű, mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő).</p> <p>Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal.</p> <p>Szavak gyűjtése (többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).</p>	<p>Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése.</p> <p>Időpont, időtartam, késés, pontosság,</p> <p>szükséges tárgyak, luxuscikkek,</p> <p>Nevezetes helyek (Vár, Parlament),</p> <p>Útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca,</p> <p>Vizes helyiségek, lakószobák, mellék helyiségek,</p> <p>Szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.</p>	<p>Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.</p> <p>Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.</p> <p>Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.</p> <p>A környező utcák térképén eligazodni.</p> <p>Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióját ismerni.</p> <p>Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.</p> <p>Tárgyakat ésszerűen elrendezni a lakásban.</p>

2. témakör: Olvasás - írás			Óraszám/évfolyam: 50
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Olvasás gyakorlása, újságolvasás. Rövid novella, vers, mese olvasása. Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (rajzfilm). Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás). Mondat értelmezése. Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása). Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása. Személyi adatok ismerete, helyes leírása. Kérdőív, tesztlap kitöltése. Önálló fogalmazás írása. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése. Keltezés értelmezése és helyes leírása. Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető (naptárban). Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>	<p>Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően. Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors). Néma olvasás. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek). Egymás kézírásának olvasása. Egybeírt mondat szavakra bontása. Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. Beszámolás az olvasottakról. Dramatizálás. Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal. Másolás, írás, diktálás után. Űrlap kitöltése személyi adatokkal. Szavak írása másolással, tollbamondással időre. Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak. Rövid üdvözlőlet küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms). Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés). Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése). Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján. Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása társaival, kóstoló, kínálás).</p>	<p>Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás. Életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.</p>	<p>Egyszerű, tagolt szöveget olvasni, az olvasottakat röviden összefoglalni, értelmezni. Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. Törekedni a pontos és tempós munkára. Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni. Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet kérdések segítségével elmondani. A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás). Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására. Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz. Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig,</p>

	Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölcsonzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.		borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).
--	---	--	--

3. témakör: Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése			Óraszám/évfolyam: 64
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása). A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, filmrészletek). Történelmi regék, mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás). Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok. Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságot olvasás. Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztretjtvény. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).</p>	<p>Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása. Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről. Versek hallgatása. Versek közös olvasása. A teljes művek végighallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása. Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések). Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása). Film(részlet) megtekintése, megbeszélése. A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). Következtetések, reakciók (képek,</p>	<p>Mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük. (Veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok.) Rokon értelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése.</p>	<p>Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. Elemi ismeretek szerezni a megismert történelmi korokról. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni. Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. Egyszerűbb keresztretjtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni. Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. A piktogramok információit ismerni, és betartani.</p>

<p>A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (híhető- hihetetlen) elkülönítése. Érzelmelek megértése nem verbális jelzésekből, az érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arc kifejezések, gesztusok értelmezése). TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).</p>	<p>mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása. Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). Gyűjtés, értelmezés. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. Eszközök használata a használati utasítás szerint. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése. Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?) Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. Keresztrejtvény közös megfejtése. Versenyek, játékok (kvíz, most, mutasd meg, kitalálás, szójáték).</p>		
---	--	--	--

4. témakör: Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.			Óraszám/évfolyam: 36
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Telefonálás (vonalas és mobil készüléken).	Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás,	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése.	Röviden, lényegre törően, jól artikuláltnan telefonálni.

<p>Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből). Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése). Az együttélés szabályai. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat). Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai. Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása. Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése. Családi kapcsolatok. Párkapcsolatok. Elfogadhatatlan helyzetek érzékelése, erőszak kezelése.</p>	<p>üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel). Tájékozódás a telefonkönyvben. Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változáskor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön/ öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek). Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskából valamit/, valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/, késik a megbeszélts helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon). Milyen ember, akinek a szeme sem áll jól/, lógatja az orrát/, vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése). Milyen a viszony, ha együtt vannak sülve-főve. Mit jelent: lóg a nyakán, kellemetlenül érintette az eset, megrázó élmény, eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól. A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási módok gyakorlása, alkalmazása. (családi viszonyok, főnök, beosztott). Önmaguk elhelyezése a rendszerben, alá-fölrendeltség megértése, elfogadása. Irányított beszélgetés, segítségkérés lehetősége, biztonság (Késve érkezés a munkahelyre, nincs kedve munkába menni, a rábízott feladatot nehézsége miatt nem tudja megoldani, elrontotta a munkadarabot, kigúnyolja munkatársa, beteg, szabadságra megy, nem talál valamit, megkapja a fizetését és társai inni, szerencsejátékozni hívják, otthon lakik, kell-e hazaadnia a fizetéséből). Párkapcsolatok, barátság, szerelem (a kapcsolatok helyes és helytelen kezelése) példákon keresztül helyzetelemzés, állásfoglalás.</p>	<p>Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékoság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélts helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható.</p>	<p>Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak érzékelésére, elhárítására).</p>
---	---	---	--

	<p>Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság. A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja</p>		
--	--	--	--

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – igényli az olvasást, – képes az olvasott szöveg megértésére, a tartalom rövid összefoglalására, a tanulságok levonására, – képes olvasható írásra rendezett külalakkal, – képes egyszerű hibákat megtalálni, javítani, – képes kapcsolataiban megbízható és őszinte viselkedés tanúsítására, saját maga és mások helyes megítélésére, – képes nyilvános helyen feltűnés nélküli beilleszkedésre. – a tanultak önálló alkalmazására jó helyzetfelismeréssel, – a kommunikációs eszközök és sajtótermékek kínálatából – korosztályának, érdeklődésének megfelelő tartalmak kiválasztására.
--	--

Számolás-mérés

A számolás-mérés tantárgy megerősíti az általános iskolában elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez és a gyakorlati tevékenységek elsajátításához szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra, fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz-, súly-, űrmérték megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására. A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével. A térbeli tájékozódás segítése érdekében fontos a közvetlen környezetben és a tágabb környéken történő eligazodás segítése, a közlekedési útvonalak feltérképezése. Az időbeosztás és az idővel történő gazdálkodás állandó gyakorlása, a rendszeresség és a tervezés fontosságának hangsúlyozása elősegíti az önszabályozás kialakulását. A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költségek és túlköltségek megelőzésére.

A számolás-mérés tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén a szabályok betartására, a kitartásra és pontosságra neveléssel, a takarékoskodás szempontjainak felismertetésével és a mennyiségek igazságos elosztására és arányos beosztására nevelésével.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére. A fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen támogatja a takarékos, beosztó életvitel tervezésének és kivitelezésének elveit.

Pályaorientáció területén segíti a munkavégzéshez kapcsolódó mérési tevékenységek, számítási műveletek megismerését és elősegíti a szükséges eszközök tervezését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén felkészít a minél önállóbb életvitelhez szükséges gazdálkodási és takarékoskodási feladatok ellátására. A tanulás tanítása területén segíti az önálló tervezéshez, gondolkodáshoz szükséges adatok felismerését és gyűjtését.

A kulcskompetenciák fejlesztése során az anyanyelvi kommunikáció fejlődését a tantárgy a számolási és mérési tevékenységek, adatok, mértékegységek helyes megnevezésének tudatosításával erősíti.

A matematikai kompetencia fejlesztéséhez a tantárgy a matematikai nyelvezet és gondolkodás alapjainak valamint az alapvető mérési, számolási tapasztalatok és összefüggések megismertetésével járul hozzá.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlődését a természet által meghatározott egyszerű fizikai paraméterek, természeti jelenségek megismertetésével támogatja. A számolás-mérés tantárgy a digitális kompetenciaterület fejlődését segíti a különböző mérőeszközök helyes alkalmazásának elsajátításával és a számolási műveletekhez a különféle digitális eszközök bevonásával.

A tantárgy a hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődésében az önálló ismeretszerzés és minél önállóbb következtetések levonásának támogatásával járul hozzá.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat. Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni. A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni. A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. Takarékosság szükségességét megérteni, elfogadni.</p>	<p>Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén. Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt. Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő műveletet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. A számológépet alkalmazni, az eredményt ellenőrizni. Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni. A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni. Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.</p>	<p>Képességeinek megfelelő mértékben alakuljon ki időbeli tájékozódása. Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére. Képességeinek megfelelő mértékben végezzen elemi műveleteket fejben és számológépen, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.. Ismerje az otthon és az iskola közötti útvonalat, intézményen belül önállóan közlekedjen.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 40
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Tájékozódás az otthon és az iskola környékén. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Tájékozódás Magyarország térképén. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő). Az óra, napirend, heti beosztás. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok). Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).</p>	<p>Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése. Az iskola címének elmondása, leírása. Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. Járművek, útvonalai tanulmányozása térképen, egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen. Saját lacím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása). Égtájak nevei, értelmezésük. A földgömb. Magyarország térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése. Távolságok becslése, lemérése, átszámítása. Autóutak, vasútvonalak „bejárása”. Piktogramok értelmezése. A Föld különböző tájairól albumok, képes újságok lapozgatása, helyszínek megkeresése térképen.</p>	<p>Helyiségek, munkakörök. Település, megye, utca, házszám. Középületek, lakóépületek, közterületek. Földrészek, országok. Természeti képződmények. Időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, 19.30). Másodperc, stopperóra. Munkaidő, szabadidő. Szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése. Régi, ócska, műemlék, időszak. Tömegközlekedés, átszállás, közlekedési csomópont, távolsági és tömegközlekedési eszközök. Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei. Időtartam, tanév, naptári év, évad, tanítási szünet, szünidő. Honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk</p>	<p>Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban. Alapvető térképismereteit (égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni. Eligazodni Magyarország térképén. Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket. Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján. Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni. Tájékozódni tágabb időhatárokon belül. Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.</p>

	<p>Időegységek, időtartamok becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor). Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése. Naptári év, tanév meghatározása évszakok periodikus váltakozása. Az év felosztása egy oldalas naptárban nap, hét, hónap, évszak év váltása minden variációban tevékenységek időtartamának meghatározása (mennyi ideig tart az iskolaév, a tavaszi szünet, az ebéd, egy mondat leírása, egy fogmosás). Napirend készítése. Jelenlegi időpont helyes megállapítása. Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük). Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése. Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése.</p>		
--	---	--	--

2. témakör: Műveletek			Óraszám/évfolyam: 60
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel). Számkör bővítése. Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés). Egyszerű szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).</p>	<p>A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás. Tagok felcserélése összeadásnál. Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése. Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3 jegyű számok elolvasása, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása. Árak nézegetése árjegyzékekben a „túró rúditól az Audiig”. Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása. Telefonszám lejegyzése, elolvasása. Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.</p>	<p>Szám, számjegy sorszám fogalmak értelmezése. Egyesek, tízesek, százask helye. Számok nevei tízezertől. Tízezer, százezer, millió. Olcsó, drága, akció, leértékelés. Sorrend, ellenőrzés, becslés. Kitörlés, javítás. Kérdés tisztázása, válasz megfogalmazása szóban. Plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben. Számológép-számítógép különbsége. Tervezés, végrehajtás.</p>	<p>Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét. Felismerni az ellentétes műveletek összefüggéseit. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket. A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. M megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.</p>

3. témakör: Mértékegységek, mérések, a pénz.			Óraszám/évfolyam: 80
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. A pénz, pénzkezelés.	<p>Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása.</p> <p>Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben.</p> <p>Mérőeszközök helyes használata.</p> <p>Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása.</p> <p>Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása.</p> <p>Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása.</p> <p>Súly- és űrtartalom mérések a tankonyhán. A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a szövessel kapcsolatos nagyságrendben.</p> <p>Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).</p> <p>Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása.</p> <p>Összegek kiszámolása, váltások.</p> <p>Különböző jövedelemforrások számbavétele.</p> <p>Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés.</p> <p>Számlák befizetésének, pénz feladásának</p>	<p>Több, kevesebb, pontosan annyi.</p> <p>Személy- és konyhai mérleg.</p> <p>Nőtt, hízott, fogyott.</p> <p>Mérőszalag, vonalzó.</p> <p>Posta, bank, bankkártya, csekk.</p> <p>Készpénz, jövedelem.</p> <p>Adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékoság.</p> <p>Papírpénzek felismerése, címletükről és színükről.</p> <p>Megtakarítás.</p>	<p>Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.</p> <p>A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni.</p> <p>Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.</p>

	<p>megfigyelése. Vásárlások. Üzletekben, katalógusokban áruk megfigyelése. „Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás. Hasonló áruk keresése több katalógusban. „Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése. Akción árak, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” Hirdetéseken, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai (fodrász, szerelő, ruhajavító). Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk. Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya).</p>		
--	--	--	--

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére – mérések, mértékegységek alkalmazására – több művelettel végezhető szöveges feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére – időegységek adekvát használatára – a számológép megbízható alkalmazására – a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.
--	---

Társadalmi ismeretek

A társadalmi ismeretek tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása. A tantárgy tanulása során a tanuló egyre differenciáltabban megismeri az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, a társadalmi együttéléssel kapcsolatos szabályrendszert. Felismeri az állampolgársághoz kapcsolódó és a mindennapi társadalmi életben előforduló tevékenységeknél a szükséges és elégséges segítségigénylési lehetőségeket, képes támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit.

A lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése megeremti az alapját a készségfejlesztő iskola külső helyszínein történő feladatvégzéshez szükséges, fokozatosan egyre önállóbb közlekedés előkészítésének. A gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezésével a tantárgy segíti az optimális útvonal és a biztonságos lehetőség kiválasztását.

Az alapvető történelmi ismereteken keresztül a tanuló felismeri a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődeink tetteinek értékét, rajtuk keresztül hozzájárul a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához. Elmélyül igénye a megfelelő külsőségek mellett az ünnepeken történő aktív részvétel iránt, átérzi a hagyományokra épülő aktuális történekek fontosságát.

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés terén, a társadalmi együttélés szabályainak betartására nevelésben, az alkalmazkodás, a közösségi felelősségvállalás tudatosításával.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési területet támogatja a személyes adatok védelmének, az állampolgári jogok és kötelezettségek igénylésének megerősítésével, a demokratikus intézményrendszeren belüli eligazodás segítségével.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésének területén a tantárgy részt vesz a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások, ünnepek egyre differenciáltabb megismertetésében, az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítésében.

A családi életre nevelés területén a tantárgy nagy hangsúlyt helyez a családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető adminisztratív ügyintézkések megismertetésére, az ezekhez szükséges segítség igénybe vételének lehetőségére. A médiatudatosságra nevelés fejlesztési terület támogatását szolgálja a tantárgy társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére ösztönző tartalma.

A tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztésében a személyes adatok kezelésével kapcsolatos tartalmak alkalmazásának támogatásával, a környezet hagyományainak és a fontos társadalmi eseményeknek a megismertetésével.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a tantárgy a tanulók igényeinek és kötelezettségeinek gyakorlásához szükséges támogatott döntéshozatali lehetőség megismertetésével és alkalmazására ösztönzéssel segíti, erősíti a lehetőségek közötti választás mérlegelésének gyakorlását.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetenciaterület fejlődését a környezetben történő biztos eligazodás, a szabályok ismeretében és alkalmazásában való gyakorlat támogatja.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Adatait pontosan ismerni. „Felnöttség” felelősségét megélni. Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni. Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni. Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísélni.</p>	<p>Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár. Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe). Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni. Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani. Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre. Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét érteni. Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni a helyi nevezetességeket. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban elmondani. Betartani a viselkedési normákat. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait. Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képessé tenni ünnepelni. Segítséggel észrevenni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p>	<p>Személyes adatait ismerje, és használja megfelelően. Rendelkezzen általános földrajzi, honismereti, kulturális ismeretekkel. Közlekedésben, napi élelmiszervásárlásban szerezzen jártasságot. Ismerje a közintézményeket, azok szolgáltatásait, tudjon kihez és hova forduljon segítségért, ismerjen segítségnyújtó szervezeteket. Legyen ismerete a biztonságos szexuális életéről. A hétköznapi és ünnepek természetét, lelkiségét értse meg, vegye ki részét a feladatokból és az ünneplésből. Legyen igénye az egészséges életmódra, a szabadidő eltöltéséhez rendelkezzen megfelelő ismeretekkel és gyakorlattal, ne unatkozzon. Igényeinek megfelelő közösségekhez tartozzon, és aktívan vegyen részt a programokban (ÉNO, munkahely, klub, gyülekezet). Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Személyi adatok. Állampolgári ismeretek			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása</p> <p>A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása</p> <p>Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással.</p> <p>Rokonsági fokok megismerése. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége.</p> <p>Állampolgári jogok és kötelességek megismerése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerűbb összefüggések felismerése.</p> <p>Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány.</p> <p>Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete</p>	<p>Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókartya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.</p> <p>Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használata).</p> <p>Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűkkel (pl. útleveél igényléséhez).</p> <p>Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.</p> <p>Családfa készítése.</p> <p>Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament).</p> <p>Állampolgári jogok és kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).</p> <p>Szerepjáték.</p> <p>Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában</p>	<p>Születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes fogalmak adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselet, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</p>	<p>Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár.</p> <p>Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe).</p> <p>Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni.</p> <p>Az „igazolvány” használatának szabályait ismerni, és betartani.</p> <p>Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.</p>

	<p>aktív részvétel. Az állam szerepével kapcsolatos alapvető információk ismerete, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, kormányablak, posta).</p>		
--	---	--	--

2. témakör: Lakóhelyismeret - Közlekedésre nevelés			Óraszám/évfolyam: 24
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A főváros és lakóhelyünk illetve Csongrád megye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek, élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió). A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató). Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése. A közlekedés szereplőinek felelőssége. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.</p>	<p>Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos közlekedési útvonalak áttekintése. Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat. Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása. Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése). Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, táblák készítése. Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken. Szituációs gyakorlatok. Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból? Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a</p>	<p>Ország, haza, főváros, nagyváros. Lakóhely. Domborzati, gazdasági, utca térkép. Nevezetesség, turista, idegenforgalom. Külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz). Közlekedési szabály, segítség kérése. Érvényes jegy, érvényes bérlet, megállók, állomások, pályaudvarok, információ. Piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság. Menetrend, menetidő, késés. Útavaló, poggyász, helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős. Közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan,</p>	<p>Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét megismerni. Megtalálni térképen a lakóhelyét. Ismerni a helyi nevezetességeket. Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár. Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait. Gondolatait néhány mondatban elmondani. Betartani a viselkedési normákat. Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat. Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit. A közlekedéséhez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni. Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés szabályait.</p>

<p>A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet). Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása.</p>	<p>szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló). Közlekedési táblák ismerete. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése. Tanulmányi séta. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.</p>	<p>szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak.</p>	
---	--	--	--

3. témakör: Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek			Óraszám/évfolyam:36
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A tanult történelmi ismeretek felszínén tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig). Tájékozódás az időszalagon. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek. Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás). Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk</p>	<p>Képválogatás adott eseményekkel kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján. Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása. Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték. Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok</p>	<p>Történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi,</p>	<p>Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi eseményeket és személyeket ismerni. Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni Segítséggel észrevenni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p>

<p>stb.) Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők – országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti). Ünnepek csoportosítása. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).</p>	<p>gyűjtése, tabló készítése. Albumok, szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag. Tanulmányi kirándulás. Néhány országosan ismert vezető nevének ismerete. Az érintett személyek felismerése, megnevezése. Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata).</p>	<p>társadalmi ünnepek</p>	
---	---	---------------------------	--

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie. Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan. A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás, és engedély nélkül járművet vezetni tilos!</p>
--	---

Etika

A tantárgy kiemelt célja a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Az emberi tulajdonságok bemutatása, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése. Az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása. A kapcsolatokban - a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett - az elfogadásra, toleranciára nevelés.

Az érzelmi megnyilvánulások megfelelő formáinak elsajátítása, mások érzelmeinek megértése. A nézeteltérések megvitatásában a kulturált formák iránti igény felkeltése, az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására nevelés. Önismeretre és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, saját belső tulajdonságok fejlesztése. Kiemelt feladat a családi iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollja, a munkával létrehozott

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben. Az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kapcsolatok terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségben élés és a közösséghez tartozás kötelezettségeinek, előnyeinek és egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészsége nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az öröm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párkapcsolatoknak megértését és tiszteletben tartásuk fontosságát, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismerésével segíti.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerni a helyes viselkedés formáit, fordulatait.</p> <p>Tisztázni és rendszerezni vonzalmait, kapcsolatait, és megnevezni azok típusát. Érzelmeit megfelelően kezelni.</p> <p>Lényeges és lényegtelen körülményt egyre biztosabban megállapítani.</p> <p>Az önismeretet, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igényt kialakítani, fejleszteni.</p> <p>Törekvés a káros szokások kijavítására.</p> <p>A törvénytisztelő, türelmes magatartást megalapozni, törekedni mások elfogadására.</p> <p>Saját értékeket felismerni, a pozitív tulajdonságokat erősíteni, véleményét kulturáltan megfogalmazni.</p>	<p>Kapcsolati hálót felrajzolni, saját helyzetét rögzíteni, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére (Saját közösségek - család, iskolai közösségek, munkahely):</p> <p>A közösségekben, társaságokban történő állandó változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni.</p> <p>Barátságok, kapcsolatok értelmezése.</p> <p>Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások.</p> <p>Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben?</p> <p>Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni.</p> <p>A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni.</p> <p>Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret).</p> <p>Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni).</p> <p>Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében.</p> <p>Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét.</p> <p>Ismerni és használni az udvariassági formákat.</p> <p>Az egészséges életmód pozitív hatásai.</p> <p>A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni.</p> <p>Segítségkérés módját és helyét megismerni.</p> <p>Segélykérő telefonszámokat ismerni.</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni.</p> <p>Saját és mások viselkedését helyesen</p>	<p>Rendelkezzen alapvető ismeretekkel a különböző közösségekben, társadalomban elvárt viselkedési, magatartási formákról.</p> <p>Baráti, munkatársi, párkapcsolataiban viselkedjen megfelelően, legyen közösségi ember.</p> <p>Tegyen különbséget helyes és helytelen viselkedési szokások között.</p> <p>Rendelkezzen alapvető ismeretekkel a helyes és helytelen életvezetési szokásokról.</p> <p>Képességeihez mérten legyen képes elkerülni a veszélyhelyzeteket, a különböző segítségkérési formákat ismerje és váljon képessé alkalmazásukra a különböző élethelyzetekben.</p> <p>Tegyen különbséget jó és rossz, külső és belső tulajdonságok között.</p> <p>Viselkedjen és kommunikáljon megfelelően a mindennapokban, a különböző közlekedési és vásárlási helyzetekben.</p>

	<p>megítélni. Követendő példaképeket választani. Elítélendő magatartást felismerni. Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p>	
--	--	--

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: 1. Egyén, közösség, társadalom			Óraszám/ évfolyam: 10
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Közösségek – erőt adó és negatív hatású közösség körének áttekintése. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében. Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése. Párkapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek számbavétele. Nemi, nemzetiségi különbözőségek tartalmának áttekintése. Erőszak, bántalmazások megelőzésének, elkerülésének, segítség kérésének módja.</p>	<p>Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően (hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, miképpen tudja a csoport segíteni az egyént). A társadalom tagjainak sokszínűségének áttekintése, ezek elfogadása (férfi - nő, nemzetiségek saját környezetükben – más népek tagjai: bőrszín, nyelv, vallási különbözőségek saját tapasztalatok ezzel kapcsolatban). Szerepjáték, kapcsolat létesítése,</p>	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszéltek helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend,</p>	<p>Saját helyzetét felismerni különböző közösségekben (család, iskola, munkahely) A közösségekben történő folyamatos változásokat áttekinteni, tudatosítani, azokhoz alkalmazkodni. Barátságok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségben? Társadalmi normákat ismerni, elfogadni, a kívánatos, az elfogadható és az elfogadhatatlan magatartást felismerni.</p>

	<p>viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), visszaélés, zaklatás eseteinek felismerése, segítség kérésének lehetőségei. Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.</p>	<p>kötelességtudó, megbízható.</p>	
--	--	------------------------------------	--

2. témakör: Önismeret. Testi és lelki egészség			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Önjellemzés, reális önértékelés (jó- és rossz tulajdonságok, mi jellemző rám, külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín, a vérből megállapítható azonosság). Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok (milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem) Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. (Dohányzás, aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása. Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS). hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás). Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha</p>	<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Irányított, beszélgetés, rajzolás. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Külső és belső tulajdonságok számbavétele, fénykép nézegetése: régi – új, mi változott. A tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat). Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban (rendezetlen külsővel jelentél meg az iskolai ünnepélyen, a kulturált étkezés szabályait nem vetted figyelembe az osztálykiránduláson). Javaslatok és tervekészítés a „hibajavításra”. Családi kapcsolatok (szülők, nagyszülők tisztelete miben nyilvánulhat meg).</p>	<p>Jellemzés, tulajdonság, viselkedés. Közérzet, hangulat. Bírálat, dicséret. Szeretet, szerelem. Bolt, szaküzlet, bevásárlóközpont, áruház, forgalomban lévő pénzek, élelmiszer árak, ruházati cikkek ára. Kocsi, lakás ára és a fizetés viszonya. Rokon – ismerős, családfe. Ujjlenyomatvétele, rendőrség, vérvizsgálat, titkolás – beismerés. Illik – nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés. Gyűlölet, tettelegesség, elfogadás, elutasítás. Udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek. Törvényes, tartós, futó kapcsolat. Következmények vállalása, konfliktuskezelés, egészségmegőrzés,</p>	<p>A jó és a rossz tulajdonságokat felismerni. Önmagát és társait jellemezni (reális önismeret). Felelősséggel viselkedni (a kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett, sérelmeiről beszélni). Hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében. Megfogalmazni a kapcsolatokra vonatkozó igényét. Ismerni és használni az udvariassági formákat. Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni. A káros szenvedélyek körét ismerni, kialakulásukat elkerülni. Segítségkérés módját és helyét megismerni. Segélykérő telefonszámokat ismerni.</p>

<p>szükséges segítség igénybevételének módja. (A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.)</p> <p>Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.</p> <p>Az „ÉN” kapcsolódása: szoros és felszínes kapcsolatok közötti különbségek észrevétele (a kapcsolatok kétoldalúak, a partner szándékától is függnék). Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Szeretet, szerelem érzése.</p> <p>Helyes viselkedés: – Érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség. Közlekedés és vásárlás közbeni kommunikáció, és viselkedés. Udvariassági formák ismerete és használata.</p> <p>A napi fogyasztásban fellelhető áru, szaküzlethez történő hozzárendelése (különös tekintettel az egészségre kedvező hatású élelmiszerekre).</p>	<p>Képek, könyvek, videofilmek megtekintése. Beszélgetés, csoportosítás, szituációs játék.</p> <p>Felvétel készítése helyzetgyakorlatokról, a felvételek megtekintése és megbeszélése.</p> <p>Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, munkatársi, baráti, szeretet, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása).</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása, párválasztás.</p> <p>Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban (Te mit tennél?).</p> <p>Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó – rossz hangulat hatása a közérzetre.</p> <p>Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében (önmegfigyelés, önfegyelem, önkritika), megtörtén, és szimulált esetek közös megbeszélése.</p> <p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.</p> <p>Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal.</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.</p>	<p>szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, - elhárítás.</p> <p>Önismeret, önjellemezés, önkritika.</p> <p>Tervkészítés, hibajavítás.</p> <p>Feszültségoldás, megelőzés.</p> <p>Reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.</p>	
--	--	---	--

	<p>A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Megelőzés. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet ezeket elkerülni (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével. Segítségrel vásárlás gyakorlása (szituációs játékok, helyzetgyakorlatok) alkalmazható kommunikációs formák (udvariassági formák). Napirend összeállítása (aktivitás, pihenés, egészséges életmód: táplálkozás, sport)</p>		
--	---	--	--

3. témakör: Az ítéloképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése			Óraszám/évfolyam: 11
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok). Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok feltérképezése. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés,</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése.</p>	<p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal. Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon). A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása. Családtag, munkatárs,</p>	<p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságokat felismerni, megnevezni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Követendő példaképeket választani. Elítélendő magatartást felismerni. Helyzetnek megfelelő kommunikációs formákat és viselkedést gyakorolni. Kommunikációs és metakommunikációs</p>

<p>nagylelkűség. Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése és tudatos alkalmazása. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben.</p>	<p>Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása. Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása. Csoportos beszélgetés: párkapcsolatok, barátság, szerelem, milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság. A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül: Szerepem a közösségben, törekvés a reális helyzetfelismerésre, Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot, Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént.</p>	<p>alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható, együttérzés, szolidaritás</p>	<p>jeleket összehangolni. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - törvénytisztelő, türelmes magatartásra, mások elfogadására, - saját értékeinek ismeretére, véleményének kulturált megfogalmazására, - az önismeret, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítására, - fejlesztésére, törekszik a káros szokások kijavítására, - a helyes viselkedés formáinak, fordulatainak alkalmazására az, érzelmeinek megfelelő kezelésére. 		

Osztályfőnöki óra

A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése.

Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén a tantárgy hozzájárul az emberi kapcsolatok alakításához és megtartásához nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlődéséhez.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tanuló megismeri és egyre önállóbban, belülről fakadóan alkalmazza a felnőtt élethez kapcsolódó lakókörnyezeti és munkahelyi egészségvédelmi, balesetvédelmi szempontokat, tudatosan törekszik testi épségének és érzelmi egyensúlyának megőrzésére.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség fejlesztési területen a tanuló egyre jobban megismeri a közösségi élet színtereit és felismeri szerepét a közösségért végzett munkában, kialakul az igény a kölcsönös segítség iránt.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen fejleszti a tanulók egymás közötti és a felnőtt élet valamennyi területét lefedően is a kapcsolatfelvételhez, információ átadáshoz és informálódáshoz szükséges kommunikációs formákat, fejlődik a közösségi életben szükséges beszédértése, beszédprodukciója.

A digitális kompetenciaterületen az informatikai és infokommunikációs eszközök használata fejlődik és differenciálódik az eszközök célszerű és tudatos alkalmazásának megismerésével. A szociális és állampolgári kompetenciaterület a tantárgy tanulása során a családi és társadalmi munkamegosztás ismeretei körében bővül, a tanuló egyre jobban felkészül saját életének alakítására és az aktív részvételre közösségi életben.

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Aktuális témák			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A közösség építése érdekében felelősségvállalás. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása, alkalmazkodás. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok). Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon részvétel.</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>	<p>Szűkebb és tágabb közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kíséreni. Aktivitást és együttműködést elősegíteni. Megegyezéssel programokat tervezni, a közös eseményeken aktívan részt venni. Saját véleményt megfogalmazni, és azt képviselni. Toleráns viselkedést tanúsítani</p>

2. témakör: Felkészülés a felnőtt létre			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A felnőtt lét előnyei, hátránya. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok). Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya). Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása). Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása). Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése). Helyes – helytelen (viselkedési</p>	<p>A kívánatos tulajdonságok kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Személyes higiénia napi rutinja, heti –és havi (hajmosás), havi teendők (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele.</p>	<p>munkafegyelem, baleset, figyelem, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, függőség, pályaválasztás</p>	<p>Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni. Norma, normakövetés (példakép). Megérteni a munkafegyelem tartalmát; erőfeszítés a kívánt cél elérése érdekében. Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat. Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következményeiről tudomást szerezni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). A pénz kezelésének fontosságát ismerni, gazdálkodásában a könnyelműséget kerülni. A pihenés szükségességét és formái ismerni.</p>

<p>szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).</p>	<p>Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése). Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Megcélzott szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása. A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése. Helyzetgyakorlatok.</p>		
--	--	--	--

3. témakör: Beilleszkedés, alkalmazkodás			Óraszám/évfolyam: 11
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p>	<p>egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység</p>	<p>A szabályokat elfogadni. Helyes napirendet kialakítani. Szolidaritást fogalma, megtapasztalása. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében.</p>

Életvitel és gyakorlat

A tantárgy célja, hogy az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve megerősítse a tanulóknak a minél önállóbb életvitelhez szükséges életvezetési és háztartási ismereteket, rávezessen a környezet rendezésének, tisztán tartásának fontosságára, bővíljenek ismeretei a test védelmével, működésével, tisztán tartásával kapcsolatban, ismerje meg a családi és más együttélések esetében a kölcsönös támogatás lehetőségét.

A tantárgy tanulása során a tanuló ismeretei rendszereződnek a testápolás, a személyes higiéné és a környezet tisztán tartásának fontossága témakörében. Nagy hangsúlyt helyez a tantárgy az esztétikus, praktikus megjelenés iránti igény kialakítására. A feladathelyzetekben és egyéb szabadidős tevékenységek végzésében törekszik a célszerűséget és kényelmet egyszerre szolgáló körülmények megteremtésében. A háztartási munkák ellátásához kapcsolódóan a tantárgy tanulása során egyre differenciáltabban megjelenik a lakás és az iskolai környezet által megkívánt megfelelő biztonság és óvatosság a gépek, berendezések használatában, a vegyszerek alkalmazásában. Kitérünk a balesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekre és az esetlegesen bekövetkező balesetek esetén szükséges teendőkre. A tantárgy tanulásában nagy hangsúly helyeződik a segítségnyújtás különböző területeire, a csecsemő- és beteggondozásra és az idősek ellátására. A háztartási ismeretek keretében a tantárgy ráirányítja a figyelmet a háztartással kapcsolatos beszerzésekkel kapcsolatban a körültekintő tájékozódás, az igények ismeretében történő informálódás, a megfontolt választás és az esetleges panaszkezelés kérdéseinek fontosságára. Minden érintett területen kiemelten foglalkozik a mindennapi élet során kívánatos egészséges életmód szemléletének figyelembe vételével.

A tantárgy tanulása során az erkölcsi nevelés területén egyre differenciáltabban érvényesül a mindennapi családi életben és munkatársi közösségekben szükséges másokra történő odafigyelés, együtt érző, empatikus magatartás, a mások szükség szerinti segítségének igénye.

Önismeret és társas kultúra területén a testalkatához, tevékenységeihez illő megjelenéshez szükséges információk alapján fejlődik a tanulók énképe, önismerete. Társai visszajelzése lehetőséget ad önbizalmának, önértékelésének reális fejlődésére.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a személyes és környezeti higiéné iránti igény egyre erősebbé válik, tudatosul a betegségek megelőzésében és leküzdésében fontos tevékenységek rendszerességének szükségszerűsége.

A felelősségvállalás területén a tanuló ismeretei bővülnek az együtt érző, segítő magatartás, az elfogadás vonatkozásában. A pedagógus felelőssége, hogy lehetőséget teremtsen az önkéntes segítségnyújtás igényének kialakulására, amely segíti a személyes fontosság megélését.

A fenntarthatóság és környezettudatosság területét a tantárgy a fogyasztóvédelmi szokások és érdekvédelem megismertetésével támogatja. A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet játszik a tantárgy a vásárlói tervezés és tudatosság alakításával.

A kulcskompetenciák fejlesztésében a tantárgy fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen, bővülnek a tanuló ismeretei a háztartáshoz kapcsolódó nonverbális kommunikációs jelek, piktogramok értelmezésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen a készségfejlesztő iskolás tanulóknál gyakorlati természetű ismeretek elsajátítására van lehetőség, a mindennapi életben előforduló és a háztartásban vagy egyszerű munkafolyamatok végzésénél megfigyelhető jelenségek megismertetésével és az alkalmazások lehetőségének bemutatásával. A tanuló egyre tájékozottabbá válik a hétköznapi életben előforduló és alkalmazott vegyszerek, anyagok biztonságos használatában, a gépi berendezések működéséhez szükséges elővigyázatos magatartással.

A digitális kompetenciaterületen a tanulók egyre magabiztosabban kezelik a háztartásban előforduló gépeket, berendezéseket, értelmezik a működtetéshez szükséges jelzéseket.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen a tantárgy hozzájárul a családi és társadalmi munkamegosztás feladataiban való eligazodáshoz, segíti az ebben való részvétel lehetőségének megtalálását.

Esztétikai és művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén fejlődik a tanulók ízlésvilága, képesek lesznek önmaguk kulturált, egyéni igényeket figyelembe vevő megjelenésének és környezetük rendezettségének kialakítására. A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődik a közösségi munkavégzésben történő részvétel során.

Tananyag: 9-10. évfolyam

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.</p> <p>Manuális képességeinek, finommotorikájának és mozgáskoordinációjának fejlesztésével segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását.</p> <p>Növelni a belső készletet az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.</p> <p>Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek a tanulók viselkedésében, magatartásában mérhető változásokat eredményeznek.</p>	<p>A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.</p> <p>Az alapfokú oktatás során megszerzett ismeretek gyakoroltatásával az önállóság elérése az életviteli, gondozási, háztartási tevékenységekben.</p> <p>A különböző anyagok megmunkálásakor megismert technikák alkalmazása munkadarabok készítésénél.</p> <p>Konkrét helyzetekben a házimunkában való folyamatos részvétel.</p> <p>Higiénikus szokások alkalmazása háztartásban</p> <p>A munka és eszközfogások kialakításán túl a kognitív folyamatok kibontakozása</p> <p>Igény kialakítása a hasznos, fejlettségének megfelelő szabadidőprogramokra.</p>	<p>Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet.</p> <p>Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek a szabályok, normák betartását.</p> <p>Betegség esetén önmagának és környezetében élőknek is elemi szinten tudjon segíteni.</p> <p>Legyen képes fejlődési tempójához igazított önálló munkavégzésre.</p> <p>Ismerjen rá a tanult piktogramokra, a háztartási, gondozási tevékenységei során tudja alkalmazni azokat.</p> <p>Váljon alkalmassá a ruházat önálló gondozására, legyen igényes megjelenésére.</p> <p>Ismerje fel, mutassa meg, nevezze meg a háztartási munkához, konyhai tevékenységekhez, kertgondozáshoz használt eszközöket, szerszámokat, egyszerű gépeket.</p> <p>Fokozódó önállósággal balesetmentesen használja azokat.</p>

1. témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				35	40
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
<p>Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei.</p> <p>Jó megjelenés, ápoltság.</p> <p>Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően.</p> <p>Divat, a divat változásai.</p> <p>Saját ruhanemű gondozása,</p>	<p>Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata).</p> <p>Hajápolás, kéz- és lábápolás.</p> <p>A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok</p>	<p>Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. (fogkefe, fogmosás, sampon stb.)</p> <p>Divat, modell, divattervező, korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök, borotválkozás, fehérnemű,</p>	<p>Testápolás.</p> <p>Lehető legmagasabb fokú önellátás elérése.</p> <p>Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban.</p> <p>Tudja, hogy az ápoltság jó megjelenésért</p>		

<p>ruhajavítás. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű). Személyes környezete gondozása. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.</p>	<p>alapján. Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhátárát, a divat változásai. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése. Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés. Szerepjáték – „Divatbemutató” Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés). Kisebb ruhadarabok kézi mosása, gépi mosás segítségével, felügyelettel, fokozott önállósággal. Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása, alkalmazása.</p>	<p>alsónemű, strandruha stb. márka, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.</p>	<p>mit kell tennie. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait, a piktogramokat. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.</p>
--	--	---	---

2. témakör: Háztartás			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				65	86
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
<p>Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése. Konyhai munkák: A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetészerű használata. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.</p>	<p>A balesetek elkerülésének fontossága. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása. Ismerkedés a tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrénnyel, mikro-hullámú sütővel. Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények). Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata fokozott önállósággal (pl.: turmixgép, kenyérpírító, habverő, botmixer, mikrohullámú sütő,</p>	<p>Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök, maró anyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer, gázgyújtó, polc, fiók, evőeszköztartó</p>	<p>Törekedni a balesetek megelőzésére. Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket. Önállóan teríteni, mosogatni, törölgetni, rendet rakni, a használt készülékek funkcióját és használatát ismerni. Adott munkát kitartóan végezni. Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni. Szabadidejét hasznosan eltölteni, az</p>		

<p>Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal). Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése. Fürdőszoba és toalett tisztántartása és rendeltetésszerű használata. Háztartási munkák: Mosogatás. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű). Vasalás. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly). Textilmunkák. Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfűzés) megismerése. Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tűbefűzés, szegőöltés). Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.</p>	<p>szendvicssütő, gofri sütő). A tisztaság fontossága, és ennek tudatosítása, tisztítószer használata szabályai (maró anyagok, fertőtlenítő szerek). Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek gondozása során, a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás). Képek, prospektusok, használati utasítások, piktogramok értelmezése. Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése, a biztonságos munkavégzés feltételei (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás, víz hőmérséklet, vasaló hőmérséklete). Kézimunka megismerése, alapöltések, egyszerű munkafolyamatok megismerése, gyakorlása, kisebb darabok elkészítése. Az alkalomnak megfelelő eszközök és anyagok változatos alkalmazása (farsangi, karácsonyi, iskolai rendezvény, születésnapi, anyák napi ünneplés, vendéglátás,).</p>		<p>elkészült munkadarabnak örülni. Tudjon egyszerű ételeket elkészíteni, begyakorolt konyhai műveleteket végezni különböző helyzetekben.</p>
---	---	--	--

3. témakör: Gondozási feladatok			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				35	40
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
Teendők beteglátogatás során a	Beszélgetés, filmek megtekintése.	lázcsillapítás, folyadékpótlás,	Családjában beteget ápolni könnyebb		

<p>kórházban, betegszobában, otthon. Csecsemőápolási ismeretek (fokozott figyelem, az utasítások betartása). Idősgondozással kapcsolatos feladatok. Teendők hirtelen rosszullét esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham). Teendők baleset esetén. Az egészségügyi ellátórendszer megismerése. Teendők számbavétele az egészségmegőrzés érdekében</p>	<p>Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősek otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak). Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés). Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).</p>	<p>nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel kapcsolatos ismeretek</p>	<p>betegség esetén. Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak. A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni. Ismerje az elemi segítségnyújtás módjait.</p>
--	--	--	---

4. témakör: Vásárlás - Fogyasztóvédelem			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				30	30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
<p>A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal. Pénzhasználat Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja. Eltérő árucikkek vásárlása. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</p>	<p>Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján, lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés). Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. A szavatosság fogalmának értelmezése. A reklamáció, panasz</p>	<p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés Csarnok, piac, kisebb- és nagyobb bevásárló helyek, prospektusok, szórólapok árai és a valóságos árukon lévő tájékoztatók, üzletház, raktár, éjjel-nappal nyitva, pénztár, polc, gondola,</p>	<p>Körütekintően vásárolni. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.</p>		

	<p>lehetőségeinek megismerése. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). Jelzések megkeresése és értelmezése (összetétel, szavatosság, ár). Ajándék vásárlása (bevásárló lista, költségvetés), csomagolás. Tanulmányi séta, vásárlás, különböző típusú üzletekben. A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.</p>	<p>reklám, plakát, ár, számla, visszajáró, nehezebb-könnyebb).</p>	
--	--	--	--

5. témakör: Piktogramok értelmezése			Óraszám	9. évfolyam	10. évfolyam
				15	20
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
<p>Élelmiszereken található jelek. Tisztítószereken található jelek. Ruhanemükön található jelzések. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés). A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések, postai, kórházi, gyógyszerári, játszótéri, különböző. munkahelyi,</p>	<p>Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás. Tanulmányi sétán eltérő árucikkekben lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.</p>	<p>mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag: fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva - fektetve szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés</p>	<p>Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. Figyelembe venni minél több ismert jelzést. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni. A jelzéseket megfelelően csoportosítani. A tanuló képes az árucikkekben található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.</p>		

szórakozóhelyekhez kapcsolódó).			
---------------------------------	--	--	--

Gyakorlati képzés előkészítése

A tantárgy tanulása során a diákok megismerkednek a környezetükben előforduló munkakörökkel, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességekkel, munkakörnyezettel, eszközökkel, elvárásokkal. Elsődlegesen fontos a tanulók számára pályaválasztásukhoz kapcsolódóan a képességeikhez, érdeklődésükhöz és lehetőségeikhez illeszkedve és az intézményi kínálatot figyelembe véve a megfelelő munkatevékenységek kiválasztása és a minél önállóbb életvezetést lehetővé tevő életpálya tervezése. A tanuló magatartásában éretté válik a csoportos munkavégzés szabályrendszerének, a munkatársi kapcsolat, a munkavezető és alkalmazott viszonyának megismerésére. A tanuló a tantárgy tanulása során megismerkedik a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztrációs kötelezettségekkel, a munkaidő és pihenőidő rendjével, a munkavállalással együtt járó kötelezettségekkel és jogkörökkel, a segítségkérés eszközeivel.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén támogatja az etikus munkahelyi, tanműhelyi viselkedés szabályainak megismerését, a munkafeladatok elosztásának igazságos szempontjait, a vállalt feladatok végrehajtási és befejezési igényének erősödését.

Önismeret és társas kultúra területén a tanuló számára egyértelművé válik egyéni életlehetőségének formája, kirajzolódik a minél önállóbb, támogatott életvitelnek, egyszerű munkafeladatok végrehajtásának és munkatevékenység vállalásának lehetősége. A tanuló képessé válik csoportban végzett munkatevékenység folytatására, erősödik önbizalma a gyakorlati tevékenységek sikeres elvégzése iránt.

A testi és lelki egészségre nevelés terén a felnőtt élet tevékenységeire történő felkészülés erősíti önértékelését, lelki egyensúlyát a felnőtt lét megélésének érzésével.

A tanuló tapasztalatai és ismeretei bővülnek a társadalmi és munkahelyi munkamegosztás és munkahelyi kapcsolatok, kötelezettségek terén, különös tekintettel a munkahelyi óvó- és védőintézkedések betartásának fontosságára szempontjából.

A kulcskompetenciák terén a tantárgy kiemelt szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a munkavállaláshoz és munkavégzéshez kapcsolódó fogalmak megismertetésével, szélesedik szókincse a gyakorlatban szükséges anyag, eszköz megnevezésekkel és a munkahelyi utasítások tartalmának megértésével.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését a társadalmi munkamegosztás megismerése, saját szerepének, saját fontosságának megélése támogatja.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói és a hatékony önálló tanulás kompetenciaterület fejlődése érdekében a tanuló megtanulja a tevékenységeihez, elképzeléseihez szükséges segítséget megfelelő formában kérni és elfogadni. Képes érdeklődése szerint kérdezni és kíváncsi a környezetében történetekre és a lehetőségekre.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A fiatalok megismertetése a munka világával, a felnőttkori munkavégzés lehetőségeinek feltárása, a munkatevékenységek elsajátítása iránti igény kialakítása.</p> <p>Hozzásegíteni a várható jövője szempontjából reális elképzelések kialakításához.</p> <p>A feladat - munkavégzés minőségét, idejének hosszát, tempóját az egyéni képességeknek megfelelő mértékben javítani.</p>	<p>A szakma tanulását elősegítő praktikus és szociális képességek rendszerezése, bővítése.</p> <p>A tanulók megismerkednek a gyakorlati évfolyamok feladathelyezeteivel, bővülnek a munkatevékenységek körében eddig szerzett ismereteik,</p> <p>Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során.</p> <p>Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet.</p> <p>Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is).</p> <p>Önállóan elfoglalni magát.</p> <p>A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni.</p> <p>A munkáról pozitív képet kialakítani.</p>	<p>Legyenek ismeretei a munka világról, a munkavégzési lehetőségekről. Ismerje a szakmához kapcsolódó tulajdonságokat.</p> <p>Tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, reális önismeretre,</p> <p>Alakuljon ki feladattudata, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállása, a közös munkavégzésre való képessége.</p> <p>Tegyen szert jártasságra azokban a tevékenységekben, melyek a szakmatanuláshoz szükségesek.</p> <p>Ismerje a munkahelyi kötelességeket, jogokat, kapcsolatokat.</p> <p>Váljon képessé munkahelyi kapcsolatok megfelelő kialakítására, beilleszkedésre.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: A munka világa, pályaválasztás.			Óraszám/évfolyam: 20
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése. A feladat, munka, minőségének javítása. Tanulás és munka, képességek és pályaválasztás közötti összefüggés. Tehetség, lehetőség, szorgalom, kitartás kérdése. Önismeret. Az egyes foglalkozáshoz szükséges tulajdonságok számbavétele, hiányok regisztrálása, célkitűzés. Nemek közötti fizikai és életfeladatbeli különbségek viszonya a pályaválasztáshoz. A munka nehézsége és öröme. A munka és munkabér. A munka és pihenés harmonikus egysége.</p>	<p>Felnőttek és tanulók hétköznapijainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység (szövést, gyöngyfűzést, kézimunka) Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése. A meglévő és hiányzó tulajdonságok listázása egyes szakmák szerint (pl.: kézügyesség, pontosság, kitartás, felületesség, rossz látás, stb.). Családról hozott fényképek nézegetése és beszélgetés a családtagok feladatairól. Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok Fizetés, pihenés, kikapcsolódás. Aktív kikapcsolódás.</p>	<p>hétköznapi, munkanapi, munkaszüneti nap, ünnepnap, fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás, jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány, minőség, mennyiség, tempó, hibás, hibátlan, gondos, összecsapott, sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes, figyelem, pontosság, igényesség, szorgalom, kitartás, siker, hibázás, tökéletlenség, egyéni különbözőségek, adottságok, alkalmasság, fejlődés, nemekre jellemző feladatok, foglalkozások, kifáradás, pihenés, nyugalom, önálló, elfoglaltság, segítség, megelégedettség</p>	<p>Megérteni, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Ismerni és elmondani a leggyakoribb foglalkozásokban magát, a végzett tevékenységet. Hiányosságain akarjon javítani. A munka világát rendezetten látni. Megérteni, hogy mindenkinek szüksége van pihenésre (szüleinek is). Önállóan elfoglalni magát.</p>
2. témakör: Tájékozódás a munkavégzés területeiről			Óraszám/évfolyam: 27

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Munkahelyek, foglalkozások számbavétele, rendszerezése.</p> <p>Tanulmányi kirándulások különböző munkahelyek megtekintésére (pl. kertészet, üzlet, raktár, műhely, stb.).</p> <p>A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával.</p> <p>A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.</p> <p>Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése.</p> <p>Háztartási, mosodai, konyhai, kertészeti munkák alapismereteinek megismerése.</p> <p>Prezentációk, fotók, beszélgetések a különböző munkahelyekről, foglalkozásokról.</p> <p>A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint (pl. jó kézügyességre van szüksége, gyorsaságot igényel stb.) egyéni alkalmasság mérlegelése.</p> <p>Mi szeretnék lenni?</p> <p>Milyen munkát szeretnék végezni?</p> <p>Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése.</p> <p>Az intézményben folyó munkavállalói program megismerése, a program résztvevőivel beszélgetés.</p>	<p>Tablók készítése a munkahelyekről, foglalkozásokról.</p> <p>Tanulmányi séta néhány intézményben.</p> <p>Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése.</p> <p>Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?).</p> <p>Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával (lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló).</p> <p>A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.</p> <p>Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása.</p> <p>Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése.</p> <p>Önértékelés.</p> <p>Összehasonlítás, mérlegelés.</p>	<p>Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése.</p> <p>A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása.</p> <p>Teljesítmény, kitartás, következmény</p>	<p>Kitartó, elfogadható munkát végezni.</p> <p>A feladatra készülni, és aktívan részt venni a gyűjtőmunkában.</p> <p>Önismeretét alakítani.</p> <p>A tapasztaltakat lényegre törően megfogalmazni, munkájáról reális képet adni, és hosszabb ideig emlékezni rá.</p> <p>A munkáról pozitív képet kialakítani.</p>

3. témakör: Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai

Óraszám/évfolyam: 25

Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Munkaalkalmasság. A munkavégzés feltételei. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. Munkahelyi kötelességek. Jogok a munkahelyen. A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése. Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz. Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony. Kamaszok és fiatal felnőttek közötti életviteli eltérések: Fizikai szempontból, kötelezettségek, szórakozás kapcsolatok mélysége terén. Kamaszok és fiatal felnőttek érzelmi világa és személyisége közötti eltérések. Kamaszok és felnőttek irreális és reális vágyai és céljai. Képességbeli korlátok felismerése elfogadása. A rokoni, baráti, szerelmi, munkatársi kapcsolatok, jellemzői. Normák, elvárások, életkori különbségek a fenti kapcsolatokban. Saját reális elvárások, vágyak megvalósulásához szükséges aktív tevékenységek rendszerezése.</p>	<p>Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása: képes/nem képes elvégezni. Okmányok megismerése. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). Beosztott – vezető számára meglévő kötelességek és jogok széles körű megismerése. Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tisztetlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése. A kapcsolatok tartalmának megvitatása. Drámapedagógiai módszer alkalmazása: apró történetek, életszerű szituációk eljátszása. (szerepjátékok) Képes folyóiratok, áru katalógusok stb. nézegetése Sorolja fel és csoportosítsa azokat az embereket, akiket jól ismer, a hozzájuk fűződő kapcsolata alapján. Képek gyűjtése, ragasztása, egbeszélése. Ismerkedés gyakorlása. (szerepjáték)</p>	<p>testi fejlettség, fizikai erőnlét, egészséges életmód, tanulás, munka, szabadidő, kapcsolatok, kötődések váltakozása, tartóssága, egoizmus kérdése jól-, rosszul esik én és a másik sértődés, megbocsátás összeveszés, kibékülés egymás szabadsága. Önismeret. A megvalósítható cél és a sikerélmény összefüggése. rokonság barátság, szerelem munkatárs, (kolléga) osztálytárs, osztályközösség, társaság, szurkolók, rajongók társasági ember, magányos ember, buli, ismerkedés színterei rokonszenv, ellenszenv, idegen különféle csábításai, bizalom</p>	<p>Ismerje meg képességeit. Tudjon a jó és rossz tulajdonságok között dönteni. Élvezze, vegyen aktívan részt a szerepjátékokban. Legyen véleménye, helyes és helytelen viselkedésről. Fejlődjön önismerete, fogadja el önmagát és társait Értse meg, és tudja megfogalmazni a különféle kapcsolatokban a legfontosabb társadalmi elvárásokat, normákat. Rögzüljön, hogy rokonai között kell egy bizalmasának lenni, akinek elmondja titkait, félelmeit, akinek kikéri tanácsát.</p>

Környezet- és egészségvédelem

A környezet- és egészségvédelem tantárgy célja az általános iskolában elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban. A tanulók fokozatosan, egyre önállóbban figyelik meg és értékelik testük működését, felismerik az egészségre káros, veszélyes helyzeteket, védik egészségüket és ismerik a betegség esetén követendő magatartásformákat. A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.

A fenntarthatóság és környezettudatosság fejlesztési terület ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek és egyensúlyának megismerése közben, amely hangsúlyozza az önálló élettér kialakításának és megóvásának igényét.

A tanulók az anyanyelvi kompetenciaterületen önmaguk és környezetük megfigyelésével fejlődnek a szervezetet érő külső és belső hatások, igények megfogalmazásában, jelzésében.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületen mélyülnek a tanulók ismeretei a gyakorlatias természettudományos, különösen a mindennapi háztartásban vagy egyszerű munkavégzésben fontos jelenségek körében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tanuló nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni. Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani. Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért. A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.</p>	<p>Az emberi testről, testrészekről, érzékszervekről, egészséges életmód összetevőiről, az arra veszélyes tényezőkről további ismeretek szerzése, bővítése. A betegségfajták megismerése, kezelése, segítségnyújtás formáinak megismerése. Az élő környezet és a természet egymásra gyakorolt hatásának megismerése, ismeretek rendszerezése, összefüggések felismerése. Az ember környezetvédelemben betöltött szerepének hangsúlyozása. Ismeretek nyújtása a növény és állattenyésztés területén. Alapismeretek az élettelen környezet és környezeti ártalmak hatásairól.</p>	<p>Legyen képes megnevezni, megmutatni érzékszerveit, testrészeit. Szerezzen ismereteket a belső szervekről, csontokról. Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk. Szerezzen ismereteket a főbb fertőző betegségekről és azok tüneteiről. Rendelkezzen alapismeretekkel az egészséges étrend összetevőiről, a gyógyszerszedés szabályairól, az egészségre veszélyes anyagokról.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Az emberi test			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Testrészeink. Testünk vázrendszere, a gerinc. Testünk izomrendszere. Belső szerveink. A szív. A tüdő. Az emésztőrendszer. A kiválasztás. Az agy a gondolkodás szerve. Érzékszerveink és védelmük. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatalkor felnőttkor, időskor). Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség stb.) Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei. Az öngyógyyszerelés elkerülése, gyógyszerek tárolása. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés. Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p>	<p>Három fő testrész megnevezése, bemutatása (fej, törzs, végtagok). A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön. A tanult főbb izmok megmutatása először saját magán, majd mini torzón, szemléltető eszközökön. A szív helyének bemutatása saját testen, pulzuszámolás, a vérnyomásmérő bemutatása. A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása). Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán). Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve). Beszélgetés az érzékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, foga pótlás). Érzékenyítő gyakorlatok. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, az élet fontosságának</p>	<p>Fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél. Csontok, koponya, gerincoszlop, csigolya, arckoponya, agykoponya. Borda, végtag, izom, szív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás. Tüdő, légzés. Táplálkozás, emésztés. Vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés. Agy, szem (látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás). Veszélyhelyzetek (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő: fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyyszereléssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tableta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.</p>	<p>Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat. Megmutatni magán a szívét, a vérnyomásmérőt ismerni, a vérnyomásmérést eltérni. Ismerni, hogy a tüdő a mellkasban foglal helyet, a tüdőszűrőn szükség szerint részt venni. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját. A vesék, húgyhólyag, vizelet szerepét (méregtelenítés) megérteni. Ismerni, hogy az agy a koponyában van, sportolás közben a fejet óvni kell. A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni. Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészeti utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások). Ismerni a balesetveszélyes</p>

<p>Veszélyes helyzetek elkerülése. Biztonságos sportolás és munka.</p>	<p>megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő kiszolgáltatott, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. A tanult ismeretek rendszerezése. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. Tanulmányi séta betegszobában, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek megelőzése, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p>		<p>helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat. Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>
--	---	--	--

2. témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód			Óraszám/évfolyam: 25
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

<p>A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése). Lelki változások. Testápolás. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.) A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. Táplálkozás - zöldség és gyümölcsfogyasztás. Táplálkozás - tejtermékek. Táplálkozás - húsfogyasztás. Táplálkozás - édességek. Elhízás – diéta. Testezés. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárolóhely). Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-,</p>	<p>Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai. Fényképek válogatása adott szempontok szerint. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között). Szerepjáték. Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra). Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján. Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem</p>	<p>Fertőzés, tünet, védőoltás. Menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak). Tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém). Fodrász, körömmolló, reszelő. Étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség. Elhízás, edzőterem, testmozgás, diéta. Dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer. Gyógyszer, recept, gyógyszertár, patika. Zöldség-gyümölcs. Piac, csarnok, zöldséges. Főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús. Tartósítás, szavatosság, romlott étel. Cukorbetegség. Örömforrás, mértékletesség. Étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, természetes tartósító anyagok.</p>	<p>Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni. Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak. Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra. Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát. Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora). Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell. Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkretesz. Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.</p>
--	--	---	--

<p>tejérzékenység). Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	<p>hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása. Szavatosság, elkészítési módok. Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok). Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás). Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról. Az eddig tanultak átisméltése, étrend készítése. Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása. Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia). Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben. Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>		
---	---	--	--

3. témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük			Óraszám/évfolyam: 25
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészekén élő emberek bőrszín és arcforma alapján különböznek csak tőlünk).</p>	<p>Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása. Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl.</p>	<p>Bőrszín, arcberendezés. Növényevő, húsevő. Hasznos, kártevő. Mérgező.</p>	<p>A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a</p>

<p>A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok). Az ember szerepe az élő természet megóvásában. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése. Összefüggések felismerése, következtetések levonása. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. Tápláléklánc. Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem. Védett környezet. Nemzeti parkok. Környezetvédő programok.</p>	<p>szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között). Képes „tápláléklánc” összeállítása. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás. Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek). A tapasztalatok rendszerezése. Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók). Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadaskert, állatkereskedés, tanya, házi kert). Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p>	<p>Tápláléklánc. Nemzeti park. Állatvédelem. Állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás.</p>	<p>térképen, könyvekben. Tájékozottság a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján. Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért. Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát. Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.</p>
---	---	--	---

4. témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak			Óraszám/évfolyam: 28
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A természet erői: víz, szél, tűz. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok. Küzdelem a természet erői ellen. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett</p>	<p>Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése). Felolvasás vagy beszélgetés</p>	<p>Víz, árvíz. Szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán. Katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó.</p>	<p>A víz éltető és romboló hatásait ismerni. Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket</p>

<p>víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége). Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés). Tiszta környezetünk. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok. Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása. Tankönyv képeinek értelmezése. Beszélgetés a szellő – szél – orkán - szélvész különbségeiről. Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása. Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék</p>	<p>Környezetvédelem. Tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz. Tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás. Mezőgazdaság, aszály, öntözés. Hóolvadás. Jégeső. Ősember. Tűz, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz. Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, lavina, erdőtűz, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, Ember által okozott: vegyi katasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek. Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>	<p>ismerni. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő. Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója. Ismerni, hogy vannak a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok. Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani. Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetészerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani. Észrevenni az elhasználdott levegőt, és megtanulni a szellőztetést. Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén. A szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni.</p>
---	---	---	--

	feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.		
--	---	--	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló ismeri</p> <ul style="list-style-type: none">- az emberi test felépítését, működését, az egészségmegőrzés módját és szükségességét,- az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét,- alapszinten a háztartásokban és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását,- a természetvédelem alapjait,- a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.
---	---

Ének-zene

A tantárgy célja a ritmus, a zene, az ének, az együtt éneklés segítségével a tanulók számára közösségi élmény szerzése, az érzelmek kifejezésének, az ünnepek hangulatának megélése. A művészeti tantárgyak tanításának fontos célja a mindennapi életben előforduló zenével, énekléssel összefüggő helyzetekben tudjanak eligazodni. Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét. Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem az ismeretszerzés célját szolgálja, hanem törekszik a pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzésére. A tanóra élményforrásai elsősorban a közös éneklés, egyszerű hangszeres zenélés és az elmélyült zenehallgatás. A tanóra célja az esztétikai és érzelmi élmény nyújtás, a zene iránti érdeklődés felkeltése, az éneklés, énekes játékok megkedveltetése, valamint a zenei képességek fejlesztése, zenei ízlésformálás, gátlásoldás. A zenei nevelés hatással van a testi, szellemi fejlődésre, gazdagítja a gyermekek érzelmvilágát, hozzájárul a személyiség sokoldalú fejlődéséhez. A zenei befogadói kompetenciák fejlesztése törekszik az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyára, amelyben a jól megválasztott, igényes hangzású művek figyelmes meghallgatásának kell érvényesülnie, ezzel megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Érezze át az éneklés, a zene és a közös zenélés örömét.</p> <p>A zenei élmények segítségével esztétikai érzék, érzelmvilág gazdagítása, harmonikus személyiség formálása. Zenei ízlésformálás, gátlásoldás</p> <p>Megismerni zenei stílusokat, mások zenei ízlését tiszteletben tartani.</p> <p>Ismerje fel és érezze át nemzeti ünnepeink jelentőségét.</p> <p>Motivációt fenntartani a sokszínű zenei élmények befogadására, rendezvényeken való aktív szereplésre, részvételre, az örömteli közös éneklésre.</p> <p>Ismerjék meg a magyar nép és más nemzetek dalait, a klasszikus műveket és az igényes kortárs zenét.</p>	<p>Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.</p> <p>Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése. Hallás és ritmusérzék fejlesztése</p> <p>A hangszerek világában való tájékozódás, néhány hangszer megszólaltatásának módja.</p> <p>Közös zenélés.</p> <p>Együttműködés a dalтанulásban.</p> <p>Ének-zenei ismeretek növelése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).</p> <p>Az alkalomnak megfelelő dalt előadni.</p> <p>Az ünnep jelentőségét átérezni.</p> <p>A Himnuszt és a Szózatot felismerni, énekelni.</p> <p>Részt venni közös táncban, a lépéseket utánozni, tánctudás fejlesztése.</p> <p>Elmélyült zenehallgatás.</p> <p>Pozitív zenei élmények, gyakorlati tapasztalatok és a művészeti alapkultúra megszerzése.</p>	<p>Vegyen részt a közös éneklésben, dalтанulásban, az iskolai rendezvények, ünnepek zenei programjaiban.</p> <p>Tudjon képességeihez mértén minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni, helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez,</p> <p>Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.</p> <p>Képességeihez mértén legyen dalkincse. Ismerje a Himnuszt és a Szózatot, legyen képes elénekelni.</p> <p>Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz</p> <p>Ismerje és tudja használni a ritmushangszereket.</p> <p>Hangzás alapján ismerje fel a leggyakoribb hangszereket.</p> <p>Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.</p> <p>Ismerjen fel hallás után klasszikus zeneműveket, jellemző részleteiről.</p>

1. Témakör: Népdalok - Ünnepek dalai			Óraszám/évfolyam: 18
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Magyar dalok. Magyar táncok. Más népek dalai. Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai. Nemzeti ünnepeink dalai. Műdalok.	Dalok tanulása Kétlépéses csárdás, galopp táncolása. Daltanulás: ismerkedés hazánk és más népek dalaival. Jeles ünnepekről dalok tanulása. Nemzeti ünnepeinkről megemlékezés, toborzók, Himnusz, Szózat éneklése.	Az adott dalban található ismeretlen szavak, szófordulatok. csárdás, galopp, nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, angol, francia, orosz, ír, német, Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösöd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók, népszokások, néphagyományok. Március 15. Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, nemzeti színű szalag, kokárda, Himnusz, Szózat, megzenésített költemények, stb. Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak.	Legyen együttműködő a daltanulásban. Tudjon dalokat felismerni dallamuk alapján. Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket. Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni. Ismerje Nemzeti ünnepeinket, ismerje fel és énekelje a Himnuszt, a Szózatot, a toborzó dalokat, érezze az ünnep jelentőségét Tíz-tizenöt dalt egyénileg vagy közösen előadni.

2. Témakör: Ritmus- és hallásfejlesztés			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. Tempóérzékeltető gyakorlatok. Hang- és hallásfejlesztés. Ritmushangszerek használata. Táncok eltérő zenére.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások, a helyes dallam és tempó figyelembevételével. Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése. Ritmus alapján dal felismerése. Hangmagasság differenciálása. Ritmushangszerek megnevezése, megkülönböztetése, megszólaltatása. Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen. Szöveg, dallam, ritmus hangszín, hangerő, skálázás. Halk, lágy, zümmögő, hangos, élénken, lassan, gyorsan Cintányér, dobok, triangulum, csörgődob. maracas, agogo, bongó. érintés, bújás, bot, kendő körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás	Tudjon képességeihez mérten pontosan, szépen énekelni, a tempó és dinamika visszaadásával. helyes ritmusban, megfelelő dallammal, érthető szöveggel énekelni. Legyen képes kifejezően énekelni. Vegye észre a dalokban a hangmagasság különbségeket. Ismerje és használja a ritmushangszereket. Kísérje az ismert dalok dallamát ritmushangszerrel.

	Dalok összekapcsolása dal, szöveg, zene, ritmus szerint. Diszkó tánc, régi korok táncai pl. keringő, csárdás stb.		Vegyen részt a közös táncban, érezze a ritmust, utánozza a lépéseket..
--	--	--	--

3. Témakör: Zenehallgatás			Óraszám/évfolyam: 24
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Népdal. Műdal. Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban. Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek (pl. Egy kiállítás képei, Örömóda, Passió, Péter és a farkas stb.), zenés darabok (pl. Macskák, A dzsungel könyve, István a király, János vitéz stb.), meghallgatása, megismerése. Dallamok, dallamrészletek felismerése.	Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése. (dalok felismerése dallamuk alapján) Műdal hallgatása. (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval) Táncdal hallgatása. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása. A zene hatásának megbeszélése. A zene hatásának megbeszélése: Te mire gondoltál? Miről szól ez a zenedarab? (szomorú, vidám? ünnepélyes?) Milyen hangszereket hallasz? Hány zenész muzsikál szerinted? Tánczene hallgatása különböző feldolgozásban. A darabok megtekintése, történetének megismerése, szereplők, jellemző dallamok a műből.	Dalban szereplő népies kifejezések, ismeretlen szavak, szófordulatok. magyarázata: táncdal, tánczenekar, szólóénekes, dallam, feldolgozás, részlet, énekszóló, hangszerkíséret, vonósnégyes, karmester, szólások, magasabb és mélyebb dallamjárás, énekes, szimfónia, hangszerek nevei, zeneszerzők, előadók, ritmus, tánc, hangzás, szólóénekes, magasabb, mélyebb. A darabok témájával kapcsolatos fogalmak és megnevezések.	Hallgasson figyelmesen zenét. Ismerje fel a már tanult dallamokat, a különböző feldolgozásokban az azonosságot. Ismerje fel a dallamrészleteket. Zenei ízlés alakítása. Az éneklés és zenélés közösség formáló erejének megtapasztalása, szabadidejének az aktív és passzív zenéléssel tartalmassá tétele.

Ábrázolás-alkatás

A tantárgy célja, hogy alapozza meg a funkcióról motivációs háttérrel a különböző ábrázoló-alkatító tevékenységekben az alkotóképességet. Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával. Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája.

Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika. Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk. Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömeivel fejlődjön, önismerete.

A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke. Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése.

Az ábrázolás-alkatáshoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése. Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése. Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetes napokról való ismeretek folyamatos bővítése.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Készségek:

Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.

Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.

Képolvasás, képi közlés képessége.

Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.

Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömezés keltése alkotó tevékenység révén.

Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.

Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.

Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelésben a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, az alapvető kötődés kialakításával a tanuló környezetéhez.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Önállóan használni a festés eszközeit. Élményeit vizuálisan, adekvát színhasználattal megörökíteni, törekedni a valóság-hű ábrázolásra. Az anyagokat és tulajdonságaikat minél részletesebben megismerni. Változatos anyag-megmunkálási technikákat megtanulni. A népi hagyományokat megismerni. A népművészet ágazatait számba venni. Művészeti alkotásokat megismerni. Múzeumi látogatások tapasztalatait, élményeit társaival megosztani. Alapozza meg a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet. Alakuljon ki és fejlődjön a kreatív önkifejezés igénye a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával. Fejlődjön a tanulók képzelőereje, fantáziája. Figyeljék és ismerjék meg pontosan környezetüket, fejlődjön a figyelem, feladattudat, észlelés és finommotorika. Tapasztalati élményeik alapján tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágyuk. Alakuljon ki a tanuló pozitív énképe a felfedezések és a siker örömeivel fejlődjön, önismerete. A tantárgy szemléletformáló hatása által fejlődjön a tanuló esztétikai érzéke. Tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyeltetése, építészeti és művészeti értékek megismertetése. Az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközök, anyagok megismertetése és megnevezése, a munkavégzés során az anyagokról szerzett tapasztalatok összegyűjtése. Tantárgyi ismeretek bővítése, ismerkedés a műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságok, készségek fejlesztése. Hagyományápolás, népszokásokról, nevezetes napokról való ismeretek folyamatos bővítése.</p>	<p>Az alkotóképesség kialakulását és ápolását szolgáló képesség- és készségfejlesztés. A vizuális kommunikáció, a vizuális jelek ismeretének és használatának fejlesztése. Az ábrázolás-alakítás technikáinak és eszközeinek minél szélesebb körű és önállóbb alkalmazása. Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait, tárgyakat elkészíteni. Irányítással népművészeti alkotásokat szemlélni, népszokásainkat megismerni. Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).</p>	<p>Legyen képes a vizuális ábrázolás eszközeit minél önállóbban használni. Képességeihez mértén igyekezzon elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat. Növekvő önállósággal alkalmazza ismereteit, jártasságait. Csoportmunkában társaival együttműködve tevékenykedjen. Ismerjen fel és alkalmazzon egyszerű vizuális jeleket.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Vizuális ábrázolás			Óraszám/évfolyam: 24
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Festés Rajzolás-színezés	<p>A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).</p> <p>A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.</p> <p>Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).</p> <p>Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagy méretű papíron).</p> <p>Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.</p> <p>Közös élmények (tábor, kirándulás) megörökítése – csoportmunka.</p> <p>A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után:</p> <p>gyümölcsök, virágok, tájábrázolások, portré (fej), emberalak, mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása.</p> <p>Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).</p>	<p>Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés).</p> <p>Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján. Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok. Ritmus, hangerő, hangmagasság.</p> <p>Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése.</p> <p>Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.</p>	<p>Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.</p> <p>Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását</p> <p>Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.</p> <p>Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.</p> <p>Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.</p> <p>Közös tevékenységben együttműködni.</p>

2. témakör: Komplex alakító tevékenységek	Óraszám/évfolyam: 33
--	-----------------------------

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Anyagvizsgálat. Tárgyak (játékok, képek) készítése.</p>	<p>Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. Ünnepi asztaldekoráció készítés: gyertyatartó, váza, szalvétatartó agyagból. Edényalátét készítés: festett csempe. Gombmozaik készítés. Fonalkompozíció ragasztással. Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással. Terménybáb készítés. Kéreg-termény kompozíció. Szárított növény festése mártással. Díszszalvéta pecsételéssel, nyomdázással. Díszterítő festés sablonnal, vagy nyomómintával. Poháralátét készítés, vágás, ragasztás vagy festés. Ünnepi papírdekoráció. Papírhajtogatás: díszboríték. Papírkompozíció: üdvözlő kártya.</p>	<p>Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója. A különböző anyagfajták megnevezése. Jellemző tulajdonságaikra vonatkozó fogalmak (üveg, fa, fém, műanyag, textil, stb.). Gyakori felhasználási területeik. Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.</p>	<p>Irányítással felismerni a különböző anyagfajtákat, megnevezni jellemző tulajdonságait. Irányítással elkészíteni különböző tárgyakat.</p>

3. témakör: Népünk művészete			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Népművészeti alkotások fajtái.	Népművészeti albumok és	Hímzés, faragás, fazekasság,	Irányítással népművészeti alkotásokat

<p>A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megismerése. Ismerkedés népszokásainkkal (szüreti bál, aratással kapcsolatos szokások, vásárok, esküvők).</p>	<p>gyűjtemények megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben. Nevezetes ünnepek „Jeles napok” jellegzetes magyar népszokásokkal kapcsolatos tárgyak, ábrázolások gyűjtése, készítése (viselet). Régi falusi hétköznapi munkavégzéssel kapcsolatos eszközök (tájház, skanzen), ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. pásztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú filmek megtekintése. Tanulmányi kirándulás, helyi kiállítások, gyűjtemények meglátogatása, látogatás a Néprajzi Múzeumban, néprajzi tárgyú kiállításokon. (Alkalomhoz kötődött kirakodó vásár meglátogatása, élmények megbeszélése – Mesterségek ünnepe.)</p>	<p>szövés, fonás, mézeskalács, bőrmivesség. Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.</p>	<p>szemlélni. Irányítással népszokásainkat megismerni.</p>
--	--	--	--

4. témakör: Elemi ismeretek művészeti alkotásokról			Óraszám/évfolyam: 5
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Művészeti alkotások megtekintése.	Múzeumlátogatás. Albumok, kiadványok,	Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez	Művészeti alkotásokat érdeklődéssel szemlélni (irányítással).

Az ábrázolt személyek, események, érzelmek „felfedezése” a művekben.	reprodukciók szemlélése, a művek által nyújtott gondolatok, érzelmek, vélemények közlése.	kapcsolódó fogalmak (festő, grafikus, szobrász, dombormű).	
--	---	--	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> - képes esztétikus dísz- és használati tárgyak létrehozására, - képes életkorának megfelelő szintű jártasság megszerzésére, a technikai eljárásokban (rajzolásban, festésben, mintázásban, tárgykészítésben), - képes személyes és közös élmények, érzelmek, emlékek megjelenítésére képi formában, - megismeri a művészi alkotások, népművészeti tárgyak, helyi hagyományok alapjait.
---	---

Információs eszközök használata

A tantárgy célja, felkelteni a tanuló érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt. Bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a munkában. Ismerni a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait. Használni az irodai munkában előforduló eszközöket. Teremtsen lehetőséget a számítógép használata az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására. Az informatikai eszközöket tudatosan, célnak megfelelően használni. A számítógép részeinek, működésének megismerése. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása egyéni szintekhez mért nehézségi fokon. Irodatechnikai készülékek működésének megismerése. A számítógép részeinek, működésének megismerése. Grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása. Irodatechnikai készülékek megismerése, a megismert készülékek szabályos működtetése. Különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítása, egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

Cél	Feladat	Követelmény
<p>A számítógép használathoz kapcsolódó erkölcsi és jogi szabályozókat szintjének megfelelő mélységben ismerni és alkalmazni. Az eszközöket célszerűen és biztonságosan működtetni.</p> <p>A megismert számítógép perifériákat célszerűen használni.</p> <p>Igényes munkát végezni. Dokumentumot készíteni, kinyomtatni megfelelő helyre eljuttatni (e-mailt elküldeni, plakátot kitenni).</p> <p>A játékfüggőség veszélyeinek ismerete.</p> <p>A játékot következetesen végig játszani, az eredményt elfogadni.</p>	<p>A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök (számítógép, tablet, DVD-, CD-, MP3 lejátszó, digitális fényképező, okos telefon, nyomtató stb.) részeinek, működésének alapszintű megismerése.</p> <p>A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatában kellő jártasság megszerzése, a kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.</p> <p>A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket megismerni.</p> <p>Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.</p> <p>A felállított szabályokat tiszteletben tartani.</p> <p>Az egészséget kímélve használni a számítógépet.</p> <p>Dokumentumkészítés, játékprogramok használata.</p>	<p>A számítógépet és a megismert irodatechnikai eszközöket fokozódó önállósággal kezelni.</p> <p>Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.</p> <p>A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök használatára vonatkozó szabályok betartása.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. témakör: Számítógép-kezelés			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet). Közösségi oldalak használata. Levelezés. Chateléssel (cseteléssel) kapcsolatos etikai elvek rögzítése. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.</p>	<p>A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a szennyeződésektől – por, hő, folyadék). Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása). Teendők váratlan helyzetekben. A kifejezések mögötti tartalmak rövid lényegének megértése, kipróbálása a gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett tartalom keresése, könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége). A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság). Közösségi oldalak veszélyei. E-mail cím létrehozása, levelezés társakkal. Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése. Ismeretlen honlapok használatának elutasítása. Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása. Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása)</p>	<p>A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezése, egér, billentyű, kattintás,</p>	<p>A számítógép részeinek ismerete, megnevezése, funkciói. Tájékozódás a billentyűzeten és a képernyőn. A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni. Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni. A felállított szabályokat tiszteletben tartani. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.</p>
2. témakör: Irodatechnika			Óraszám/évfolyam: 16

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”).</p> <p>Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni.</p> <p>Segélykérő telefonszámot ismerni.</p> <p>CD- és DVD-lejátszó használata segítségével. (CD/DVD a számítógépen.)</p> <p>MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.</p> <p>A készüléket szakszerűen használni.</p> <p>Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális fényképezés).</p> <p>Fénymásolás (segítséggel).</p> <p>Nyomtatás (segítséggel).</p>	<p>CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.</p> <p>CD-lemezek kiválasztása, lejátszása.</p> <p>Telefonkészülékek.</p> <p>A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása (időtartam, hangerő).</p> <p>Telefonhívás kezdeményezése, elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.</p> <p>Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval.</p> <p>Az elkészült képek megismerése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása.</p> <p>Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül.</p> <p>Kisebbségi feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása.</p> <p>A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése).</p> <p>Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása.</p>	<p>Elektromos hálózat, elem.</p> <p>Halk – hangos.</p> <p>Tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD).</p> <p>Szabályos működés, kiad, betesz.</p> <p>Film, filmbefűzés, fényérzékeny, vaku.</p> <p>Másolás, átállítás, nagyítás, kicsinyítés.</p> <p>Nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas.</p>	<p>Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése).</p> <p>CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni.</p> <p>A fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés).</p> <p>Fénymásolás segítségével, fénymásolást figyelemmel kíséreni (a papírtöltés és az elkészült munka észlelése).</p> <p>Nyomtatás (segítséggel).</p>

3. témakör: Dokumentumkészítés

Óraszám/évfolyam: 22

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. Szöveg- és ábrakészítés. Egyéni alkotás készítése. Az elkészült dokumentum elhelyezése a könyvtárban.	Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés), tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése). Betűk, szavak, mondatok illetve szöveg beírása. Ábra rajzolása, kép beillesztése Paint rajzprogramban (képes-rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszélt témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre). Színválasztás, törlés, tiszta lap kérése. Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli megnyitása, a tartalom módosítása.	Betű- és számbillentyű. Rajzlap, vonal, ecset, színek. Pontos másolás. Magánjellegű adatok.	Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.

4. témakör: Játékprogramok			Óraszám/évfolyam: 22
Tananyag (Ismeretek)	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Eltérő típusú játékprogramok megismerése.	A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel,	A megismert játék elnevezése, a játékhoz szükséges fogalmak	A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.

A játékok körét bővíteni.	külső eszközzel). Stratégiai játékok kipróbálása a géppel, hálózat segítségével, társsal (memóriajáték, puzzle). Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban).	ismerete.	
---------------------------	---	-----------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> - a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), - szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának.
---	--

Testnevelés

A tantárgy elsődleges célja a rendszeres mozgás, testedzés és az egészséges életmód iránti igény kialakítása. Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata. Az általános iskolai testnevelés során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, pontosítása, tudatosítása, alapmozgások gyakorlása. Ritmus és sorrend megtartása mozgásos feladatokban. Mozcásos tevékenységgel a tartási hibákat korrigálni, a motorikus képességek fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása, testi fejlődés zavarainak korrekciója. A sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képességek /figyelem/ fejlesztése. A munkatevékenység során szükséges ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése. Sportversenyek elemeinek elsajátítása, labda-biztonság növelése, felkészülés iskolai sportversenyekre. Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önelfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.

A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.

A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.

A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.</p> <p>Az egészséges testi fejlődést biztosítása.</p> <p>Térbeli irányok tudatosítása, alkalmazása.</p> <p>Azon ismereteit, jártasságait, képességeit kialakítani, fejleszteni, melyek a későbbi mozgásos cselekvési biztonságát, rendszeres fizikai aktivitását megalapozzák.</p> <p>Az ügyesség, erő, állóképesség kitartás, edzettség, akaraterő fejlesztése.</p>	<p>A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése. A mindennapi munkában az erő, ügyesség, állóképesség, kitartás, edzettség, akarat, bátorság és önismeret fejlesztése.</p> <p>A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.</p> <p>A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése.</p> <p>Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.</p> <p>Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.</p> <p>Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.</p> <p>Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.</p> <p>Alapmozgások gyakorlása.</p> <p>Labda biztonságos követése.</p> <p>Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.</p> <p>Fizikai képességek és testi adottságok fejlesztése.</p> <p>Labda biztonságos követése (labdavezetési technika fejlesztése).</p> <p>Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.</p>	<p>Figyeljen a helyes testtartásra.</p> <p>Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.</p> <p>Irányítással végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.</p> <p>Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.</p> <p>Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.</p> <p>Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat.</p> <p>Állóképessége növekedjen.</p> <p>Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.</p> <p>Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.</p> <p>Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.</p> <p>Növekvő elem és ütemszámú mozgás sorokat legyen képes elvégezni.</p> <p>Értékelés: Őszi és tavaszi fizikai és motorikus képességek mérése és kiértékelése %-ban. Félévkor és év végén szóveges és érdemjeggyel történő értékelés.</p>

Tananyag: 9-10. évfolyam

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám/évfolyam:18
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Sorakozás Járások Menetelés Testfordulatok	Irányítással: sorakozó magasság szerint, járás egyes, kettes, hármas oszlopban nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás, járás lábujjhegyen, sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. igazodás, sorbontás, jobb és baloldal érzékelése, vezényszavak megértése, menetelés zenére, ritmustartással.	Nyit, zár, jobb, bal, igazodás, sorbontás, alacsony, magas, ritmustartás.	Tudjon önállóan sorakozni, ismerje az irányokat. Legyen képes a gyakorlatokat egyre pontosabban végrehajtani. Tudjanak egymáshoz alkalmazkodni. A vezényszavakat ismerjék és kövessék. A gyakorlatokat társakhoz és az alkalomhoz illően fegyelmezetten végezzék.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 28
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Mozgáselemek összekapcsolása Kézi szer és szabadgyakorlatok Utasítás pontos végrehajtása. Szakkifejezések megértése és alkalmazása. Két-három mozgáselem összekapcsolása Megtanult mozgáselemek kitartó végzése.	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés. Babzsák, labda, súlyzó, medicinlabda segítségével négyütemű gyakorlatok helyes végzése. Négy – és 8 ütemre végzett gyakorlatok utánzása. Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása. Kézi szerek alkalmazásával végzett négyütemű gyakorlatok végzése ütemezésre, zenére.	Kézi szerek megnevezése, négyütemű gyakorlat, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás, mélytartás, ütemtartás.	Egyszerű utasításokat értse meg, majd azokat legyen képes alkalmazni. Kézi szerek megfelelő, rendeltetésszerű használata. Szakkifejezések megértése, alkalmazása. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig, kitartóan tudják végezni.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	Óraszám/évfolyam: 30
---	-----------------------------

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Guggolás Kúszás Függeszkedés Ugrások: Távolugrás Gurulások: Guruló átfordulás Álló rajt Járás Futás Mászás Játékos feladatok (testnevelési játékok) Bordásfalgyakorlatok Egyensúlyozó járás Függeszkedések	<u>Segítséggel:</u> guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok, helyből távolugrás, nekifutásból elugrás egy lábról páros lábra (távolugrás). Álló rajtból-versenyfutás. Gyors futások, kitartó futások, futás akadálypályán. Egyensúlyozó járások alacsony gerendán. Sorozatban guruló átfordulások előre, és hátra. Természetes mozgás, utánzó mozgások, mászások kúszások, átfutások és átugrások akadálypályán. Fogó játékok, sor-és váltó versenyek Függeszkedés kötélén vagy bordásfalon, <u>Irányítással:</u> kúszás akadályok között, mászás akadályon át, guggoló járás, 30-60 m-es versenyfutás állórajtból, kitartó futás, akadálypályán pad merevítőjén egyensúlyozás.	Gyakorlatok, tevékenységek megnevezése, sorozat, állórajt, méter, kúszás, mászás, utánzó mozgás, függeszkedés.	Szóbeli utasítások megértése. Térbeli tájékozódás. A ritmus, sebesség megfelelő alkalmazása. A gyakorlatok kitartó végzése. Egyre hosszabb ideig működjön együtt a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokban. A hibákat tudja javítani. Függeszkedjen kötélén, vagy bordásfalon. A kúszást, mászást helyes technikával végezze.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok			Óraszám/évfolyam:22
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

<p>Kislabda hajítás Átadások, ütések Labdavezetés Dobások Lökések Labdavezetés kézzel és lábbal.</p>	<p><u>Segítséggel:</u> Kislabda hajítása álló helyzetből. Célba dobás. Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Labdavezetés váltott kézzel járás közben, akadályok megkerülése, labdavezetések futás közben, labdavezetés lábbal cél felé, akadályok megkerülése.</p> <p><u>Irányítással:</u> Dobóterpeszből hajítás, Célba dobás. Lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb és ügyetlenebb kézzel. Átadások- egykezes, kétkezes mellső, -felső átadás, ütések. Váltott kézzel labdavezetés akadályok megkerülésével.</p>	<p>Gyakorlatok megnevezése, dobóterpesz, váltott kéz, labdavezetés, átadások, ütések.</p>	<p>Szabályok megértése, betartása. Pontos, szabályos labdavezetések, és átadások elvégzése. Ütések ismerete és végrehajtása. Dobások tudatos végrehajtása. A labdás gyakorlatok helyes technikai végrehajtására törekvés. Egyre biztosabban tudjon labdát vezetni. Helyes technikával tudjon hajítani, dobni. A szabályokat ismerje és tartsa be.</p>
---	---	--	--

5. Témakör: Sportjátékok elemei			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Kosárlabda Pingpong Labdarúgás Tollaslabda Tenisz Floorball Röplabda, zsinórlabda Kerékpár Szánkó Korcsolya Teke, kugli, csocsó Kondicionáló gépek használata Roller, kerékpár	<p><u>Segítséggel:</u> alapállás, -megindulás, -megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés, pingpongozás, átütés, szerválás, kapura lövés, átadások párban, tenyeres és fonák oldal használata, a labda átütése a háló fölött kapura lövések, közlekedési szabályok betartásával kerékpározás, siklás, fordulat a jégen.</p> <p><u>Irányítással:</u> alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kosárra dobás, kapura lövés, pingpongozás, átütés az asztal másik oldalára. tenyeres és fonák ütés, szerválás a labda lepattintásából passzolás társnak, ütés kapura, játék egész pályán. kerékpározás közlekedésbiztonság figyelembevételével.</p>	Sportágak megnevezése, kosárpálánk, kosár, kosárlabda, szerva, kapu, gól, térfél, tenyeres és fonák értelmezése, nyitás,- nyitásfogadás, szerválás, közlekedési szabály ismerete.	Igyekezzen betartani a sportjátékok elemi szabályait. Legyen sportszerű magatartása. Alakuljon ki a pozitív csapatszellem a játékok során. Balesetmentes közlekedés. A sporteszközök rendeltetés szerű használata. Alakuljon ki a rendszeres testedzés iránti vágy.

6. Témakör: Úszás			Óraszám/évfolyam: 37
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Középfaladó csoport: Mellúszás Gyorsúszás (kar- és lábtempó)</p> <p>Haladó csoport: Mellúszás Gyorsúszás Hátúszás Fejes ugrás Forduló</p>	<p><u>Segítséggel, utasítással:</u> siklás, mellúszás lábtempóval, siklás-kartempóval összehangolt kar és lábtempó mellúszásban, gyorsúszás kar és lábtempó, háton siklás segédeszközzel</p> <p><u>Megfelelő irányítással:</u> mellúszás helyes légvétellel, gyorsúszás kar és lábtempó, gyorsúszás hármas levegővétellel, háton siklás segédeszközzel, hátúszás kar és lábtempója megfelelő összehangolással.</p>	<p>Sportág megnevezése, uszodai rend, fegyelem, siklás, kar és lábtempó összehangolása, be és kilégzés, rajtkő, fejesugrás, szabályszerű forduló.</p>	<p>A mellúszás helyes kar és lábtempójának összehangolása, törekvés a szabályos légvételre, 10-15 m folyamatos úszás. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának harmonikus végrehajtása</p> <p>Mell és gyors úszás helyes technikai végrehajtása. Fejesugrás rajtkőről. Versenyhelyezeten szabálykövetés, Hátúszás végrehajtása. Mély vízben legalább egy úszásnemben 25 m leúszása.</p>
7. Témakör: Felmérések			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Az iskola által kifejlesztett évi két alkalommal (ősszel és tavasszal) elvégzendő az SNI értelmileg akadályozott tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése.</p> <p>Az országos NETFIT mérés</p>	<p>síkfutás, kislabda hajítás, távolugrás, medicinlabda dobása, ingafutás, has- és hátizom gyakorlat, középtávfutás, kézi szorítóerő hajlékonyság, helyből távolugrás, testtömeg index,</p>	<p>Maximális erő kifejtés, kitartás, versenyszellem, akaraterő, precizitás, önismeret, egészséges életmód.</p>	<p>Az egyéni képességeknek megfelelő maximális teljesítményre törekvés.</p>

A 11-12. évfolyam közismereti tanterve

Célok és feladatok

A készségfejlesztő iskola tanulói számára készült kerettanterv célja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan a képességeknek és érdeklődésnek megfelelő gyakorlati tevékenységek kiválasztása, a minél teljesebb körű felkészítés az iskola utáni gyakorlati feladatok ellátására.

Az évfolyamok közismereti tantárgyai a 9-10. évfolyamokon elért tudásra építenek, azt megerősítik a gyakorlati képzés céljainak és feladatainak függvényében.

A **képzés célja**, hogy kialakítsa a tanulóban az igényt a felnőtt életben szükséges tevékenységek elsajátítása, ellátása és minél önállóbb gyakorlása iránt, támogassa a gyakorlati műhelyekben elengedhetetlen praktikus készségek, figyelem, fegyelem, motiváció, pontosság, türelem kialakulását.

A **képzés feladata** a munkafolyamat ellátásának, a munkatevékenységeket támogató készségeknek tudatos, célorientált fejlesztése, a kitartás megalapozása. A képzés során törekedni kell az egyéni képességstruktúra feltérképezésére és minél teljesebb körű fejlesztésére az eltérő szükségletek alapján.

A gyakorlati oktatás során szem előtt kell tartani a hétköznapi életben előforduló felhasználások bemutatását, a gyakorlatias elsajátítást, a tevékenységek szükségességének példáit a felnőtt életben előforduló helyzetekben. A képzés alatt minél több lehetőséget kell adni a situációs helyzetekben történő megértésre, gyakorlásra. A készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyamain a gyakorlati tevékenységek elméleti ismereteit, alapjait is a gyakorlatban, folyamatos bemutatás, ismétlés, gyakorlás keretében célszerű elsajátíttatni. Törekedni kell az egyéni különbségekből, sajátos nevelési igényből adódó tevékenységválasztásra és az egyéni életutak alakulásában szerepet játszó lehetőségek minél teljesebb körű felismertetésére és elfogadására. Kiemelt figyelmet kell fordítani a munkavégzéshez szükséges szociális készségek, kommunikáció, a közösségi magatartás, a kölcsönös segítség, a csapatszellem fejlesztésére. Mindezek eléréséhez fontos a tevékenykedésre, az aktív felnőtt életre ösztönző, cselekvéseken alapuló, a szellemi és fizikai aktivitásra ösztönző, motivált légkör megteremtése.

Fejlesztési területek, nevelési célok

A készségfejlesztő iskolai tanuló a gyakorlati évfolyamokon az **erkölcsi nevelés területén** szociális kapcsolataiban felkészül a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésre, megismeri a munkatársi kapcsolatok kialakításához szükséges alapelveket. Képes társas kapcsolataiban a közösségi magatartás alapvető formáinak megtartására, alkalmazására, fejlődik feladatainak elvégzéséhez szükséges kötelességtudata. Megismeri és elfogadja az egyéni különbségekből adódó praktikus lehetőségeket, kialakul az egymás segítése iránt érzett igény.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló érdeklődik környezete szokásai és hagyományai iránt, bővülnek ismeretei a társadalom és az őt körül vevő közösség ünnepeiről, jeles helyszíneiről. Kötődik, és aktívan részt vesz a helyi megemlékezéseken, felismeri a haza legfontosabb értékeit és szimbólumait.

A tanuló az **állampolgárságra, demokráciára nevelés terén** megismeri, és iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus döntési szabályokat, igényli a saját hétköznapi életét meghatározó körülmények megismerését, a befolyásoló tényezőket figyelembe vevő választás lehetőségét, az önálló döntés szabadságát, aktívan részt vesz a közösség döntéshozatalában. Törekszik a társadalmi elvárásoknak megfelelő magatartásformák, jogok és kötelezettségek betartására.

A **tanuló önismeretének és társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése során** megismeri és elfogadja reális életlehetőségeit, kialakul igénye a felnőtt élet kapcsolatai iránt, tudatosan gyakorolja a különböző helyzetekben szokásos viselkedésformákat. Fejlődik önbizalma, önértékelése, felismeri az érzelmi élet fontosságát és irányíthatóságát. Személyes kapcsolataiban kerüli a túlzott bizalmaskodást, kialakul magatartásában a felnőtt mértéktartás.

A tanuló tudatosan törekszik a **testi és lelki egészségre nevelés területén** az egészséges életmód szabályainak betartására, ismeri és kerüli a káros hatásokat. Megalapozódik a munkatevékenységek megkezdéséhez szükséges fizikai és lelki alkalmasság, fejlődik a kitartás, a tevékenységek végig vitelének igénye.

A készségfejlesztő iskolai évfolyamokon a tanulóban mélyül a **családi életben elfoglalt szerepének ismerete, társas kapcsolataiban** felismeri az érzelmi kötődések és kapcsolatok új formáit. Megismeri felnőtt élete családi életlehetőségeit, a családi, lakóotthoni együttélések alternatíváit. Gyakorolja a konfliktushelyzetek megoldásának lehetőségeit, törekszik a nézeteltérések kulturált megoldására, a kialakult kompromisszumokat elfogadja.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségében a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

A **fenntarthatóság, környezettudatosság területén** a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás tovább tudatosítja a tanulóban az egyén és a környezet egymásra hatásának jelentőségét, a környezet kímélésének fontosságát. Felkészít a munkatevékenységek végzése közben és a mindennapi felnőtt élet tevékenységeiben felmerülő környezeti hatások megértésére, a káros jelenségek elkerülésére, az elvárható óvatosság és mértéktartás szem előtt tartására.

A **pályaorientációs fejlesztés során** a tanuló felkészül a gyakorlati képzést követően a számára elérhető munkatevékenységben történő részvételre, amelynek része az alapvető képességek és készségek feltérképezése mellett az egyéni motivációk és elképzelések összehangolása. A képzés fő felelőssége a tanuló érdekében a pályaorientáció terén egyénre szabott megoldásokkal az érdeklődés, az alkalmasság és lehetőségek függvényében a megfelelő képzési profil kialakítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló ismeretei bővülnek a felnőtt társadalom munkamegosztásának rendjéről, a családban elvárható feladatokról és a személyes felelősségi körébe tartozó lehetőségekről. Tudatosul az anyagokkal és energiával történő takarékoság fontossága, az életvitel tervezésének, a gazdálkodásnak a jelentősége a mindennapi életben.

A **médiatudatosságra nevelés során** a tanuló elsajátítja az elektronikus információhordozók célszerű és szükségszerű felhasználását, felismeri a virtuális valóság és „igazi” valóság közötti eltéréseket, fenntartással fogadja a média híreket. Megismeri a munkatevékenységekhez szükséges információk elérésének lehetőségeit.

Tanulás tanítása terén a tanuló igényli a gyakorlatba ágyazott ismeretelsajátítást, elfogadja a folyamatos önképzés szükségességét a változó világhoz történő alkalmazkodás érdekében. Fejleszti és alkalmazza az önképzésben az iskolai pályafutása során elsajátított tanulási technikákat. Megőrzi kíváncsiságát a környezet változásai iránt és igyekszik a változásokat beépíteni ismereteibe, alkalmazni az új lehetőségeket.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

A készségfejlesztő iskola az **anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztése** során eléri, hogy a tanuló bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, alkalmazza társas kapcsolataiban az elsajátított érintkezési formákat. Fejlődik beszédértése, főleg a gyakorlatban szükséges nyelvi kompetenciák terén, beszédprodukciónak igyekszik a pontos, érthető információk átadására. Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fő felelőssége a beszédbátorság fejlesztésén, az alternatív kommunikációs eszközök minél pontosabb használatán, a megértés és az önmaga megértetésének támogatásán van.

A **matematikai kompetenciaterület fejlesztése** során a tanuló gyakorolja a mindennapi élethelyzetekben lényeges logikai, matematikai ismereteket, elsajátítja és a gyakorlati feladatok elvégzésénél alkalmazza a szükséges matematikai ismereteket. Fontos a kompetenciaterület ismereteinek folyamatos, gyakorlati tevékenységekkel történő megerősítése az elméletieskedés elkerülése. A tanuló ismeretei elmélyülnek az őt körülvevő világ, térbeli és időbeli viszonyairól.

A természettudományos és technikai kompetenciaterület fejlődésére jellemző, hogy a tanuló érdeklődik a környezet jelenségei iránt, képessé válik megfigyelésekre és a történések pontos megfogalmazására. Különösen nagy hangsúly helyeződik a gyakorlati képzéssel összefüggő természeti és technikai ismeretek támogatására.

A tanuló képes a **digitális kompetencia terület fejlesztésének** eredményeként az infokommunikációs eszközök megfelelő segítségnyújtás melletti alkalmazására, felismeri a digitális technika értékeit. Megfelelő mértéktartással, a személyes információk megóvásával, kontrollálva használja az informatikai eszközöket a tanulásban és szabadidejében.

Szociális és állampolgári kompetenciaterületen tanuló felismeri helyét és szerepét szűkebb környezetében, képes a környezet kapcsolatrendszerében elhelyezni önmagát. Megerősödik a másokra való odafigyelés és a segítőkészség igénye, fejlődik toleráns, elfogadó magatartása. Igényli a közösség életében való aktív részvételt, iskolai környezetben gyakorolja a döntési helyzeteket. Megalapozódnak ismeretei az állam és az önkormányzat demokratikus intézményrendszeréről, tájékozott az ügyintézés és segítségnyújtó ellátások elérhetőségéről.

A **kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia területén** a tanuló megismeri és megtapasztalja a tevékenységek megkezdéséhez és elvégzéséhez szükséges erőfeszítés értékét, kialakul a munkatevékenységek befejezése iránti igény.

Az **esztétikai és művészeti tudatosság terén** tovább fejlődik a tanuló önálló ízlésvilága, kialakul az igény a társadalmi normákon belül a saját stílusra környezetében, megjelenésében. Különösen nagy hangsúly helyeződik a gyakorlati ismeretekhez szükséges szín- és formaismeret terén szükséges differenciálásra, tapasztalatokra, megfigyelésekre.

Hatékony, önálló tanulás területen a tanuló motiválttá válik és képességeinek megfelelő mértékben megismeri és alkalmazza az önálló ismeretszerzés eszközeit, megfigyeli és igyekszik értelmezni környezete jelenségeit, a környezetében élők tevékenységét. Képes segítséget kérni és megfelelő formában elfogadni, próbálja és meri kérdéseit megfogalmazni.

Egységesség és differenciálás

A készségfejlesztő iskolában az egységesség és differenciálás elve az azonos életkori csoportokban történő oktatási rendszerben is biztosítja az egyéni haladási ütemnek, az eltérő képességeknek, a reális életlehetőségeknek a figyelembe vételét, az adaptív oktatás alkalmazását. Az adaptív oktatás lehetőséget ad az eltérő képességű, másodlagos sérülésekkel is küzdő tanulók számára egyéni tanulási utak kijelölésére, a rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások támogató jellegének tervezésére. A fejlesztésben a fő hangsúly nem a műveltségtartalmak elsajátításán, hanem a meglévő képességelőnyökre építve az alapvető kompetenciák kialakításán van. Az évfolyamokon a tanulók felkészülnek az eltérő érdeklődés és kompetenciastruktúra szerint a felnőtt életben betölthető eltérő lehetőségek megismerésére, kiválasztására. Az gyakorlati évfolyamok során a differenciálást legfőképpen az egyéni életlehetőségek, képességek felismertetésén keresztül az eltérő felnőtt életkori tevékenységek és a különböző életcélok kitűzésével kell elérni.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok intézményünkben

A nevelés – oktatás – fejlesztés területei	Tantárgy	11. évfolyam Heti	12. évfolyam Heti	2 tanéves óraszám
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	2 (+1)	2 (+1)	144 (+72)
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	1,5 (+0,5)	1,5 (+0,5)	108 (+36)
	Etika	1	1	72
	Osztályfőnöki	1	1	72
Természeti környezet	Környezet- és egészségvédelem	1	1	72
Testnevelés	Testnevelés	5	5	360
<i>Szabadon választott</i>		1,5	1,5	108
Közismeret összesen		13	13	936
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20 óra/hét	20 óra/hét	1440
<i>Szabad készségfejlesztő időkeret</i>		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	1584
Összesen		35	35	2520

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs óraszám: 5 óra/hét

A rehabilitációs órakeretet a terápiás (*beszéd, mozgás*) foglalkozásokra fordítjuk tanulói igény szerint.

A gyakorlati tevékenységeket csoportbontással tartjuk.

Kommunikáció

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a kommunikáció tantárgy felkészít a minél önállóbb életvezetéshez, az egyszerű munkafolyamatok elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges elsődlegesen verbális és az egyéni sajátosságoktól függően nonverbális információk, utasítások, megértésére és az adekvát, a feladathelyzetekben szükséges beszédprodukciónak vagy alternatív kommunikációs csatorna alkalmazására.

Az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretekre alapozva, az egyéni képességek szintjéből kiindulva kell különös hangsúlyt fektetni a minél érthetőbb kommunikáció kialakítására.

Verbális kommunikáció esetén cél a helyes hangképzés, a minél érthetőbb beszéd, a megfelelő tartalmi mondanivaló fejlesztése, az olvasott és hallott tartalom megértésének gyakorlása, elmélyítése.

A nonverbális kommunikációs csatornák alkalmazásában lehetőség szerint törekedni kell a minél pontosabb, árnyaltabb kifejezésmódok kidolgozására, a gyakorlatban lehető legegyszerűbben alkalmazható, jól érthető formában kidolgozott rendszerre.

A tantárgy célja, hogy a készségfejlesztő iskolai tanulók nyitottá váljanak kommunikációs feladatok megoldására, minél nagyobb motiváció alakuljon ki a környezettel történő kapcsolatteremtésre, pozitív tapasztalatokkal éljék meg kommunikációs kompetenciájukat. Folyamatosan legyen a tanulónak igénye a környezet megismerésére, a kíváncsiság legyen része mindennapi gondolatainak, alakuljon ki, hogy a kommunikáció a megismerés egyik fontos eszköze. A tantárgy tanulása során fejlődjön a verbális kommunikáció és a metakommunikáció összhangja.

A tantárgy feladata elérni, hogy a tanulóban fejlődjön az igény arra, hogy környezete közléseit, információit megértse és önmagát megértesse környezetével. A tanuló képességeihez mérten kapcsolódjon be társas érintkezésekbe, alkalmazza kommunikációs ismereteit, vegyen részt a különféle beszédhelyzetekben. Kommunikációs helyzetekben ismerje fel a kapott egyszerű információk lényegét, tudja a kapott ismereteket megfelelően értelmezni és képes legyen véleményt alkotni, élményeit megosztani. Próbálja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges ismereteit írásos kommunikációval is bővíteni, a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódó olvasási és írási feladatokat elvégezni. Egyre bővebb szókinccsel legyen képes érzéseit, kívánságait, problémáit kifejezni.

A tantárgy tanítása különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a szabályok megértésének és a társadalmilag elfogadott viselkedési normák alkalmazásának támogatásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztését a saját tapasztalatok társakkal történő megosztásával, a más személyekkel kapcsolatos események iránti érdeklődés felkeltésével támogatja.

A családi életre nevelés területét az együtt élés szabályainak, a családi eseményeken történő viselkedésnek a megerősítésével, a családi és párkapcsolatok fontosságának tudatosításával szolgálja.

A kommunikáció tantárgy hozzájárul a környezet megismerésében, a társas kapcsolatok alakításában lényeges közlési és információszerzési igény fejlesztéséhez.

Segíti a különböző helyzeteknek megfelelő viselkedési, önálló véleménykialakítási és képviselési formák alkalmazását, támogatja a kellően tudatos, igényes kommunikáció alkalmazását.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Tartsa be a felnőttekre vonatkozó viselkedési normákat, feladatait pontosan, felelősséggel végezze el.</p> <p>Fejlődjön beszéd- és szövegértése a külvilággal való kapcsolatok javítása érdekében.</p> <p>Verbális kommunikáció fejlesztése, szókincs, nyelvhelyesség fejlesztése.</p> <p>Nonverbális kommunikáció fejlesztése: képek, szimbólumok, piktogramok felismerése és használata.</p> <p>Metakommunikáció.</p> <p>Fejlődjön önkifejezési képessége.</p> <p>Tudjon segítséget kérni a megfelelő személytől.</p> <p>Legyen képes szabadidejét változatos tartalommal megtölteni.</p> <p>Váljon képessé olvasás útján történő információszerzésre, egyszerű szöveg írására.</p> <p>Legyen képes szabadidejét változatos tartalommal megtölteni.</p>	<p>Figyelemfelkeltés, a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.</p> <p>A társas nyelvi magatartás megtanulása.</p> <p>A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembe vételével.</p> <p>A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.</p> <p>Kommunikációs késztetés növelése.</p> <p>Képességeknek megfelelő szókincs és nyelvi formátum használata.</p>	<p>Tudjon a különféle élethelyzetekben megfelelően kommunikálni, sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).</p> <p>Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtetés, ítéletalkotás).</p>

Tankönyv, taneszköz:

Tankönyv, prospektusok, úrlapok és nyomtatványok.

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Témakör: Anyanyelv, beszédfejlesztés			Óraszám/évfolyam: 32
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Beszédgyakorlatok /hangsúly, mondat- és szövegfonetika, helyes artikulációra törekvés/</p> <p>Kommunikációs gyakorlatok: mindennapi társas érintkezés kulturált vita konfliktushelyzetek megoldása</p> <p>Mondatalkotás képek segítségével</p> <p>Gondolataink, érzelmeink kifejezése Események a környezetünkben</p> <p>Könyvtárhasználat</p>	<p>Beszélgetés, felolvasás, művek előadása.</p> <p><u>Játékok, szituációs gyakorlatok</u>, beszélgetés, dramatizálás.</p> <p><u>Szókincsbővítés</u>, csoportosítás, beszélgetés. Helyzetgyakorlatok, beszélgetés. Újságolvasás, hírek, tudósítás meghallgatása, értelmezés, spontán beszélgetés.</p> <p>Könyvtár látogatása közösen és egyénileg, választás, kölcsönzés, könyv megbecsülése, közös és egyéni olvasás.</p>	<p>Szerző, vers, próza, <i>hangsúly, artikuláció, monoton beszéd.</i></p> <p>Az adott szituációhoz kapcsolódó fogalmak.</p> <p>Szó, mondatfajták, mondat.</p> <p>Öröm, bánat, harag, félelem. Belföld, külföld, politika, természeti katasztrófák, sportversenyek. Könyvtár, olvasójegy, kölcsönzés, ismeretterjesztő könyvek, mese, történelmi regék és mondák, vers, lexikon</p>	<p>Nyelvi fejlettségének megfelelően tudjon verset, prózát mondani. A helyzeteknek megfelelően tudja alkalmazni az illemszabályokat. Legyen képes elfogadni mások véleményét. Saját vélemény kulturált megfogalmazása.</p> <p>Tudjon összefüggően mondatot alkotni.</p> <p>Fejlődjön empátiás képessége. Érdeklődjön a világban történő eseményekről. Ismerje a kulturált viselkedési szabályait. Képességeinek megfelelően válasszon kiadványt, töltsse el hasznosan szabadidejét.</p>

2. Témakör: Olvasás-írás			Óraszám/évfolyam: 52
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Olvasástechnika, olvasásértés fejlesztése</p> <p>Hangulatok megfigyelése</p> <p>Írás gyakorlása</p>	<p><u>Szavak, mondatok olvasása, értelmezése</u> hangos és néma olvasással. Az írásjeleknek megfelelő hangsúlyozás gyakorlása.</p> <p><u>Olvasmányok, versek</u> olvasása, közös értelmezése.</p> <p>Versek olvasása, tanulása, a hangulat megfigyelése, kifejezése rajzzal, hangsúlyozással, testbeszéddel.</p> <p>Nyomtatványok kitöltése.</p> <p>Szavak keresése mondatokban, szövegben.</p> <p><u>Újság, programfüzet</u> olvasása, értelmezése.</p> <p><u>Szavak, mondatok</u> másolása, írása diktálás után</p> <p><u>Személyi adatok</u> írása.</p> <p><u>Nyomtatványok</u> kitöltése.</p> <p>Sms, email írása, olvasása</p> <p>Könyvtárhasználat</p> <p>Internethasználat</p> <p>Szókincsfejlesztés játékos gyakorlatokkal, találós kérdésekkel.</p> <p>Rövid levél, üdvözlés írása.</p> <p>Naptári feljegyzések készítése.</p>	<p>Mondatfajták, írásjelek.</p> <p>Vidám, szomorú, vicces.</p> <p>Hangszín, hangsúly, hanglejtés, szünettartás.</p> <p>Mozi, színház, rendezvények.</p> <p>Sorköz, vonalköz, betűforma, szóköz.</p> <p>Név, lakcím, születési hely, születési idő, szülők neve, aláírás.</p> <p>Tárgy, élőlény, esemény, fogalom.</p> <p>Lakcím, irányítószám, csekk, levél, levelezőlap, bélyeg, feladó, címzett.</p>	<p>Képességeinek megfelelően alkalmazza a megszerzett olvasástudást.</p> <p>Tudjon verset mondani, érezze át a vers hangulatát.</p> <p>Képességeinek függvényében olvasson hangosan és némán, törekedjen a megfelelő hangsúlyozásra.</p> <p>Tudjon programot tervezni.</p> <p>Ügyeljen az esztétikumra.</p> <p>Segítséggel töltsön ki nyomtatványokat.</p> <p>Médiatartalmak és eszközök időbeli és tartalmi korlátokkal történő használata.</p> <p>Fejlődjön logikai képessége.</p> <p>Képességeinek megfelelően alkalmazza a megszerzett írástudást</p>

3. Témakör: Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése			Óraszám/évfolyam: 24
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló <i>i</i> tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és <i>javasolt</i> fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A környezetünkben fellelhető szimbolikus ábrázolások, jelzések a környezetünkben: Piktogramok Logók Tájékoztatót adó jelek A közlekedés jelei</p>	<p>Megfigyelés, felismerés, gyűjtés, csoportosítás.</p> <p>Látogatás <u>közintézményekben</u>, a jelzések megfigyelése, felismerése, gyűjtés, csoportosítás.</p> <p><u>Séta, utazás</u> közben megfigyelés, felismerés, gyűjtés, csoportosítás.</p> <p><u>Zászlók, piktogramok, logók</u> megfigyelése, gyűjtése, album ragasztása.</p> <p><u>Utazási prospektusok</u> gyűjtése, <u>turistajelzések</u> értelmezése, útvonaltervezés kiránduláshoz. <u>Helyi kiadványok</u> olvasása, a jelek értelmezése.</p>	<p>Piktogram, logó.</p> <p>Postai jelek, információs jelek a pályaudvaron, kórházi osztályokon, ambulanciákon, városi osztályok.</p> <p>KRESZ tábla, útjelzés, veszély.</p> <p>Európai unió, béke, környező országok nevei, címer, zászló, nemzeti jelképek.</p> <p>Turistajelzések.</p> <p>Telefonkönyv, Kisokos, menetrendek, Szakmai névsor, műsorfűzet.</p>	<p>Ismerje fel a hétköznapi jeleket és értelmezze azokat.</p> <p>Segítséggel tájékozódjon a közintézményekben. Tudjon segítséget kérni. Ismerje fel és értelmezze a gyakran használt közlekedési jeleket. Kerülje el a balesetveszélyes helyzeteket.</p> <p>Ismerjen fel és magyarázzon meg néhány szimbólumot.</p> <p>Ismerje fel a fontosabb turistajelzéseket.</p> <p>Tudjon információt keresni a helyi kiadványokban. Kérjen segítséget.</p>
<p>Audiovizuális eszközök rendeltetésszerű használata.</p>	<p>be- és kikapcsolás egér és billentyűzet használata, egyszerű billentyűfunkciók használata (telefon, fényképező stb.)</p>	<p>Híradó, vetélkedő, ismeretterjesztő film, akciófilm, krimi, fantasztikus film, sorozat, riport</p>	<p>Kommunikációs eszközökből értékes ismeretek szerzése</p>
<p>Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége, újságolvasás TV, videó, DVD műsorának megtekintése.</p>	<p><u>TV újság, rádióműsor olvasása</u>, adott műsorok keresése cím alapján elektronikus formában is.</p>	<p>Útlezárás, elterelés, veszélyhelyzetek, csúszós út, baleset, közlekedési dugó, vihar.</p>	<p>Tudjon eligazodni a TV újságban, televíziós reklámokban, internetes felületeken és válogatni a</p>

<p>Különböző csatornák és rádióműsorok.</p>	<p>Tájékoztató jelek értelmezése a TV újságban, filmbemutatókban, internetes oldalakon /korhatárok, filmfajták, káros tartalmak kiszűrése/. <u>Szabadidős program</u> összeállítása.</p>	<p>Mozifilm, rendező, színészek.</p>	<p>műsorok között. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (híhető, hihetetlen) elkülönítése.</p>
<p>Információt adó jellegzetes TV műsorok</p>	<p>Közlekedési <u>hírek</u>, időjárás jelentés meghallgatása, értelmezése.</p>		<p>Tudja a megfelelő csatornát kiválasztani és a hallottakat megfelelően értelmezni.</p>
<p>Szabadidős tevékenységek: Mozi-, ismeretterjesztő filmek megtekintése, rádióműsor hallgatása, internetes honlapok böngészése</p>	<p><u>Film</u> megtekintése, a látottak értelmezése. Zenehallgatás, internetes játékok, információszerzés, oktató- és ismeretterjesztő filmek Érzelmi ráhangolódás, a hallottak értelmezése.</p>		<p>Tudja a film történetét elmesélni és értelmezni. Tudjon érzelmileg ráhangolódni az adott műsorra, zenére</p>

Számolás-mérés

A számolás-mérés tantárgy a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain megerősíti a 9-10 évfolyamokon és a gyakorlati tevékenységek során elsajátított ismereteket, készségeket és megalapozza a minél önállóbb életkezdéshez, a gyakorlati tevékenységek elsajátításához és a munkavállaláshoz szükséges számolási, számítási és mérési ismereteket. A tantárgy tananyagának elsajátítása során folyamatosan törekedni kell a mindennapi élethez, önellátáshoz, munkatevékenységekhez gyakorlatba ágyazottan kapcsolódó feladatmegoldásokra.

Fontos a műveletek tapasztalati megerősítése különböző mérő- és szemléltető eszközökkel. Nagy hangsúlyt kell helyezni a gyakorlati oktatást megalapozó hossz, súly, terület, kerület, térfogatmérések megtapasztalására, a több, kevesebb mennyiségek felismerésére és a szükséges tevékenységhez az elégséges mennyiség meghatározására, az alapanyagok beosztásának megalapozására.

A számolási műveletek gyakorlásán és az alapvető logikai feladatok megoldásán túl a tantárgy feladata a felnőtt lét megismerését segítő térbeli és időbeli tájékozódási ismeretek bővítése, a mindennapi feladatok tervezéséhez szükséges szempontok figyelembevételével.

A számolás-mérés tantárgy tanítása lehetőséget ad a családi pénzbeosztás szempontjainak megismerésére, a munkabér értékének felismertetésére, a jövedelmek beosztásának tervezésére, a vásárlások során a fontos és nem szükséges áruk elkülönítésére, a fölösleges költségek és túlköltségek megelőzésére.

A családi életre nevelés terén felkészít a lakókörnyezetben történő eligazodásra, a havi, heti és napirend munka, tanulás, pihenés, szórakozás ésszerű beosztására és családi jövedelem beosztásának megismerésére és tervezésére.

A kulcskompetenciák fejlesztése során az anyanyelvi kommunikáció fejlődését a tantárgy a számolási és mérési tevékenységek, adatok, mértékegységek helyes megnevezésének tudatosításával erősíti.

A matematikai kompetencia fejlesztéséhez a tantárgy a matematikai nyelvezet és gondolkodás alapjainak valamint az alapvető mérési, számolási tapasztalatok és összefüggések megismertetésével járul hozzá.

A számolás-mérés tantárgy a digitális kompetenciaterület fejlődését segíti a különböző mérőeszközök helyes alkalmazásának elsajátításával és a számolási műveletekhez a különféle digitális eszközök bevonásával.

A tantárgy a hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődésében az önálló ismeretszerzés és minél önállóbb következtetések levonásának támogatásával járul hozzá.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Elérni, hogy a készségfejlesztő szakiskola elvégzése után gyakorlati kompetenciája legyen a hétköznapi időbeli és térbeli tájékozódásban, vásárlásban, valamint a jövedelem segítséggel történő beosztásában. Térbeli relációk pontosítása, használata, térbeli tájékozódás fejlesztése. Végezzen egyszerű szöveges feladatokat, válassza meg és végezze el a megfelelő műveleteket. Adott mennyiség minél pontosabb kimérése. Banki alapfogalmak, tevékenységek.</p>	<p>Térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése, naptárismeret, naptárhasználat kialakítása. Képességeinek mértékében százassokkal, ezresekkel történő egyszerű műveletek megtanítása. Mérések gyakorlása, fejlesztése.</p>	<p>Környezetében önállóan tájékozódjon. Képes legyen napját megtervezni, időbeosztást készíteni. Képességeinek megfelelően értsen a pénzhasználatához. Tudjon hosszúságot, tömeget mérni, olvassa le a hőmérőt, lázmérőt.</p>

Tankönyv, taneszköz:

Feladatlapok, nyomtatványok, filmek, prospektusok, programfüzetek

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Tájékozódás közvetlen környezetünkben: az otthon és az iskola környékén. az iskola telephelyei épületei, helyiségei berendezési tárgyai a környék jellegzetességei</p>	<p><u>Távolságok, méretek</u> megfigyelése, becslések, összehasonlítások végzése, időmérés. Alaprajz készítése, a helyiségek nevének beírása. Térkép tanulmányozása, a környező utcanevek leírása. Önálló közlekedés, megbízatások teljesítése.</p>	<p>Épületek, helyiségek, berendezési tárgyak neve. Perc, óra. Utcanévek, cím, belváros, külváros. Saját lakcím leírása. Funkciók neve. Utcanévek, városrészek nevei.</p>	<p>Tájékozódjon önállóan az iskola környékén és területén, eligazodni a környező utcákban. Legyen képes egyszerű üzenetek, kérések átadására. Képességeinek megfelelő formátumú térképen legyen képes eligazodni.</p>

<p>Lakóhelyismeret: jellegzetességek főbb közlekedési útvonalak az iskola és a külső munkahelyeink megközelíthetősége Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése. Magyarország térképe.</p>	<p><u>Utcanevek</u> olvasása, séta a környéken, megfigyelés, beszélgetés <u>Önálló közlekedés</u>, üzenetátadás gyakorlása, megbízatások teljesítése.</p> <p><u>Utazás</u> a város főbb közlekedési útvonalain, útvonaltervezés A fontosabb épületek megtekintése, látogatása, megfigyelés, beszélgetés. Képek gyűjtése, album készítése.</p>	<p>Önállóság.</p> <p>Megye, város, falu, térképfajták, közlekedési eszközök, jegy, bérlet. Középületek: Városháza, posta, kórház, rendőrség, tűzoltóság, múzeum, színház, strand.</p> <p>Lakóépületek, égtájak, földrészek</p>	<p>Ismerje fel a főbb épületeket, fogalmazza meg azok megközelíthetőségének módjait.</p>
<p>Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő). Az idő múlása, korosodás.</p> <p>Az óra, napirend, heti beosztás.</p> <p>Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).</p> <p>Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok)</p>	<p><u>Tájékozódási gyakorlatok</u> különböző naptárakon, dátum leolvasása naptárról, újságról, feljegyzések készítése heti programokról.</p> <p><u>Napirend összeállítása</u>, betartása, megfelelő időbeosztás, napirend hetirend követése, kialakítása időpontokkal megerősítve, az óra leolvasása, beállítása.</p> <p><u>Időpontok leolvasása</u> különböző kiadványokról, programfüzetekről Ismerkedés a digitális kijelzővel.</p> <p><u>Időegységek a naptól az évig.</u> <u>Hónap érzékeltetése</u> /napok, hetek/, havi rendszerességgel végzett tevékenységek végzése /ebédbefizetés, bérletváltás,</p>	<p>Fali-, asztali, lap- és zsebnaptár</p> <p>Munkaidő, munkakörök, szabadidő, túlóra, szabadság, betegállomány Menetrend, nyitva tartás, kezdés, korán, későn, időben</p> <p>Ünnepnapok nevei</p>	<p>Egyre fokozódó önállósággal tájékozódjon a naptárban.</p> <p>Értse meg a meghatározott időpontok jelentőségét.</p> <p>Legyen pontos. Tudjon különbséget tenni fontos és időpazarló tevékenységek között.</p> <p>Becsülje meg reálisan az életkorokat, alkalmazzon megfelelő kifejezéseket.</p>

Az óra	<p>nyugdíj stb./ <u>Az év felosztása, a naptár követése</u>, felkészülés rendezvényekre, programokra. Társaink, családunk tagjainak <u>születés- és névnapjainak figyelemmel kísérése</u>, ünnepnaptár készítése. <u>Életkorok meghatározása</u>, összehasonlítások végzése. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt-jelen-jövő). Napi, heti tevékenységeink <u>időtartamának meghatározása</u>, a megfelelő időegység, időpontok meghatározása /fogmosás, öltözködés, munkatevékenységek, tavaszi szünet, iskolaév stb./. Digitális és hagyományos órák átszámítása.</p>	<p>Csecsemő, gyermek, fiatal, felnőtt, középkorú, idős, nyugdíjas</p> <p>1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése Időszalag</p> <p>Időegységek</p>	<p>Használja megfelelően az időegységek neveit a spontán beszédben.</p>
--------	---	--	---

2. Témakör: Műveletek			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

<p>Számok a környezetünkben</p>	<p>Utcán, médiában előforduló számok /árak, sporteredmények, adatok stb./ értelmezése.</p> <p><u>Sorszámnevek</u>, könyv, újság oldalai, mozi, színház széksorai stb.</p> <p><u>Telefonkönyv</u> használata, regiszter készítése.</p> <p>Telefonszám elolvasása, lejegyzése</p> <p>A tanult műveletek /hozzáadás, elvétel, pótlás/ gyakorlása 100-as körben, tizes átlépés nélkül, lejegyzés gyakorlása.</p> <p>Százasok összeadása 1000-es körben, lejegyzés gyakorlása.</p> <p>Számológép használata fokozódó önállósággal.</p> <p>Ellenőrzés, önellenőrzés</p>	<p><i>Százalék</i>, akció, olcsó, drága, árendemény, <i>statisztika</i>, eredmény, leértékelés, teljesítmény (munka, sport).</p> <p>Tanult fogalmak</p> <p>Telefonkönyv adatai, hívószám, körzetszám, ingyenes hívószámok, <i>zöld szám</i>.</p> <p>Számla, átutalás, határidő, <i>késedelmi kamat</i>.</p> <p>Olcsó, drága, takarékoság.</p>	<p>Értelmezze megfelelően a számokat, adatokat, legyenek spontán kérdésfeltevései.</p> <p>Segítséggel használja a telefonkönyvet.</p>
<p>Műveletek gyakorlása</p>	<p>Egyszerű szöveges feladatok megoldása, megfelelő műveletek kiválasztásával, kérdésre válaszadás</p> <p>Árak nézegetése, összehasonlítása. (reklámújság, blokk)</p> <p><u>Jövedelem beosztása</u>, kiadások összeadása.</p> <p>Bevásárló lista készítése, az árak kikeresése, összeadása.</p>		<p>Végezzen műveleteket egyre fokozódó önállósággal.</p> <p>Közös ellenőrzés, fokozódó önállósággal javítás és önellenőrzésre törekvés.</p> <p>Ellentétes műveletekhez kapcsolódó fogalmak (elvétel-hozzáadás, kevesebb-több)</p> <p>Segítséggel ossza be zsebpénzét, legyenek ismeretei a kiadásokról.</p> <p>Kérjen segítséget jövedelme beosztásához.</p>

3. Témakör: Mértékegységek, mérések, pénz			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

Mérési gyakorlatok	<p><u>Mérések, becslések</u> végzése a környezetben. Mértékegységek fajtájának, nagyságrendjének helyes megválasztása. Adott mennyiségek minél pontosabb kimérése, mennyiségek megválasztása.</p> <p><u>Mérőeszközök</u> kiválasztása, alkalmazása a mindennapi életben. Mértékegységek alkalmazása, váltása.</p> <p><u>Bankjegyek, pénzérték</u> felismerése, váltása oda-vissza, árak becslése, ellenőrzése, összegek kiszámolása. Árjegyzékek nézegetése, árak összehasonlítása, áruk sorba rendezése árak szerint. Azonos rendeltetésű árak összehasonlítása. Az árak összefüggése mennyiséggel és minőséggel.</p> <p><u>Bankjegyek, pénzérték</u> váltása oda-vissza. Jövedelem, annak beosztása, szükséges és felesleges kiadások, levonások ismerete, fizetnivalók összegyűjtése, banki alapfogalmak megismerése, elszámolás tanulmányozása.</p>	<p>Mérőeszközök, mértékegységek nevei. Hosszúság, súly, űrmérték, hőmérséklet (személy- és konyhamérleg, mérőszalag, vonalzó, hőmérő, mérőedény, dl, l, kg, dkg, cm, m, °C) A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a gyakorlati tevékenységekkel kapcsolatosan Mérőeszközök, mértékegységek nevei. Banki és postai szolgáltatások, kivétel, betét, átutalás. Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, busz bérlet nagyságrendje, összehasonlítása.</p> <p>Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése. Vásárlások, üzletekben, termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”. Adó, egészségügyi hozzájárulás, tagdíj, bank, bankkártya csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, hitelkártya, kölcsön, részletfizetés, takarékoskodás, meghatalmazás, bankkártya kód</p>	<p>Tájékozódjon biztosan a mértékegységek terén.</p> <p>Ítéld meg reálisan az árakat, az igényekhez és lehetőségekhez reálisan közelítsen. Fogadjon el szülői, tanári segítséget.</p> <p>Használja önállóan az alapvető mérőeszközöket.</p> <p>Becsülje meg a pénzt, legyen takarékos, beosztó.</p>
--------------------	---	---	---

Etika

Az Etika tantárgy célja a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a tanulók közösséghez való viszonyának, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. Alapvető cél a közösségi, tágabb értelemben társadalmi értékek közvetítése, az általánosan elfogadott normák belső szabályozóvá válásának elősegítése. Középpontjában a tanulók formálódó személyisége áll.

Az Etika tantárgy magába foglalja az ember életének minden fontos viszonyulását önmagához, társaihoz, környezetéhez, ezek alapozzák meg értékrendjét, amelynek mentén döntéseit meghozza. Az erkölcsi nevelés célja, hogy a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztésével támogassa mindennapi életük, életvezetésük és értékrendjük formálását, segítse őket véleményük kialakításában és magatartásuk szabályozásában. Az erkölcsi nevelés legfontosabb területei az önálló, felelős döntési képesség, a másokkal való együttérzés, empátia és a közösség tagjai közötti igazságosság és méltányosság.

Az Etika tantárgy ezeken a területeken azonban nem elsősorban ismeret, hanem sokkal inkább fejlesztés központú, ahol a fejlesztés célja a jelentéstartalmak gazdagítása, képességeknek megfelelő szinten történő tudatosítása, megtapasztalása. A tananyagtartalom személyes élményekre, a hétköznapi életből merített és arra visszacsatolható tapasztalatokra épít és nem elméleti ismeretekre.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén lehetőséget nyújt a felnőtt élet legfontosabb kérdéseinek megvitatására, megértésére, különös tekintettel a kitartás, a mértéktartás, a munkatevékenységek megbecsülése. A társakkal való együttműködés segíti az elfogadást, a segítőkészséget, a türelem készség szintjévé érését, a környezethez való alkalmazkodást.

Segít felismerni a családi és közösségi kapcsolatok ápolásának fontosságát, más emberek tulajdonságainak értékelését, a különbözőségek megismerését, az igazságosság és az egyéni igények figyelembe vételének egyensúlyát.

Támogatja a tanulók önismeretének fejlődését, a közösség értékeinek megismerését, a különböző élethelyzetekben elvárt, kívánatos viselkedési formákat.

A családi életre nevelés fejlesztési területen a tantárgy segíti a családi kapcsolatok ismeretének elmélyítését, a családi élet harmóniájának, dinamikájának feltárását, a családi és baráti kapcsolatok azonosításának képességét.

Testi és lelki egészségre nevelés területén a tantárgy fokozottan előtérbe helyezi az emberi lét optimális lelki egészségéhez szükséges társas, közösségi kapcsolatainak megismertetését, a konfliktusok megoldásának, az érzések és érzelmek felismerésének és védelmének fontosságát.

Előtérbe helyezi az empatikus, segítő magatartás kialakulását, az eltérő szükségletek szerinti eltérő támogatás elfogadását. Segíti a mértékletes, tudatos életvitelre törekvő magatartás fejlődését.

Médiatudatosságra nevelés területén segíti a különböző médiumok által bemutatott kapcsolati és viselkedésformák értelmezését, a kívánatos és elkerülendő helyzetek felismerését.

A tantárgy az anyanyelvi kompetenciaterületen segíti az érzések, érzelmek megfogalmazásának pontosítását, a metakommunikáció és verbális kommunikáció jelzéseinek megértését.

A digitális kompetenciaterületen segíti a valóságos és virtuális kapcsolatok és történések elkülönítését, a kapcsolatok és a személyiség megfelelő védelmét az infokommunikációs eszközök alkalmazásakor.

A szociális és állampolgári kompetenciaterületen segíti a közösségi beilleszkedéshez, a közösségi létezés szükséges ismeretek és magatartásformák megerősödését, tudatosulását.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Az Etika tantárgy célja a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a tanulók közösséghez való viszonyának, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A tantárgy alapvető célja a közösségi, tágabb értelemben társadalmi értékek közvetítése, az általánosan elfogadott normák belső szabályozóvá válásának elősegítése.</p> <p>Az erkölcsi nevelés célja, hogy a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztésével támogassa mindennapi életük, életvezetésük és értékrendjük formálását, segítse őket véleményük kialakításában és magatartásuk szabályozásában.</p>	<p>Az Etika tantárgy magába foglalja az ember életének minden fontos viszonyulását önmagához, társaihoz, környezetéhez, ezek alapozzák meg értékrendjét, amelynek mentén döntéseit meghozza.</p> <p>Az erkölcsi nevelés legfontosabb területei az önálló, felelős döntési képesség, a másokkal való együttérzés, empátia és a közösség tagjai közötti igazságosság és méltányosság. Az Etika tantárgy ezeken a területeken azonban nem elsősorban ismeret, hanem sokkal inkább fejlesztés központú, ahol a fejlesztés célja a jelentéstartalmak gazdagítása, képességeknek megfelelő szinten történő tudatosítása, megtapasztalása. A tananyagtartalom személyes élményekre, a hétköznapi életből merített és arra visszacsatolható tapasztalatokra épít és nem elméleti ismeretekre. A tantárgy az erkölcsi nevelés területén lehetőséget nyújt a felnőtt élet legfontosabb kérdéseinek megvitatására, megértésére, különös tekintettel a kitartás, a mértéktartás, a munkatevékenységek megbecsülése. A társakkal való együttműködés segíti az elfogadást, a segítő készség, a türelem készség szintjének érést, a környezethez való alkalmazkodást.</p>	<p>Legyenek képesek a közösségen belül egymáshoz alkalmazkodni.</p> <p>Legyenek egymással szemben segítőkészek, rendelkezzenek kellő empátiával.</p> <p>Legyenek képesek önálló véleményalkotásra.</p> <p>Alakuljon ki a mindennapi tevékenységükben a kitartás, a mértéktartás, a munkatevékenységek megbecsülése.</p>

Tananyag 11-12. évfolyam

1. Egyén, közösség, társadalom			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Jó és rossz, kellemes és kellemetlen, durva, erőszakos, illetve kedves és baráti viselkedés. Miért fontos a jót választani?</p> <p>Közösségek- erőt adó és negatív hatású közösségek körének áttekintése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség helye az egyén viselkedésében.</p> <p>Hogyan képviseld az érdekeidet?</p> <p>Együttérzés másokkal, saját helyzet reális értékelése.</p> <p>Páros – és közösségi kapcsolatok körének áttekintése- hasonlóságok és különbségek számbavétele.</p> <p>Nemi, nemzetiségi, etnikai különbségek tartalmának tisztázása.</p> <p>Erőszak, bántalmazások megelőzésének, elkerülésének, szükség esetén segítség kérésének módjai, formái.</p>	<p>A közösségi élet szabályainak (törvények, házirend, napirend, munkarend, részvétel a közlekedésben, szórakozóhelyen) megismerése, cselekvés ezeknek megfelelően.</p> <p>A közösség szabályainak be nem tartása, ennek következményei (rövid történetek elemzése, saját tapasztalat megfogalmazása).</p> <p>Bizalmi kapcsolat kialakításának lehetőségei.</p> <p>Szerepjáték, kapcsolat létesítése, viták rendezése, kapcsolat lezárása (szakítás), abúzus, zaklatás eseteinek felismerése, segítség kérésének lehetőségei.</p> <p>Önálló vélemény megfogalmazása, vállalása az adott csoportban.</p> <p>Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p>A társadalom tagjai sokszínűségének áttekintése, ezek elfogadása (férfi - nő, nemzetiségek saját környezetükben – más népek tagjai: bőrszín, nyelv, vallási különbségek, saját tapasztalatok ezzel kapcsolatban).</p>	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, törvény, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit, alkalmazkodás.</p> <p>A már tanult udvariassági formák.</p> <p>Megbeszéltek helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, házirend, napirend, teljesítmény</p> <p>Önzetlenség,</p> <p>Hűség, ragaszkodás, érettség, felelősség, kötelességtudás, megbízhatóság.</p> <p>Öröm, bánat, harag, félelem.</p>	<p>Ismerje fel és alkalmazza tudatosan a társadalomban elismert viselkedésformákat és szabályokat</p> <p>Épüljenek be a viselkedésébe a meglévő kapcsolatok ápolásának technikai, elvárásai, az új, pozitív kapcsolatok, létesítésének igénye.</p> <p>Ismerje a kapcsolatalakítás lehetőségeit, szocializált formáit.</p> <p>Ismerje fel és kerülje el a számára hátrányos, negatív hatású viselkedést és közösségeket.</p> <p>Legyen képes a konfliktusok kialakulásának megelőzésére, ismerje a kialakult konfliktusok megoldásának lehetőségeit.</p> <p>Fejlődjön empátiás képessége.</p> <p>Érdeklődjön a világban történő eseményekről.</p> <p>Ismerje a kulturált viselkedési szabályait.</p> <p>Képességeinek megfelelően válasszon kiadványt, töltsse el hasznosan szabadidejét</p>

2. Témakör: Önismeret. Testi és lelki egészség			Óraszám/évfolyam: 10
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Önjellemzés, reális önértékelés (jó- és rossz tulajdonságok), külső megjelenés, ujjlenyomat, hangszín.</p> <p>Iskolai, munkahelyi, lakóhelyi kapcsolatok, osztálytársak, barátok.</p> <p>Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása.</p> <p>Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése kialakulásának megelőzése.</p> <p>Dohányzás (aktív – passzív). Káros közösségek hatása (galeri, szekta). Alkoholizmus, fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgépek, számítógépek, kártya, sportfogadás).</p> <p>Viták, érdekek, ellentétek megoldása békés úton, ha szükséges segítség igénybe vételének módja. A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák meg.</p> <p>Beilleszkedés, alkalmazkodás, egymás tisztelete és segítése.</p> <p>Udvariassági formák ismerete és használata.</p> <p>Szeretet, szerelem érzése.</p>	<p>Külső és belső tulajdonságok számbavétele, a tulajdonságok csoportosítása különböző szempontok szerint (megváltoztatható tulajdonság: hajszín, állandó, csak egy emberre jellemző tulajdonság: ujjlenyomat).</p> <p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése, önjellemzés készítése (önkritika).</p> <p>Önbírálat, mások bírálata, a kritika elfogadása, vélemény megvédése szituációs gyakorlatok a témával kapcsolatban, miben kellene változtatni, javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”.</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.</p> <p>Érzelmi kapcsolatok feltérképezése, családi, munkatársi, baráti, szerelmi kapcsolatok (rokonszenv, ellenszenv, őszinteség,</p>	<p>Önismeret, önjellemzés, jellemzés, tulajdonság, viselkedés, közérzet, hangulat, bírálat, dicséret, szeretet, szerelem, rokon, ismerős, családfa, illik, nem illik, bocsánatkérés, megbocsátás, tiszteletlenség, vita, veszekedés, gyűlölet, tettlegesség, elfogadás, leutasítás, udvarlás, szakítás, visszautasítás, viszonzatlan érzelmek, törvényes, tartós, futó kapcsolat, következmények vállalása, csalódás, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, önkritika, megelőzés, önpusztítás.</p>	<p>A jó és a rossz tulajdonságokat felismerésére legyen képes.</p> <p>Tudja önmagát és társait jellemezni (reális önismeret).</p> <p>Tudjon felelősséggel viselkedni. Legyen képes hatékonyan és konstruktívan részt venni a szűkebb környezet életében.</p> <p>Fogalmazza meg társas kapcsolatokra vonatkozó igényét.</p> <p>Ismerjen és használjon udvariassági formákat.</p> <p>Az egészséges életmód pozitív hatásaira rámutatni.</p> <p>Ismerje a káros szenvedélyek körét ismerni, legyen képes azokat elkerülni.</p> <p>Szükség esetén ismerje a segítségkérés módját és helyét, ismerje a segélykérő telefonszámokat.</p>

<p>Helyes viselkedés: érzelmi kapcsolatok férfi és nő között. Párkapcsolatok. Házasság. Családi felelősség, kötöttség, őszinteség.</p>	<p>hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása).</p> <p>Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Filmrészletek irodalmi szemelvények a témával kapcsolatban. Azonosulás a szereplővel, ítéletalkotás, helyes, helytelen felismerése).</p> <p>Saját tapasztalatok az egészségi állapot, jó – rossz hangulat hatása a közérzetre.</p> <p>Tudatosság a negatív hatások kivédése érdekében</p>		
--	--	--	--

<p>3. Témakör: Az ítélőképesség, az erkölcsi- és az esztétikai érzék fejlesztése</p>			<p>Óraszám/évfolyam: 16</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Képességeihez mérten tanulói tevékenység</p>	<p>Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Képességeihez mérten elvárt teljesítmény</p>

<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során (életkori sajátosságok).</p> <p>Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok feltérképezése.</p> <p>Alkalmazkodás, választás, segítségkérés formáinak ismerete.</p> <p>Megértés más viselkedésével kapcsolatban.</p> <p>Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.</p> <p>Verbális és nem verbális jelek (mimika, testtartás, testbeszéd) felismerése és tudatos alkalmazása.</p> <p>Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben.</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédéből.</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése.</p> <p>Egyre kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása, vállalása az adott csoportban.</p> <p>Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.</p> <p>Adott alkalomnak megfelelő külső megjelenés (ápoltság, öltözködés) jelentősége, annak pozitív és negatív hatása.</p> <p>Csoportos beszélgetés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - párkapcsolatok, barátság, szerelem, - milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság, - a hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak tapintatos közlési módja. <p>Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p>Szerepem a közösségben, törekvés a reális helyzetfelismerésre.</p> <p>Az egyén és a csoport kapcsolata.</p>	<p>A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal.</p> <p>Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).</p> <p>A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.</p> <p>Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség.</p>	<p>A tanuló ismerje saját tulajdonságait.</p> <p>Tulajdonságait legyen képes elvárásainak megfelelően alakítani.</p> <p>Legyen képes szűkebb és tágabb környezetébe beilleszkedni.</p> <p>Törekedjen közösségépítő tulajdonságait fejleszteni.</p> <p>Megfelelően kezelje érzelmeit.</p> <p>Ismerje fel a felé irányuló negatív hatásokat.</p> <p>Szükség esetén legyen képes segítség kérésre megbízható ismerőstől, támogató szervezettől</p>
--	--	---	---

Osztályfőnöki óra

Az osztályfőnöki óra a pedagógiai folyamatban kiemelt helyet foglal el, céljai és feladatai a nevelési-
oktatási folyamat teljes spektrumára kiterjednek. Lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz
történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport
szerepvállalására.

A tantárgy az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén felkészít az állampolgári jogok és
kötelezettségek tartalmának mélyebb megismerésére, a napi élettel kapcsolatos felelős ügyintézésre.

A tantárgy célja a tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása.

A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az
empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az
osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján.

A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire
érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése.

Az osztályfőnöki óra fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás
fejlesztésében és kiterjesztésében, a cselekedetek előre tervezésében és a következmények előzetes
felmérésében, a választások mérlegelésében.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen fejleszti a tanulók egymás közötti és
a felnőtt élet valamennyi területét lefedően is a kapcsolatfelvételhez, információ átadáshoz és
informálódáshoz szükséges kommunikációs formákat, fejlődik a közösségi életben szükséges
beszédértése, beszédprodukciója.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az osztályfőnöki óra célja a gyakorlati csoportokba járó tanulók közösségének alakítása, fejlesztése, a csoporthoz tartozás, identitástudatosítása.</p> <p>A tanulók segítése önismeretük fejlesztésében, személyiségük stabilizálása.</p> <p>A tantárgy tematikája segíti a szociális képességek (a kapcsolatteremtés, a kommunikáció, az empátia, a tolerancia, a kooperáció, a konfliktuskezelés stb. képességeinek) fejlesztését főként az osztályban megélt saját élmények, tapasztalatok alapján. A tantárgy fontos szerepe a társadalmi beilleszkedés támogatása, az élet különböző területeire érvényes szabályok rendszerezése, a felnőtt élet megkezdésének előkészítése.</p> <p>Az alkalomnak megfelelő külső megjelenést és viselkedési módokat alkalmazni.</p> <p>Együttműködés erősítése, felelősségtudat mélyítése, bizalomérzetét kialakítása a közös célokért dolgozókkal.</p> <p>A csoportszabályokat elfogadni eltérő csoporthelyzetekben is, azok betartásával részt venni a közös tevékenységekben.</p>	<p>A tantárgy segítse elő a társadalmi beilleszkedést, készítse elő a felnőtt élet megkezdésének lehetőségét.</p> <p>Az osztályfőnöki óra töltsön be fontos szerepet az erkölcsi nevelés területén a szabálykövető magatartás fejlesztésében és kiterjesztésében, a következmények képességekhez mért felmérésében.</p> <p>Az osztályfőnöki óra lehetőséget ad az iskolai közösségi programokhoz történő kapcsolódás előkészítésére, tervezésére, az ünnepélyeken, megemlékezéseken a csoport szerepvállalására.</p> <p>A tanuló ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történeteket.</p> <p>Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki.</p> <p>A közösségi programokhoz történő kapcsolódást alapozza meg.</p> <p>A tanuló legyen képes tervezésre, az ünnepélyeken, megemlékezéseken vállaljon szerepet a csoporton belül. Legyen képes szabálytartó magatartásra.</p> <p>Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen korrekt magatartás, empátia és a reális énkép fejlesztése.</p> <p>Testi és érzelmi egyensúly alakítása.</p>	<p>Másokkal egyeztetve aktívan vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken és viselkedjen megfelelően. Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran.</p> <p>Tanúsítson toleráns viselkedést, kulturált módon nyilvánítsa ki véleményét, vitázzon, az álláspontját váljon képessé meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.</p> <p>A tanuló lehetőségeihez mérten váljon képessé aktuális közösségeiben a tanult szabályok szerinti viselkedésre, munkavégzésre, saját vélemény megfogalmazására, empátikus együttműködésre.</p>

Tananyag 11-12. évfolyam

1.Témakör: Aktuális témák			Óraszám/évfolyam: 13
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.</p> <p>A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.</p> <p>Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</p> <p>Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása.</p> <p>Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Tanulmányi séta, kirándulás, Múzeumlátogatás.</p> <p>A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok).</p> <p>Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása.</p> <p>Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>	<p>Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történeteket.</p> <p>Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki. Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen megfelelően.</p> <p>Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran.</p> <p>Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.</p>
2.Témakör: Felkészülés a felnőtt lésre			Óraszám/évfolyam: 10

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A felnőtt lét előnyei, hátránya. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok). Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).</p> <p>Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően.</p> <p>A felnőtt étellel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele. Lakás (lakásfenntartás költségei, takarékoság, lakás tisztántartása, bezárása). Személye körüli teendők (higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása). Pályaválasztás, munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körültekintő igénybe vétele).</p> <p>Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p> <p>Helyes – helytelen (viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, játékfüggőség, kábítószer fogyasztás).</p>	<p>A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok. Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása). Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből). Videofilm megtekintése, megbeszélése, helyes, nem helyes, valós-valótlan felismerése, elkülönítése. A személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendje (napi-, heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltartása), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyei tudatosítása (a mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása tervezése.) Különböző munkakörökhöz szükséges tulajdonságok számbavétele. Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása. Mecélt szakma szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása, stb.). Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves</p>	<p>Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás,</p>	<p>Törekedjen reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre. Cselekedjen tudatosan, tegyen erőfeszítéseket a kívánt cél elérése érdekében. Normakövetés (példakép) Állítson fel a mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet, ismerje a pihenés szükségességét és formáit. Értse meg a munkafegyelem tartalmát. Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat. Tartsa szem előtt a téves vélemény, és a megalapozatlan bizalom káros következményeit (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). Ismerje a pénz kezelésének fontosságát, gazdálkodásában a kerülje a könnyelműséget.</p>

	<p>tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban.</p> <p>Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés).</p> <p>Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.</p>		
3.Témakör: Beilleszkedés, alkalmazkodás			Óraszám/évfolyam: 13
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Tanulói jogok és köteleességek.</p> <p>Házirend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok.</p> <p>Napirend.</p> <p>Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).</p> <p>Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek.</p> <p>Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.</p> <p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).</p> <p>Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása.</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend.</p> <p>Hatékony ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése (árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása).</p>	<p>Egyéni tanulás, tanuló csoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.</p>	<p>Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze. Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat. Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek megfelelő helyes napirend kialakítására. Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben. Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör,</p>

		énekkar, táncsoport).
--	--	-----------------------

Környezet- és egészségvédelem

A környezet és egészségvédelem tantárgy célja a készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain az előkészítő évfolyamokon elsajátított ismeretek koncepcionális folytatásaként tovább mélyíteni a tanulók ismereteit az emberi szervezet működésével kapcsolatban.

A tantárgy kiemelten foglalkozik az egészséges életmód témakörével, a felnőtt élet legfontosabb természetes testi, lelki folyamataival, a kulturált megjelenés, ápoltság és egészségmegtartás fontosságával. A tantárgy tanítása során különösen hangsúlyos az élő és élettelen természeti környezet összefüggéseinek, folyamatainak elmélyítése, kapcsolatának dinamikája az emberi környezettel. A tantárgy tanítása során eléri, hogy a tanulók felismerjék mindennapi életükben az élő és élettelen környezet hatásait szervezetükre, feladataikra, munkájukra.

A tantárgy nagy szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természetben és az emberi létezésben előforduló másság megismerésében, elfogadásában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztési területen az egészséges lelki egyensúly megtartásában fontos szerepet játszó érzelmi, hangulati jelek felismerésében, kontrolljának alakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés területén támogatja a tanuló egészséges életmódra törekvését, amely alapját képezi a kiegyensúlyozott felnőtt életnek és megteremti a káros szenvedélyek kerülésének tudatosulását.

A tanulók ismeretei bővülnek az élő és élettelen természet szépségeinek, egyensúlyának megismerése közben és nyitottá válik az őt körül vevő környezet szépségeinek befogadására.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Saját testének jelzéseit figyelni, érzéseit megbízhatóan közölni, a változást jelezni, segítséget kérni.</p> <p>Kerülje a környezeti ártalmakat, legyen igénye az egészséges életmód kialakítására.</p> <p>Ismerje a környezetében élő növények, állatok élőhelyeit, táplálkozását, szaporodását, hasznát,</p> <p>Alakítson ki az élő és élettelen környezetével szemben felelősségteljes magatartást.</p> <p>Megszerezni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.</p> <p>Segíteni környezetről szóló információk egyéni képességéhez mért megértését.</p> <p>Kialakítani igényt rendezett környezetre, egészséges életmódra.</p>	<p>A természeti környezetről meglévő ismeretek bővítése, összefüggésben ember és környezete viszonyával.</p> <p>Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén a tennivalókról eddig meglévő ismeretek bővítése.</p> <p>Konkrét ismeretek nyújtása a számukra lehetséges aktív környezetvédelemhez, takarékosághoz.</p> <p>A fiatal felnőttek életére való felkészítés és ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, szexuális ismeretek igényhez mért biztosítása.</p> <p>A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.</p>	<p>Egyéni képességeikhez mértén legyenek önállóak egészségügyi ismeretek alkalmazásában és tudjanak segítséget kérni.</p> <p>Ismerjék meg a nemek közti különbségeket, vonzalmaikat illő módon fejezzék ki.</p> <p>Legyen igényük az egészséges életmódra, környezetükkel való törődésre.</p>

Tankönyv, taneszköz:

Applikációs táblák, gyermeklexikonok, újságok, prospektusok, információs anyagok, filmek.

1.Témakör: Az emberi test			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Testműködés normál és kóros formái, fellépő zavarok jelzései (rosszullét, vérnyomás eltérése, fájdalom). Személyi higiénia. Betegségek (gyermekkori, fertőző betegségek, szervi betegségek szívpanaszok, vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség)</p> <p>Érzékszerveink és védelmük.</p> <p>Felnőttkori változások. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, idősor).</p> <p>Orvosi ellátás rendszere, körzeti –</p>	<p>Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről. Betegségek, tünetek, megelőzés, kezelés, ellátás módjai megbeszélése. Helyes tisztálkodás Emlékek felidézése saját betegségről. Szituációs játékok Beszélgetés az érzékszervekről és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása - szemüveg, hallókészülék, fogpótlás). Játékos gyakorlatok (pl. a fül, illetve a szem kiiktatása).</p> <p>Képek, videók, oktató filmek a fejlődési folyamatról. A magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése. A különböző életkori szakaszok jellemzői, a sebezhetőség, és segítségre szorulás hangsúlyozása: - csecsemő tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel. Szerepjátékok, szituációs játékok: A férfi, nő, gyermek szerepe a családban. Fizikai, lelki különbségek. Munka- és teherbírás közti különbség.</p> <p>Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés).</p> <p>A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a</p>	<p>Személyi higiéniaával kapcsolatos fogalmak Fertőzés, vírus, baktérium</p> <p>Külső nemi jegyek, a bőr jellegzetességei, szőrösödés, erősebb, gyengébb. Barátság, udvarlás, párokapsolat, házasság. Megcsalás, válás, különélés.</p>	<p>Fogadja el önmagát és tudjon segítséget kérni problémái megoldásához. Legyenek ismeretei betegségekről, alapvető kezelési módokról.</p> <p>Alkalmazza a megfelelő viselkedési normákat baráti kapcsolatban, párokapsolatban.</p> <p>Ismerje az egészségügyi</p>

<p>szakorvosi – kórházi betegellátás.</p> <p>Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p> <p>Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p> <p>Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.</p> <p>Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p> <p>Veszélyes helyzetek elkerülése.</p> <p>Biztonságos sportolás és munka.</p>	<p>használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.</p> <p>A tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>Munkahelyi, játszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek.</p> <p>Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p> <p>Egészségügyi intézmények: Megközelíthetősége. Elérhetősége /cím, telefonszám/ Szituációs játékok, a segítségkérés módjainak gyakorlása. Telefonálás gyakorlása.</p>	<p>Időpontkérés, bejelentkezés, beutalás. Fájdalomcsillapítás</p> <p>Tüdőszűrés, rákszűrés, időszakos ellenőrzések</p> <p>Betegellátó rendszer, szűrővizsgálatok Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai.</p>	<p>intézmények megközelíthetőségét,</p>
---	--	--	---

2.Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód			Óraszám/évfolyam: 12
Tananyag	Képességeihez mért tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Egészségmegőrzés Egészséges táplálkozás tejtermékek, hús, zöldség, gyümölcs, édesség Elhízás – Diéta</p> <p>Egészségünkre veszélyes anyagok (tartósítószer, érzékenységek) Gyógyszerek kettős hatása, túlzott gyógyszerfogyasztás Gyógynövények.</p> <p>Háztartásban előforduló balesetek</p> <p>Utcai balesetek Balesetek utazás közben</p>	<p>Egészséges étrend összeállítása. <u>Táplálékpíramis</u> felállítása, egészséges és egészségtelen élelmiszerek csoportosítása, káros élelmiszerek kiszűrése, magas cukor-, zsírtartalmú élelmiszerek. <u>kalóriatáblázat</u> tanulmányozása. <u>Az ideális testsúly</u> kiszámlálása, az elhízás, mozgásszegény életmód veszélyei. Helyes fogápolás</p> <p>Beszélgetés az <u>alkoholfogyasztás</u> káros hatásairól. Gyógyszertár, gyógynövény bolt látogatása. A <u>tartósítószer</u> szerepe, hatása. <u>Vegyszerek</u> használata a zöldség és gyümölcsstermelésben. <u>Veszélyhelyzetek</u> a háztartásban, az elsősegélynyújtás módjai: Kisebb szűrt, vágott seb ellátása. Kisebb égési sérülés hűtése. Vegyszer okozta maró sérülés felismerése, hűtése. Áramütés megelőzése, segítségnyújtás. Füstmérgezés, gázmérgezés felismerése, szellőztetés.</p> <p>Szituációs gyakorlatok utcán és utazás közben történő <u>balesetekre</u>. Viselkedési szabályok a városi forgalomban, helyi- és helyközi járatokon, a veszélyhelyzetek felismerése. A <u>segítségkérés</u> módjai, utcai vezetékes és mobiltelefon használata.</p>	<p>Étvágy-étvágytalanság Elhízás megelőzése, kezelése, diéta Nyers, párolt, sült, főzött Gyümölcscukor, barnacukor. Zsírszegény táplálkozás Fogszuvasodás Cukorbetegség, magas vérnyomás</p> <p>Koffein tartalmú italok: kávé, tea, kóla, energiatalok, alkohol, dohányzás, kábítószer</p> <p>Elsősegélynyújtás Ingyenesen hívható számok, segélyhívószám.</p> <p>Elsőbbségadás, kölcsönösség</p>	<p>Válasszon megfelelően az adott élelmiszerek közül. Legyen mértéktartó.</p> <p>Ismerje fel az egészséges élelmiszereket.</p> <p>Alkalmazza a helyes fogápolási szokásokat.</p> <p>Tartsa távol magát a káros szenvedélyektől.</p> <p>Tudjon segítséget kérni baleset esetén</p>

Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (különböző földrészekén élő emberek csak bőrszín és arcforma alapján különböznek egymástól).</p> <p>A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.</p> <p>Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.</p> <p>Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).</p> <p>Az ember szerepe az élő természet megóvásában.</p> <p>A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása. Tápláléklánc.</p> <p>Az ember környezetre gyakorolt hatása. Környezetvédelem.</p> <p>Védett környezet. Nemzeti parkok.</p> <p>Környezetvédő programok.</p>	<p>Fotóalbumok, videók, oktatófilmek, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között)</p> <p>Képes „tápláléklánc” összeállítása.</p> <p>A tapasztalatok rendszerezése.</p> <p>Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p> <p>Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert).</p> <p>Feladatlapok megoldása.</p>	<p>bőrszín, arcberendezés, felmerülő új fogalmak és megnevezések, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás</p>	<p>Szerezzen további ismereteket a természet sokszínűségéről. Tájékozódjon a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben a növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna témákban</p> <p>Segítséggel vonjon le következtetéseket a növények, állatok életmódja alapján.</p> <p>Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért.</p> <p>Lehetőségei szerint óvja környezete élővilágát.</p>

4.Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak			Óraszám/évfolyam: 6
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

<p>A természet erői – víz– szél – tűz. Természeti katasztrófák.</p> <p>Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége).</p> <p>Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).</p> <p>Tiszta környezetünk.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok.</p> <p>Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás- rajzos feladatlap kitöltése).</p> <p>Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.</p> <p>Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.</p> <p>A tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta víz kritériumainak megállapítása.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a tiszta levegő ismérveinek felsorolása.</p> <p>Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.</p> <p>Beszélgetés a háztartásban keletkező veszélyes hulladékok elhelyezési módjairól: olajszármazékok, gyógyszerek, elemek, akkumulátorok, gumi.</p> <p>Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.</p> <p>Hulladékok csoportosítása.</p> <p>Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.</p> <p>Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés.</p> <p>Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.</p>	<p>környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, tábertűz,erdőtűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz, természeti katasztrófák, földrengés, árvíz, tornádó, cunami, tájfun, lavina, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség, légszennyeződés, szellőztetés, környezetvédelem, hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag- alapú hulladékok.</p>	<p>Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat) és a kapcsolatos teendőket.</p> <p>Ismerje és tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.</p> <p>Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember és vannak balesetek, aminek saját maga az okozója.</p> <p>Tanuljon meg szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.</p> <p>Képességeihez mérten sajátítsa el a környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetészerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát.</p> <p>Vegye észre, ha elhasználódott a levegő, és tanulja meg a szellőztetést.</p> <p>Ismerjen lakóhelyén közelben lévő kirándulóhelyeket.</p> <p>Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát.</p>
--	---	--	---

Testnevelés

A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamain a testnevelés tantárgy célja a minél önállóbb felnőtt élet tevékenységeinek megalapozásában a munkavégzéshez és az egészséges életmód folytatásához szükséges erőnlét, állóképesség, mozgásos ügyesség fejlesztése. A tantárgy segíti az egészséges testi fejlődést, a motoros képességek fokozatos ügyesedését, korrigálja az esetlegesen jelen lévő tartási és mozgási rendellenességeket. A fejlesztés játékos mozgásformákon alapul, és illeszkedik az egyéni képességekhez. A tantárgy sajátos fejlesztési céljai az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros kondicionális, a koordinációs és helyzetfelismerő képességek fejlesztése. A tantárgy támogatja a komplex személyiségfejlesztés megvalósulását szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. A tantárgy terápiás célja, hogy az értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a gyakorlati évfolyamokon való helytállásra.

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén fontos szerepet játszik a szabályok, szabályosság ismeretének megerősítésében, a magatartásszabályozás befolyásolásában.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén segíti az önismeret, önellfogadás képességét, a segítségnyújtásra és elfogadásra való törekvést.

A testi és lelki egészségre nevelés területén segíti az egészséges testmozgás és a fizikai aktivitás iránti igény folyamatosságát.

A testnevelés tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen hozzájárul a verbális utasítások megértéséhez, a mozgások bemutatás vagy szóbeli irányítás alapján minél pontosabban és differenciáltabban történő kivitelezéséhez.

A tantárgy tanulása során fontos a tanulók figyelmének ráirányítása a harmonikus mozgás szépségeire és a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumának felismerésére.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítása.</p> <p>Az egészséges testi fejlődést biztosítása.</p> <p>A felnőtt élet tevékenységeinek megalapozásában a munkavégzéshez és az egészséges életmód folytatásához szükséges erőnlét, állóképesség, mozgásos ügyesség fejlesztése.</p> <p>Fejlődjék a tanulók mozgásos cselekvésbiztonsága.</p> <p>Szabálytartásra törekvés.</p> <p>Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.</p> <p>A fejlesztés igazodjon az egyéni képességekhez, segítse elő a komplex személyiségfejlődést.</p>	<p>A mindennapi munkában az erő, ügyesség, állóképesség, kitartás, edzettség, akarat, bátorság és önismeret fejlesztése.</p> <p>A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.</p> <p>A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése.</p> <p>Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.</p> <p>Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.</p> <p>Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.</p> <p>Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.</p> <p>Alapmozgások gyakorlása.</p> <p>Labda biztonságos követése, labdavezetés biztonságos végzése.</p> <p>Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.</p> <p>Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése, azok megfelelő alkalmazása.</p> <p>Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése, önálló végzése.</p> <p>Az ez ideig kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése, tudatosítása.</p>	<p>Végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.</p> <p>Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel, pontos labdaátadásokkal, megfelelően alkalmazza a tanult dobásformákat.</p> <p>Tudjon felső dobással célba dobni.</p> <p>Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat.</p> <p>Állóképessége folyamatosan növekedjen.</p> <p>Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.</p> <p>Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni, legyen sportszerű</p> <p>Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.</p> <p>Egyre hosszabb időtartamban végezzen önállóan izomerősítő gyakorlatokat, önállóan legyen képes a tanult mozgásformákat alkalmazni.</p> <p>Figyeljen a helyes testtartásra.</p> <p>Legyen képes mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.</p> <p>Alakuljon ki a helyes és egészséges életmód iránti vágy.</p> <p>Legyen képes a harmonikus mozgás szépségének, a mozgásművészet vagy a sportmozgások esztétikumát felismerni.</p>

Értékelés:

Őszi és tavaszi fizikai és motorikus képességek mérése és kiértékelése %-ban.
Félévkor és év végén szöveges és érdemjeggyel történő értékelés.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám/évfolyam: 18
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Sorakozás Járások Menetelés Testfordulatok	<p><u>Segítséggel:</u> sorakozó magasság szerint, járás egyes, kettes, hármass oszlopban nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás, járás lábujjhegyen, sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. igazodás, sorbontás, jobb és baloldal érzékelése, vezényszavak megértése, menetelés zenére, ritmustartással.</p> <p><u>Irányítással:</u> menetelés helyben járással, igazodás, sorbontás, jobb, bal oldal érzékelése, magasság szerint sorakozó, jelentés, vezényszavak megértése, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban, nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás, fordulatok vezényszóra, zenére, ritmustartással</p>	jobb, bal, nyit, zár, igazodás, sorbontás, magas, alacsony, ritmustartás	Tudjon önállóan sorakozni, ismerje az irányokat. Törekedjen a gyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére. Felsőzólításra adekvátan cselekedjen. Egymáshoz legyenek képesek alkalmazkodni. A vezényszavakat ismerjék és kövessék. Legyen számára örömforrás a mozgás.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 28
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény

<p>Utasítás pontos végrehajtása. Kézi szer és szabadgyakorlatok. Szakkifejezések alkalmazása. Két-három mozgáselem megfelelő összekapcsolása. Megtanult mozgáselemek kitartó végzése.</p>	<p>Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása. Helyben futás magas térdemelés. Négy-és nyolc ütemű gyakorlatok végzése. Kézi szerek: babzsák, labda, súlyzó használatával végzett négyütemű gyakorlatok ütemezésre, ritmusra, zenére végzése Megtanult mozgáselemek kitartó végzése.</p>	<p>Négyütemű gyakorlat. Kézi szerek megnevezése. Terpeszállás. Oldalsó középtartás. Mellső középtartás. Magas tartás. Kiinduló helyzet. Négy-és nyolcütemű gyakorlat.</p>	<p>Egyszerű utasításokat értse meg. Kézi szerek megfelelő, balesetmentes használata. Szakkifejezések megértése, alkalmazása. Izomerő, állóképesség egyénhez mért fejlődése. Adott ritmus átvétele, követése. Az alapgyakorlatokat huzamosabb ideig, kitartóan tudják végezni.</p>
---	--	---	---

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mért elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Guggolás Kúszás Függeszkedés Ugrás: Távolugrás Gurulások: Guruló átfordulás előre, hátra Álló és térdelő rajt Járás, egyensúlyozó járás Futás Mászás Játékos feladatok (testnevelési játékok) Bordásfalgyakorlatok Függeszkedések</p>	<p>Guggoló járás. Kúszás padok között. Bordásfal gyakorlatok. Helyből távolugrás. Egy lábról elrugaszkodás. Távolugrás nekifutásból. Sorozatban guruló átfordulások előre, hátra. Álló- és térdelőrajtból versenyfutás 30-60m-en. Egyensúlyozó járások, talajon, padon alacsony gerendán. Kitartó futás. Természetes mozgások. Fogó játékok. Sor-és váltó versenyek. Mászás kötélén vagy bordásfalon, Akadálypályán végzett gyakorlatok (mászások, futások).</p>	<p>Négyütemű gyakorlat. Tevékenységek megnevezése. Elrugaszkodás egy és páros lábról. Sorozat. Állórajt, térdelőrajt. Méter.</p>	<p>Szóbeli utasítások megértése és követése. A ritmus, sebesség megfelelő alkalmazása. Legyen minél kitartóbb a képességfejlesztő gyakorlatok végzésekor. Kondicionális képessége önmagához képest megfelelően fejlődjön. Egyre hosszabb ideig működjön együtt a tartásjavító gyakorlatokban. A hibákat tudja javítani. Mozgása legyen sszerendezett. Balesetmentesen, rendeltetésszerűen tudja a kézi szereket használni.</p>

4. Témakör: Labdás gyakorlatok			Óraszám/évfolyam: 22
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Kislabda hajítás Átadások Labdavezetés kézzel és lábbal Dobások	Kislabda hajítása dobóterpeszből. Célba dobás (kapu, céltábla, kosár). Egykezes, kétkezes mellső átadások különböző feladathelyzetekben. Járás körben labdavezetés váltott kézzel, akadályok megkerülése. Lassú futás közben labdavezetés az ügyesebb és ügyetlenebb kézzel. Labdavezetés lábbal cél felé, akadályok megkerülése. Dobóterpeszből kidobás célba, távolba.	Gyakorlatok megnevezése Dobóterpesz Váltott kéz Labdavezetés Dobás Hajítás Átadás, átvétel,- labdafogadás	Legyen képes a szabályok megértésére és a szabálykövetésre. Dobások tudatos végrehajtása. Egyre biztosabban tudjon labdát vezetni, célba dobni, elkapni, gurítani. Tudja a sportjátékokat játszani, mások játékát figyelemmel kíséreni. Alakuljon ki a tanulóban a rendszeres sportolás iránti vágy.

5. Témakör: Sportjátékok elemei			Óraszám/évfolyam: 30
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Kosárlabda Pingpong Labdarúgás Tollaslabda Tenisz Floorball Röplabda, zsinórlabda Kerékpár, roller Szánkó Korcsolya Teke, kugli, csocsó, léghoki Kondicionáló gépek	Segítséggel: alapállás, megindulás, megállás. Labdavezetésből kosárra dobás. Védekezés, Kosárra dobások Kétkezes mellső átadás, pattintott átadás. Nyitás, nyitásfogadás Kosárérintés Pingpongozás, átütés, szerválás. Tenyeres és fonák oldal használata, a labda átütése a háló fölött. Szerválás a labda lepattintásából.	Tevékenységek, sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, kétkezes mellső átadás. Szerválás Kapu, gól, térfél. Tenyeres és fonák ütések értelmezése. Nyitás, kosárérintés, alkarérintés, gurítás. Kerékpározás közlekedési szabályainak ismerete.(biztonságos és balesetmentes közlekedés).	Igyekezzen betartani a sportjátékok elemi szabályait. Sportszerű magatartást tanúsítson. Alakuljon ki a pozitív csapatszellem a tanulóban. Balesetmentes közlekedés. A sportjátékok szabály szerinti játszása, a helyes technikai végrehajtásra törekvéssel. A sporteszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használata. Az egészséges testi fejlődés, edzettség, teherbíró képesség, az alapvető fizikai állapot javuló

	<p>Közlekedési szabályok betartásával kerékpározás.</p> <p>Siklás, fordulat a jégen. Kondicionáló gépek minél szélesebb körű alkalmazása.</p> <p>Útés kapura, játék egész pályán.</p> <p>Sporteszközök rendeltetésszerű használata.</p> <p>Karbantartás</p> <p>Tárolás</p> <p>Sportszerű viselkedés, szurkolás</p>		<p>tendenciát mutasson.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sportolás iránti igénye alakuljon ki.</p> <p>Sportmérkőzések figyelemmel kísérése.</p> <p>Sportszerű magatartás.</p>
6. Témakör: Úszás			Óraszám/évfolyam: 37
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Középhaladó csoport: Mellúszás, gyors úszás, hátúszás</p> <p>Haladó csoport: Mellúszás Gyorsúszás Hátúszás Fejes ugrás Forduló</p>	<p><u>Segítséggel, utasítással:</u> siklás-mellúszás lábtempóval, siklás-kartempóval. Összehangolt kar és lábtempó mellúszásban. Gyorsúszás kar és lábtempójának elsajátítása.</p> <p>Megfelelő irányítással: mellúszás helyes légvétellel. Gyorsúszás kar és lábtempó. Gyorsúszás hármass levegővétellel. Háton siklás segédeszközzel. Hátúszás kar és lábtempója megfelelő összehangolással.</p>	<p>sportág megnevezése, uszodai rend, fegyelem, siklás, kar és lábtempó összehangolása, be és kilégzés, rajtkő, fejesugrás, szabályszerű benyúlás, forduló</p>	<p>A mellúszás helyes kar és lábtempójának összehangolása. Törekvés a szabályos légvételre. 10-15 m folyamatos úszás. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának elvégzése segédeszközzel, illetve anélkül.</p> <p>Mell és gyors úszás helyes technikai végrehajtása. Háton siklás lábtempóval. Fejesugrás rajtkőről. Gyorsúszás helyes kar és lábtempójának harmonikus végrehajtása. Siklás háton segédeszközzel, illetve anélkül Versenyhelyezeten szabálykövetés, Hátúszás végrehajtása. Mély vízben legalább két úszásnemben 25 m leúszása.</p>

7. Témakör: Felmérések			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	Képességeihez mért tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Az iskola által kifejlesztett évi két alkalommal (ősszel és tavasszal) elvégzendő az SNI értelmileg akadályozott tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérése.</p> <p>Az országos NETFIT mérés</p>	<p>síkfutás, kislabda hajítás, távolugrás, medicinlabda dobása, ingafutás, hasizomgyakorlat, középtávfutás</p> <p>kézi szorító erő, hajlékonyság, helyből távolugrás, ingafutás, testtömeg index, fekvőtámasz, hasizomgyakorlat</p>	<p>maximális erő kifejtés, kitartás, versenyszellem, akaraterő, precizitás, önismeret, egészséges életmód</p>	<p>Az egyéni képességeknek megfelelő maximális teljesítményre törekvés.</p> <p>A mérési eredmények javuló tendenciát mutasson.</p>

A 11-12. évfolyam gyakorlati tanterve

A készségfejlesztő kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 óraszámra lettek kidolgozva. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot az intézményünk az alábbi készségfejlesztő kerettantervek oktatásával tölti ki, azaz a tanulóinknak a gyakorlati évfolyamokon 4 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetősége:

Készségfejlesztő kerettanterv	Heti órakeret		2 éves órakeret
	11. évfolyam	12. évfolyam	11-12. évfolyam
1. Háztartástan-életvitel	8 (+2)	8 (+2)	576 (+144)
<i>Szabadon tervezhető</i>	2	2	144
2. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére	4	4	288
3. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére	4	4	288
<i>A habilitációs célú munkavégzés oktatása a tanulók képességének és létszámának megfelelően (egyik vagy másik), csoportbontás esetében egymással párhuzamosan történik.</i>			
4. Szövött-tárgy készítő	8	8	576

1. Háztartástan-életvitel készségfejlesztő tanterv

Szerepe a fejlesztési területekben

Erkölcsei nevelés: A gyakorlati tevékenységek sikerélményt biztosítanak a fiataloknak. A „kézzel fogható” eredmények ösztönzőleg hatnak a kitartó munkavégzésre, mely során fejlődik a segítőkészség, önfegyelem, rendszeret, pontosságra való törekvés. A tanulóknál kialakul saját és társaik munkájának értékelése és megbecsülése.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése: A háztartási munkák végzése során a tanulók még jobban megismerik képességeiket, ezáltal hatékonyabban tudnak bekapcsolódni a közösség életébe és motiváltabbá válnak a feladatok vállalására.

A családi életre nevelés: A mindennapi élethelyzetek megteremtése lehetővé teszi az együttélési szabályok megismerését és a szokások elsajátítását, a munkamegosztás és együttműködés gyakorlását, az egymás segítése iránti igény kialakítását.

A testi és lelki egészségre nevelés: A készségfejlesztő kerettanterv hozzájárul az egészségtudatos magatartás kialakításához azáltal, hogy a tanulók megismerik az egészséges életmód jellemzőit, a helyes táplálkozást, higiéniai szokásokat, környezetük tisztán tartásának lépéseit és fontosságát.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A közös munkatevékenységek erősítik a tanulóknál az egymásra való odafigyelést, ösztönzik őket a közös problémamegoldásra és egymás segítségére.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A képzés során a tanulók közvetlenül kapcsolódnak be környezetük alakításába, értékeinek megőrzésébe, tapasztalatokat szereznek a környezetet megóvó szokásokról, lehetővé válik a környezetkímélő szemlélet és életvitel kialakítása, elsajátítása. (pl.: mértékletes vegyszerhasználat, szelektív hulladékgyűjtés, tudatos vásárlás, takarékos víz- és áramhasználat).

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A tantárgy hozzájárul a pénzeszközök használatában való jártasság kialakításához, a bevétel és kiadások összefüggéseinek felismeréséhez, a pénz szükségzerű beosztásának megtanulásához.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

Anyanyelvi kommunikáció: A készségfejlesztő kerettanterv segíti a társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs formák elsajátítását, a gyakorlati tevékenységek során az ok-okozati összefüggések felismerését, fejlődik a beszédértés és beszédprodukció, bővül a szókincs.

Matematikai kompetencia: A tanuló a matematikai ismereteit, logikai gondolkodását a gyakorlatba ágyazva alkalmazza. Készségszintűvé válik a mértékegységek használata, bővülnek az ismeretek a pénzkezelés szabályairól, fejlődik a téri- és időbeli tájékozódás, a problémamegoldó képesség.

Természettudományos és technikai kompetencia: A sokrétű konyhai eszközhasználat segíti a tárgyak tulajdonságainak, működésének megismerését, folyamatok megértését, használatukban való jártasság kialakulását.

Szociális és állampolgári kompetencia: Az önismeret mélyítése, a megfelelő viselkedési szokások kialakítása segíti a társadalmi beilleszkedést. A tanuló képessé válik a családban betöltött szerepek és feladatok felismerésére, a munkamegosztásban való részvételre, igényeinek kifejezésére és megvalósítására, kötelességeinek elvégzésére.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: A tanulók egyre magabiztosabbá válnak a mindennapi tevékenységekben, a gyakorlati feladatok során mélyebb önismeretre tesznek szert, ezáltal képessé válnak a munkamegosztásba történő hatékony bekapcsolódásra és munkavégzésre.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség: A házi- és ház körüli munkák végzése során a tanulók felismerik a tisztaság és a rend fontosságát, ízlésviláguk fejlődik, a mindennapokba beépül a harmonikus környezet kialakítása iránti igény.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Járuljon hozzá olyan ismeretek, készségek elsajátításához és szokások kialakításához, amelyekkel a tanulók - képességeikhez mérten kisebb irányítás mellett - képessé válnak a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, házimunkához (konyhai, takarítási, virág- és kertgondozási) és ruhagondozáshoz (mosás, vasalás, varrás) tartozó feladatok elvégzésére és egyszerű lakberendezési, díszítési technikák alkalmazására.</p> <p>Az elméleti ismereteket minél teljesebben, pontosabban és körültekintően legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban.</p> <p>Ismerjék a munka-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat, azok betartásával kitartóan végezzék a tevékenységeket. Rendelkezzenek alapvető elsősegélynyújtási ismeretekkel.</p> <p>Ismerjék a háztartásban használt eszközök, gépek alkalmazási területeit és azokat tudják biztonságosan működtetni, rendeltetésszerűen használni.</p> <p>A tanulók legyenek képesek a takarítási, tisztítási, mosási munkafolyamatokhoz a megfelelő vegyszereket kiválasztani és azokat körültekintően használni.</p> <p>Alakuljon ki az igény az ápoltság megjelenésére, a tiszta, rendezett és harmonikus környezetre, erősítse a környezettudatos szemléletet és magatartásformát.</p> <p>Alakuljon és erősödjön meg az együttműködő, szabálykövető magatartás, a munkavégzés során felmerülő problémákat, nehézségeket ismerjék fel, megoldásukhoz hatékonyan kérjenek segítséget.</p> <p>Váljanak képessé az elsajátított ismeretek,</p>	<p>A konyhai tevékenységek során alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a konyhai eszközök, gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű ételek elkészítése, higiéniai szokások kialakítása.</p> <p>Vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, pénzhasználat, áru kiválasztása, a vásárlás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása.</p> <p>Takarítóeszközök hatékony használata, tisztítószeres fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.</p> <p>Ruhagondozási műveletek – mosás, cipőápolás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.</p> <p>A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítségével.</p> <p>Vágott, cserepes, kerti növények gondozásának elsajátítása.</p> <p>Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása. Egyszerű lakásdíszítési technikák</p> <p>Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.</p> <p>Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.</p> <p>Az önállóság elérése a háztartási tevékenységekben.</p> <p>Konkrét helyzetekben, a házimunkában való</p>	<p>Ismerje fel a háztartásban használt gépeket, eszközöket, azok funkcióit és biztonságosan tudja használni, tisztítani azokat.</p> <p>Ismerje a mindennapi-, heti-, nagytakarítás, teendőit és lépéseit. Sorolja fel a mosás eszközeit, ismerje a mosás fázisait.</p> <p>Ismerje a háztartásban használt tisztítószereseket, mosószereseket azok alkalmazási szabályait, helyes adagolását, tárolását.</p> <p>Ismerje az alapvető ételkészítési módokat /főzés, sütés, párolás, sűrítés/.</p> <p>Alapvető viselkedési szokások betartása vásárlás során.</p> <p>Ismerje az élelmiszerek tárolásának szabályait a kamrában és a hűtőszekrényben.</p> <p>Legyenek ismeretei a különböző vasalási módokról, felügyelet mellett simára vasaljon.</p> <p>Nevezze meg a ruhajavítás eszközeit, funkcióit, legyen képes a tanult öltésfajták, egyszerű ruhajavítási technikák gyakorlati alkalmazására.</p> <p>Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása.</p> <p>Irányítással legyen képes egyszerű növény- és kertgondozási tevékenységek elvégzésére.</p> <p>Tudja elkülöníteni a különböző hulladékfajtákat.</p> <p>Ismerje fel, nevezze meg és helyezze el megfelelően a lakás bútorait, lakberendezési kiegészítőket a különböző helyiségekben.</p> <p>Alkalmazzon lakásdíszítési technikákat.</p>

<p>tevékenységek iskolán kívüli alkalmazására. Kialakítani kulturált viselkedési normákat. A szociális képességek fejlesztésével és a munkatevékenységek gyakorlásával növelje a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.</p>	<p>folyamatos részvétel gyakoroltatása. A megismerő tevékenységekben, fejlesztésben a konyhai műveletek napszakhoz, évszakhoz kötött tevékenységi rendjének kialakítása.</p>	<p>Segítséggel készítsen ünnepi asztal- és fali díszet, ajándéktárgyat. Alakuljon ki igénye a tiszta, rendezett környezetre, fejlődjön esztétikai érzéke. Hatékonyan vegyen részt a lakókörnyezet- és lakásgondozási műveletekben. Legyen kitartó a munkavégzés során.</p>
---	--	--

A háztartástan-életvitel készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően székekkel, munkaasztalokkal berendezett, konyhaszekrénnel, háztartási gépekkel és eszközökkel felszerelt tankonyha.

Eszközigény:

Konyhatechnika témakörhöz

- mosogató, mosogatógép
- gáztűzhely
- hűtőszekrény
- konyhaszekrény, kamra felszerelve előkészítő-, főző- és tálalóedényekkel főzéshez, sütéshez használt kiegészítő eszközökkel, evő- és tálalóeszközökkel
- vízforraló, kenyérpírító, darálógépek, bot mixer, mikrohullámú sütő, gyümölcsaszaló gép, szendvicssütő, kenyérpírító, robotgép

Takarítás témakörhöz

- porszívó, takarítógép, szőnyegtisztító kiscső
- kézi takarító eszközök /seprű, partvis, lapát, felmosó szett, portörölő ruha, súroló szivacs/
- tisztítószer

Mosás témakörhöz

- hagyományos- és automata mosógép, szárítógép
- lavór
- ruhaszáritó, csipesz
- mosószer, öblítő

Vasalás témakörhöz

- vasaló, vasalóállvány
- permetező flakon
- vállfa

Varrás témakörhöz

- varróeszközök
- cérna- és fonalfajták
- gomb, patent, gumi
- textíliák

Virágápolás témakörhöz

- kerti szerszámok
- virágcserep, virágláda
- vetőmagok, virághagyma
- virágföld
- munkaruházat
- ragasztópisztoly, ragasztórúd
- szárazvirágok
- dekorációs kiegészítők

Lakáskultúra témakörhöz

- különböző papírfajták
- ragasztó
- olló
- dekorációs kellékek, eszközök

Szemléltető eszközök

- tankönyvek, szakácskönyvek, gasztronómiai folyóiratok, kiadványok, katalógusok, filmek
- a tevékenységekkel kapcsolatos fotók, folyamatábrák, képek a munkafázisokról és minta munkadarabok
- IKT- eszközök (számítógép, televízió, DVD- lejátszó, kamera,)

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető	58
<i>Szabadon tervezhető</i>	2

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Konyhatechnika	240 (+24)	120 (+12)	120 (+12)
2. Takarítás	72 (+8)	36 (+4)	36 (+4)
3. Mosás	32 (+4)	16 (+2)	16 (+2)
4. Vasalás	32 (+4)	16 (+2)	16 (+2)
5. Varrás	80 (+10)	40 (+5)	40 (+5)
6. Virágápolás	32 (+6)	16 (+2,+1)	16 (+2,+1)
7. Lakáskultúra	30 (+6)	15 (+2,+1)	15 (+2,+1)
Szabadon tervezhető felhasználva gyakorlásra, témakörönként arányosan elosztva.	58	29	29
+ Szabadon tervezhető	2 óra évfolyamonként	2	2

1.Témakör: Konyhatechnika			Óraszám/évfolyam: 132
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Alapvető balesetvédelmi és higiéniai alapismeretek. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai a konyhában.</p> <p>Konyhai eszközök, gépek fajtái, funkciói, működésük, felhasználási területeik, tisztántartásuk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konyhaszekrény - tűzhely - hűtőszekrény - mikrohullámú sütő - elektromos konyhai kisgépek stb. <p>Étkezési szokások, egészségtudatos táplálkozás, egészséges ételek.</p> <p>Az étkezés higiénijája, illemtana.</p> <p>Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás.</p> <p>Vásárlási szokások, illemtudó viselkedés és segítségkérés.</p> <p>Élelmiszerek, alapanyagok, ételtárolás.</p>	<p>Minden tanórán az érintett balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartása, betartatása.</p> <p>Konyhai eszközök csoportosítása, kiválasztása megadott szempontok szerint.</p> <p>Étrendek: egészséges étrend, hétköznapi-, ünnepi menüsorok összeállítása. Kulturált étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása.</p> <p>Vásárlási gyakorlat, udvariassági szabályok alkalmazása üzletekben.</p> <p>Élelmiszerek, alapanyagok megnevezése, csoportosítása. A tárolás szabályainak alkalmazása a</p>	<p>Veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz higiénia.</p> <p>Elektromos gépek (pl.: szendvicssütő, konyhai robotgép, turmixgép, vízforraló, gáztűzhely, hűtőszekrény, mikrohullámú sütő), konyhai eszközök (pl.: digitális mérleg, téstaszűrő, konzervnyitó) Az eddig használt fogalmak bővítése, helyes használatuk.</p> <p>Étrend, menüsor.</p> <p>Higiénia</p> <p>Vendégvárás, evőeszköz, étkezészet.</p> <p>Romlandó, szavatossági idő..</p>	<p>Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni. Ismerje és alkalmazza a tanult higiéniai szabályokat.</p> <p>Ismerje a konyhai eszközöket, gépeket, azok részeit, röviden fogalmazza meg a funkcióikat. Váljon képessé a munkatevékenységeknek megfelelő eszközök, elektromos berendezések kiválasztására. Együttműködéssel alkalmazza és szerezzen jártasságot a különböző funkciók használatában. Ismerjen egészséges ételeket, jellegzetes magyar és hagyományos ünnepi ételeket. Legyen igénye és ismerje az egészséges táplálkozási szokásokat. Legyen képes betartani az udvariassági, higiéniai szokásokat étkezés, vendégfogadás során.</p> <p>Ismerje a különböző alkalmaknak megfelelő terítési formákat, lehetőségeket. Alakuljon ki jártassága a alapanyagok beszerzésében a vásárlási gyakorlatok során. Segítséggel kísérje figyelemmel az élelmiszerek szavatossági idejét.</p>

Ételtartósító eljárások és fűszereik.	gyakorlatban. Az étel tárolásának módjai, beszélgetés. Fagyasztás, befőzés, savanyítás, aszalás folyamatának megismerése.	Fűszerek, tartósítószer.	
Mértékegységek és mérőeszközök.	Mérőeszközök használata.	Mérőkancsó, mérőpohár, konyhai mérleg.	Nevezze meg a mérőeszközöket, segítséggel, irányítással mérjen.
Ételkészítési munkafázisok: alapanyagok beszerzése, előkészítése, főzés/sütés, párolás, sűrítés, díszítés, tálalás, mosogatás, rendrakás. (tésztaételek, köretek, levesek, húsos ételek, desszertek)	Egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása, egyes munkafázisok önálló végzése.	Előétel, leves, főétel, köret, desszert.	A munka megkezdése előtt felszólítás nélkül mosson kezet, vegye fel a kötényt, sapkát. Segítséggel és irányítással működjön együtt az ételek előkészítésében, összeállításában, ízesítésében, a higiéniai szabályokat betartva.
Az ételkészítés higiéniaja.	Hulladékok szétválogatása, szelektív hulladékgyűjtés.		
	Rendrakás, felmosás, mosogatás.		

2. Témakör: Takarítás			Óraszám/évfolyam: 40
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Balesetvédelmi szabályok és előírások. Piktogramok	A használt vegyszerek tárolásának és alkalmazásának szakszerű módjának gyakorlása. (használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete). Piktogramok értelmezése. Minden tanórán az érintett balesetvédelmi szabályok betartása, betartatása.	Maró hatású elzárva tartandó.	Váljon képessé balesethelyzetek felismerésére, elkerülésére, segítség kérésére. Szerezzen ismereteket a vegyszerek tárolási szabályaira vonatkozóan.
A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők. Napi, heti takarítási feladatok a	Napi takarítási feladatok végzése: tankonyhában, osztályteremben, műhelyteremben, ebédlőben (szellőztetés, portalanítás,	Fertőtlenítés, takarító eszközök (seprű, partvis, lapát stb.) takarító- és tisztítószerek	Legyen tájékozott a napi, heti takarításban. Fogalmazza meg a napi, heti és szezonális feladatokat. Felügyelet mellett önállóan végezze el a napi, heti feladatokat.

<p>lakásban.</p> <p>A lakás és lakókörnyezet gondozása.</p> <p>Nagytakarítás – részmozzanatok, azok menete, begyakoroltatás, megfelelő sorrend betartása.</p> <p>Szezonális takarítási feladatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás. - Tavaszi nagytakarítás. <p>Szőnyegtisztító-, takarítógép használata.</p>	<p>hulladék eltávolítása, rendrakás, a burkolat felmosása stb.) Heti takarítási feladatok végzése: (porszívózás, portörlesztés, ajtók lemosása, burkolat tisztítása, rendrakás)</p> <p>Takarítási munkák megszervezése.</p> <p>A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban. (konyha, hálószoza, fürdőszoba, osztályterem, műhelyterem) A lakás helyiségeinek rendszeres, rutinszerű takarítása, tisztítószerek kiválasztása, adagolása ellenőrzés mellett, a balesetvédelmi szabályok betartása</p> <p>Takarítás folyamatainak önálló elvégzése, gyakorlása irányítással.</p> <p>Ajtó-, ablaktisztítás, pókhálózás, szőnyeg porolása, tisztítása, függönyök, terítők mosása, padlóápolás</p> <p>Szőnyegtisztító-, takarítógép üzembe helyezése, szőnyeg, kárpit, burkolatok tisztítása.</p>	<p>(általános-, ablak-, fürdőszobai tisztítószer stb.).</p> <p>Takarító eszközök, takarító- és tisztítószerek fertőtlenítés, gumikesztyű.</p> <p>Takarító eszközök, takarító- és tisztítószerek.</p> <p>Szőnyegtisztító gép</p>	<p>Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat, a háztartási gépek tisztántartását és balesetvédelmi szabályait. Felügyelet mellett hatékonyan vegyen részt a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre. Tudja a porszívót balesetmentesen használni. Váljon rutinszerűvé a rendrakás művelete.</p> <p>Válassza ki a megfelelő tisztítószereket és eszközöket.</p> <p>Váljon képessé használati utasítások megértésére, követésére.</p>
---	--	---	--

Konyhai gépek, eszközök takarítása	Takarítás folyamatainak önálló elvégzése, gyakorlása irányítással.	Takarító eszközök (szivacs, törlőruha stb.) takarító- és tisztítószer.	
Udvar-, kert rendberakása Szelektív hulladékgyűjtés.	Kertgondozási feladatok végzése. Hulladékok elkülönítése. Hólapátolás, jégtelenítés.	Kerti szerszámok, takarító eszközök szelektálás.	

3. Témakör: Mosás			Óraszám/évfolyam: 18
Tananyag	Képességeihez mérten tanulóí tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén Piktogramok a mosás során.</p> <p>A mosás munkafázisai, eszközei Kézi, gépi (hagyományos és automata) mosás eszközei, menete</p> <p>Mosóprogramok, szárítóprogramok menete, beállítása.</p> <p>Mosószer alkalmazásának szempontjai, adagolás.</p> <p>Teregetés, szárítás.</p> <p>Különleges mosási problémák, gallérok, kötöttárúk. Vegytisztítás.</p> <p>Saját ruhanemű, cipő tisztántartása,</p>	<p>A balesetvédelmi szabályok betartása. Piktogramok értelmezése.</p> <p>Mosógépek fajtáival ismerkedés, látogatás, műszaki cikkek szaküzletében. Az ismeretek alapján a ruhák válogatása színek, szennyezettség alapján, kézi- és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett.</p> <p>Üzembe helyezés, ruhák válogatása, behelyezése, hőfok beállítása, idő megbecsülése. szárító programok beállítása A mosószerválaszték áttekintése (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? –folttisztító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás. Ruhadarabok hajtogatása, ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya, nadrág, csiptetős fogas)</p> <p>Folttisztításhoz alkalmazható szerek megismerése.</p> <p>Évszaknak megfelelő ruhanemű</p>	<p>Piktogram</p> <p>Energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, folttisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító mosópor, folyékony mosószer öblítő szer fehérítő</p> <p>Vállfa, ruhaszárító, csiptető, csipesz energiatakarékos szárítógép, programozás, hőfok</p> <p>Tanult fogalmak gyakorlása, bővítése</p> <p>Cipőkrém</p>	<p>Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat. Ismerje a kezelési utasítások jeleit, a piktogramokat. Ismerje és sorolja fel a mosás eszközeit. Ismerje a mosószer helyes adagolását, öblítés fázisait és irányítás mellett végezze el a tevékenységeket.</p> <p>Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása, tudja, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tenni.</p> <p>Ismerje és alkalmazza a helyes teregetési módokat és eszközöket.</p> <p>Ismerje meg a kezelési utasítások jeleit.</p> <p>Ismerje a helyes ruhatárolási</p>

megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva, vállfán, szekrényben).	előkészítése, válogatása, szelektálása, a nem használtak tárolása: polcon, vállfán, fiókban. Látogatás mosodában		módokat. Igényesség kialakítása az öltözködésben, ízlés formálása Cipők megfelelő ápolása, fényesítése.
---	---	--	---

4. Témakör: Vasalás			Óraszám/évfolyam: 18
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelmi szabályok és előírások. Vasalás piktogramjai.</p> <p>A vasalás eszközei, vasalási technikák.</p> <p>A vasaló beállításai (hőfok, gőzölés).</p> <p>Ruhatárolás.</p>	<p>Balesetvédelmi oktatás. A balesetvédelmi szabályok betartása. Piktogramok értelmezése, Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő, ruhaneműk (póló, ing, nadrág, szoknya) vasalása felügyelet mellett egyre önállóbban. Piktogramok segítségével állítsa be a megfelelő hőfokot. A kivasalt darabok összehajtogatása, elhelyezése a megfelelő tároló helyre. Mosoda látogatása, a vasalógép megismerése.</p>	<p>Piktogram jelentése esetleges égési seb ellátása megéget.</p> <p>Vasalódeszka, gőzölős vasaló, kifordítás, hajtogatás, vasalógép. hőfok, hőfokszabályozás hosszabbító</p>	<p>Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat. Ismerje a kezelési utasításokat, piktogramokat. Ismerje meg és sajátítsa el a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét. Legyen képes a ruhadarabokat simára vasalni. Felügyelet mellett vasaljon önállóan, hajtogasson ruhát. Legyenek ismeretei a különböző vasalási módokról. Alakuljon ki igénye az ápolat külsőre, és környezetre.</p>

5. Témakör: Varrás			Óraszám/évfolyam: 45
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
Balesetveszélyes helyzetek és azok	Minden tanórán az érintett		Tudjon segítséget kérni,

<p>elkerülésének módjai</p> <p>Kézi varrás alapjai Varrás eszközei (tű, cérna, olló stb.)</p> <p>Ruhajavítási műveletek, gomb felvarrása, szakadás bevarrása</p> <p>Öltésfajták és alkalmazási területeik</p> <p>Keresztszemes hímzés</p> <p>Fonalgrafika Varrással, hímzéssel készült ajándéktárgyak</p> <p>Népviseletek</p> <p>Nem kötelezően: kötés anyagának, eszközeinek megismerése</p>	<p>balesetvédelmi veszélyek megbeszélése, betartása, betartatása.</p> <p>Tű, cérna használata: tűbefűzés , csomókötés gyakorlása, cérna- és fonalfajták megkülönböztetése.</p> <p>A szükséges javítások felismerése és kezelése. Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása, gumi, zsinór behúzása</p> <p>Fércöltés, gépöltés. boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása. Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása.</p> <p>Hímzési előkészületek, tervezés, öltésfajta kiválasztása. Terítők és egyéb kiegészítők, dísz tárgyak készítése előnyomott mintával, mintatervezés, hímzésfajták gyakorlása</p> <p>Egyszerűbb darabok készítése segítséggel. Látogatás egy varrodába. Kiállítás megtekintése.</p>	<p>A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése. varrótü, hímzőtü, tűpárna, tűbefűző mérőszalag, varrócérna, gépi varrócérna hímzőfonal, gyűszű</p> <p>Szakadás, behúzás, akasztó, befűzés, csomózás.</p> <p>Öltésfajták: kézi öltés/fűzőöltés láncöltés tisztázó/cikcakköltés keresztöltés szegő/pelenkaöltés boszorkányöltés kongré anyag</p> <p>Népviselet, hagyomány, tájegység.</p> <p>Kötőtű</p>	<p>balesethelyzeteket felismerni, elkerülni.</p> <p>Ismerje fel a javítás szükségességét, válassza ki a megfelelő eszközöket, irányítással végezzen el részfolyamatokat, kisebb ruhajavításokat. Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb, akasztó felvarrása, szegés)</p> <p>Tudja alkalmazni a munkadarabokon a tanult hímzési technikákat. Mutasson érdeklődést, aktivitást, legyen kitartó munkavégzés során.</p>

6. Témakör: Virágápolás			Óraszám/évfolyam: 19
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai</p> <p>Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása.</p> <p>Vágott virágok, kerti növények gondozása.</p> <p>Virág- és növényfajták ismerete. Növények tulajdonságainak, szükségleteinek ismerete. Virágápolási alapkellékek</p> <p>Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai.</p> <p>Virágkompozíciók.</p>	<p>Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek felismerése, betartása, betartatása</p> <p>Virágok, szobanövények ültetése, átültetése palántázása, gondozása</p> <p>Irányítással igény kialakítása növények: cserepes-, kerti virágok, növények tartására, szakszerű gondozásuk megismerése.</p> <p>Rendezett és rendezetlen kert ismertető jegyei.</p> <p>Gondozási napló vezetése.</p> <p>Vágott virág vázába tétele, gondozása.</p> <p>Szobanövények, vágott virágok, mezei virágok, gyógynövények, fűszernövények, megkülönböztetése.</p> <p>Virágbolt látogatása.</p> <p>Virágkompozíció készítése száraz és élő növényekből - virágcsokor, koszorú, fali dekoráció, ajtódísz.</p>	<p>Ültetőfa</p> <p>metszőolló</p> <p>virágtetű irtó szer</p> <p>tápolgat</p> <p>Kompozíció</p> <p>szárazvirág</p> <p>asztaldísz</p> <p>adventi koszorú</p> <p>ragasztó pisztoly.</p>	<p>Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni.</p> <p>Válassza ki és ismerje a növények ápolásához, gondozásához szükséges eszközöket, segítséggel végezze el a növény- és kertgondozás munkafázisait.</p> <p>Alakuljon ki igénye szobanövények, kerti növények, tartására, gondozására.</p> <p>Ismerje meg a szobai- és a kerti növények szakszerű gondozását.</p> <p>Vásárlás során tartsa be az illemtudó viselkedés szabályait.</p> <p>Legyen igénye az esztétikus, szép virágkompozíció elkészítésére.</p>

7. Témakör: Lakáskultúra			Óraszám/évfolyam: 18
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
A lakás helyiségei és berendezési tárgyai.	Különböző lakások megtekintése Látogatás bútorboltban, lakás felszerelési szaküzletben, megfigyelés, prospektusok, lakberendezési újságok gyűjtése. tanulmányozása.	Zsúfolt, kényelmes, harmonikus.	Ismerje fel magabiztosan a lakás, az iskola különböző helyiségeit és a berendezési tárgyakat, Csoportosítsa a lakberendezési kiegészítőket helyük, funkciójuk szerint.
A lakás beosztása, alaprajza.	Bútorok, berendezési tárgyak csoportosítása különböző helyiségekhez, alaprajznak megfelelően. A lakás lerajzolása és beosztása.	Lakás, otthon, alaprajz.	Helyezze el célszerűen a bútorokat a lakás különböző helyiségeiben.
Lakberendezési kiegészítők. Színek, bútorok, kiegészítők elhelyezésének szerepe a lakásban.	Kiegészítők megismerése. Megfigyelés, funkciók megfogalmazása, csoportosítások végzése.		Ismerje meg a lakás praktikus díszítését, kiegészítőket; az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazásával.
Makett, modell	Saját lakás, otthon lerajzolása, beosztása, alaprajz készítése	Méretarányos.	Önállóan vagy segítséggel rajzolja le a saját otthonát.
Dísz tárgykészítési technikák (papírmunkák, decopage, quilling, gipsztárgyak stb.)	Díszítési alapanyagok eszközök megismerése, használata. Többféle alap díszítése szalvétatechnikával, papírcsík technikával		Ismerjen és alkalmazzon lakásdíszítési technikákat. Segítséggel készítsen ünnepi asztal- és fali díszet, ajándéktárgyat. Alakuljon ki igénye a tiszta, rendezett, ízléses környezetre, fejlődjön esztétikai érzéke.

Ajánlott szakirodalom:

- Németh Judit: Életvitel és gondozási ismeretek, 7-8. Tankönyv és munkafüzet /Műszaki kiadó, Budapest, MK-5507101, (MK-5507201)
- Németh Judit: Életvitel és munkafüzet 9-10., Munkatankönyv (MK 5507103)
- Mezei Istvánné-Tomasovics Istvánné- Szabados Istvánné: Életvitel és gyakorlati ismeretek, Háztartástan, Munkatankönyv (School Kiadó Bt., Nyíregyháza, SC-0005, ISBN: 963-210-541-9)
- Pitrik József: Technika és életvitel 6. o. (Apáczai Kiadó, AP 062101)
- Gyulai Lajosné- Nagy Attiláné: Technika- Háztartástan: 10-11 éveseknek (Műszaki Könyvkiadó Kft., MK 05071)
- Kisvárdai Antalné: Otthonunk csodái, mf. 5. o. (DI 116202, DI 116201)
- A. Iliászné-Oriskó F.- Tomis A.: Gasztronómiai alapismeretek- 2172 (Képzőművészeti Kiadó, ISBN 96333692697)
- Mundi, Max: Saláták /Kossuth Kiadó, ISBN 9789630942416/
- Jenny Stacey: A legjobb receptek: Vegetáriánus konyha (Vince kiadó, ISBN 9639552588)
- 2009 Art Noverau: Csokoládé- Ellenállhatatlan finomságok lépésről lépésre (Lajos Mari Kiadó, ISBN 9789638777591)
- Schinharl, Dickhaut: A sütés alapkönyve, /Magyar Könyvklub/Török Zsuzsa: Csodaszép és finom torták, sütemények (Ringier Kiadó, ISBN 9633692697)
- Gabula András- Halmos Mónika: Ünnepi finomságok (Szalay Könyvek és Kereskedelmi Kft. ISBN 9789639551237)
- Ursula Krüger: Zöldellő lakás (Alexandra Kiadó)
- Julie Savill: 101 hangulatvarázsló ötlet (Alexandra Kiadó, ISBN 9789633701638)
- Cser Kiadó: Színes ötletek sorozat
- Karczagi Annamária: Lakásdíszítés- Az ötlettől a megvalósításig (Magyar Könyvklub)
- Papp László: Origami /A hajtogatás művészete/, (Tóth könyvkereskedés és kiadó, ISBN 9789639161504)
- Heffner Anna: A látás világa 3. o.(OT 0302)
- Rigóné- Kovács: Varázslatos üvegek- Dísz tárgyak, egyedi alkotások (Lazi Kiadó ISBN 9632102975)
- Stewart és Sally Walton: 100 gyors ötlet a lakás átalakításához- Praktika könyvek (Aréna 2000 kiadó, ISBN 96377046976)
- Radics Mária: Virágos húsvét (Cser Kiadó, ISBN 9789639759718)
- Messenheil: Szalvétatechnika a négy évszakra (Cser kiadó, ISBN 9639560537)
- Mezőgazda kiadó: Virágágyi és balkonnövények (ISBN 9632102975)

2. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv

Szerepe a fejlesztési területekben

Az erkölcsi nevelés: A tanuló a gyakorlatban, munkahelyi környezetben ismeri meg a munkaterületen követendő szabályokat, szokásokat. A társas kapcsolatokban fejlődik az egymásra való odafigyelés, együttműködés és a tolerancia képessége. Elsajátítja a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésnek és a munkatársi kapcsolatok kialakításának normáit és lépéseit. A munkahelyi tevékenységeken keresztül fejlődik a munkamorál, munkakedv és a kötelességtudat.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: A tanuló megtapasztalja a hétköznapi életben végzett munkatevékenységet, azok szerepét és hasznosságát. Munkavégzésével aktívan részt vesz a társadalmi értékteremtésben.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A képzés során a tanuló megismeri a munkával kapcsolatos jogait és kötelezettségeit. Munkahelyi környezetben gyakorolja a társadalmi elvárásoknak megfelelő megbízható és felelős magatartás kialakítását.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése: A tanulók munkahelyi környezetben, a gyakorlati tevékenységek során megismerik képességeiket, korlátaikat, lehetővé válik a reális énkép kialakítása és az önbizalom fejlesztése. Megtanulnak munkatársi kapcsolatokat kialakítani és a munkahelyen elvárt szokásoknak megfelelően viselkedni és kommunikálni.

A családi életre nevelés: A munkahelyi gyakorlat során lehetővé válik a munkavégzés értékteremtő erejének megtapasztalása. A fiatalok megismerik a munkavállalás családi életre gyakorolt hatását, összefüggéseit, összeegyeztetését, az esetleges nehézségeket.

A testi és lelki egészségre nevelés: A tanulók elsajátítják a munkavállalással kapcsolatos megfelelő higiénés szokások kialakítását. Megismerik az egészségüket megóvó magatartásformákat és testhelyzeteket. Megtanulják, a munkájukhoz szükséges veszélyes anyagokat körültekintően használni és a veszélyes helyzeteket felismerni illetve azok elkerülésével hatékonyan dolgozni.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A gyakorlati képzés munkahelyei megfelelő színteret biztosítanak a segítő magatartás kibontakoztatásához. A tanulók megtapasztalják az együttműködés, az egymásra való odafigyelés és segítségnyújtás fontosságát, gyakorolják az önkéntes feladatvállalást és megvalósítást.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A tanulók közvetlen tapasztalatokat szereznek a munkavégzésük környezetre gyakorolt hatásáról. Megtanulják a munkatevékenységekhez szükséges erőforrások takarékos felhasználását, a vegyszerek mértéktartó alkalmazását, munkájuk során keletkezett hulladékok megfelelő tárolását. Ezáltal aktívan közreműködnek a természeti értékek tudatos megóvásában.

Pályaorientáció: A különböző munkahelyek megismerése és munkafolyamatok gyakorlása révén a tanuló számára lehetővé válik, hogy megtalálja az érdeklődési körének megfelelő munkatevékenységet és abban képességeit kibontakoztathassa. Hangsúlyos szerepet kap az elképzelések, vágyak és a reális lehetőségek, képességek összehangolása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A tanuló megtapasztalja saját felelősségét a munkahelyi feladatok elvégzésében, aktívan részt vesz a munkamegosztásban. Rálátást nyerhet a munkavégzés, pénzkeresés közötti összefüggésekre.

Médiatudatosságra nevelés: A tanuló elsajátítja a munkatevékenységekhez szükséges elektronikus információhordozók gyakorlati alkalmazását valamint a telefonon, levélben történő kommunikáció alapjait.

A tanulás tanítása: A munkahelyi szintér lehetővé teszi, hogy a tanuló gyakorlatba ágyazva alkalmazza az elméleti órákon elsajátított ismereteit. Lehetővé válik számára az új helyzetekben és munkaformákban történő tanulás és tapasztalatszerzés. Olyan tudásra, gyakorlati ismeretekre tehet szert, melyeket a felnőtt életben is tud majd hasznosítani.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

Anyanyelvi kommunikáció: A tanuló – számára eddig ismeretlen - munkahelyi környezetben kerül kommunikációs szituációkba. Fontos, hogy ne féljen kommunikálni munkatársaival, hogy megtanulja a verbális és nonverbális információk helyes értelmezését, átadását, gondolatainak, kérdéseinek, kéréseinek minél pontosabb és érthetőbb kifejezését. A munkafolyamatokhoz szükséges anyagok, eszközök, tevékenységek neveivel bővül a szókincs.

Matematikai kompetencia: A tanuló a munkahelyi feladatok elvégzéséhez gyakorlatban alkalmazza a korábban megszerzett matematikai ismereteit: a mértékegységek használatát, a téri és időbeli tájékozódást. Munkahelyi szituációkon keresztül fejlődik a problémamegoldó képesség.

Természettudományos és technikai kompetencia: A tágabb környezet megismerése lehetővé teszi a természet és a cselekedetek közötti összefüggések megértését, új technológiák, berendezési tárgyak, eszközök működésének megismerését és rendeltetészerű használatának gyakorlását.

Digitális kompetencia: A tanulók megismerik az IKT- eszközök munkahelyi felhasználásának lehetőségeit és módjait, gyakorolják a célszerű, felelősségteljes alkalmazásukat.

Szociális és állampolgári kompetencia: A tanulók saját élményű tapasztalatokat szereznek a munka világában történő szerepvállalásról. Munkahelyi környezetben gyakorolják a döntési helyzeteket, a konfliktushelyzetek megoldását, a közösségi beilleszkedést. Fejlődik az asszertivitás, a toleráns, elfogadó, segítőkész magatartás és a másokra való odafigyelés képessége.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: Az új körülmények (munkahelyek) megismerése hozzájárul a tágabb környezet iránti érdeklődés felkeltéséhez. A tanuló számára lehetővé válik a munkatevékenységben – felügyelet mellett – az elképzeléseinek, egyéni ötleteinek megvalósítása és az önkéntes feladatvállalás.

A hatékony, önálló tanulás: A tanuló előzetes ismereteit és tanulási tapasztalatait gyakorlati szituációkban alkalmazza. Képesé válik segítséget kérni, elfogadni, kérdéseket megfogalmazni, motiválttá válik az ismeretszerzésre.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A tanulókat differenciáltan felkészíteni az iskola elvégzése utáni munkavégzésre.</p> <p>Segíteni abban, hogy gyakorlati, tapasztalati úton, saját élményen keresztül tudja kialakítani a munka értékének, a munkavégzés értelmének, funkciójának szerepét.</p> <p>Megtalálni a képességeinek és érdeklődésének leginkább megfelelő gyakorlati munkatevékenységet.</p> <p>Ismereteket szerezni az iskolai környezetben nem közvetíthető területekről, illetve munkafolyamatokat gyakorolni egyre önállóbban.</p> <p>Erősíteni a felelősségtudatot, fejleszteni az alkalmazkodóképességet, kialakítani a segítőkész magatartást.</p> <p>Felkészíteni a tanulókat arra, hogy mint munkavállaló, ismerjék meg azokat az elvárásokat, szabályokat, amelyekkel az iskola elvégzése után találkozhatnak.</p> <p>Elősegíteni, hogy a tanuló a nyílt munkaerő piacon (védett és normál munkahelyeken is) egyéni megsegítéssel felnőttként munkát vállalhasson.</p>	<p>A gyakorlati munkavégzés során különböző munkahelyek és foglalkozásfajták megismerése.</p> <p>Külső munkahelyeken a munkafolyamatok megismerése és gyakorlati végzése.</p> <p>Az iskolai és munkahelyi elvárások közötti különbséghez való hozzászoktatás.</p> <p>Az iskolában szerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazása a munkahelyi feladatvégzés során.</p> <p>Az ismeretek folyamatos átadása a gyakorlat végzése közben.</p> <p>Balesetvédelmi oktatás, a balesetveszély és a balesetek kivédelmi lehetőségének tudatosítása.</p> <p>A munkafolyamatokhoz illetve a munkahelyi – szociális kapcsolatokhoz, kommunikációhoz köthető szabályok, viselkedési normák megtanulása, betartása, munkamorál, munkafegyelem fejlesztése.</p> <p>A munkahelyi tapasztalatszerzés közben a saját képességek, korlátok megismerése.</p> <p>Tájékozódó képesség fejlesztése és magabiztosság növelése a közlekedésben, munkahelyeken.</p>	<p>Értse meg a munkahelyi viselkedés szabályait, normáit, fogadja el és tartsa be azokat.</p> <p>Sajátítsa el a balesetvédelmi előírásokat.</p> <p>Hangolódjon rá a munkahelyi gyakorlatra és váljon motiválttá a munkatevékenységekben a feladatok elvégzésére.</p> <p>Tanúsítson együttműködő, elfogadó magatartást, aktívan vegyen részt a munkára való felkészülésben.</p> <p>Viselkedjen kulturáltan a közlekedésnél és a munkahelyen.</p> <p>Ismerje és értse meg az adott munkafolyamatokat.</p> <p>Beszélje meg a tapasztalatait, tudjon információt cserélni, reális véleményt alkotni a saját munkáról.</p> <p>Tanulja meg a társak munkáját értékelni ítéletalkotás, kritizálás nélkül.</p> <p>Munkájában legyen kitartó.</p> <p>Ismerje fel a hibákat, képességei szerint javítsa, ha szükséges, kérjen segítséget.</p> <p>Munkatevékenységekben fokozódjon önállósága.</p> <p>Ismerje saját képességeit és korlátait.</p> <p>Fejlődjön munkamorálja, munkafegyelme.</p>

A habilitációs célú munkavégzés tantárgy tárgyi feltételei

- A tevékenységek megkezdése előtt üzemorvosi, egészségügyi vizsgálat, amely az ellenjavallt tevékenységeket, munkaformákat, mozgásformákat kizárja.
- Iskolai belső gyakorlóműhelyek.
- Lehetőleg különböző tevékenységeket folytató fogadó munkahelyek, vagy intézményen belüli gyakorlóműhely
- Munka- és védőruhák, munka- és védőcipők a tevékenységek szükségletének megfelelően (pl.: gumicsizma, csúszásmentes cipő, kötény, köpeny, munkakesztyűk, védőszemüveg, stb.)

Szemléltető eszközök

- Könyvek a munkatípusokról, munkahelyi életről, munkavégzés menetéről, munkavállalásról.

Audiovizuális eszközök

- Számítógép, interaktív tábla, tablet

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető	28

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Elmélet az iskolában: Tanórai keretben a gyakorlat előkészítése	4	2 (+6)	2 (+6)
2. Elmélet: A fogadó munkahelyen a munka megkezdésekor	16	8	8
3. Értékelés: A végzett munka értékelése	4	2	2
4. Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő	236	118 (+8)	118 (+8)
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

1. Témakör: Elmélet az iskolában: Tanórai keretben a gyakorlat előkészítése			Óraszám/évfolyam: 2 (+6)
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelmi szabályok ismertetése.</p> <p>Az adott munkahely (vállalat, cég, üzem) helyi követelményeinek a megismerése.</p> <p>Adott munkafeladatok, munkakörülmények megismerése, a munka gyakorlati céljával való ismerkedés.</p> <p>A munkahelyi gyakorlat tanórai keretben történő előkészítése.</p> <p>Általános tájékoztatás.</p> <p>A gyakorlati céllal való ismerkedés.</p>	<p>Balesetvédelmi oktatás és gyakorlati alkalmazás.</p> <p>Minden tanórán az érintett balesetvédelmi veszélyek felismerése, betartása, betartatása.</p> <p>Előzetes látogatás a munkahelyen, vagy képek, videofelvételek nézése a fogadó munkahelyről, a látottak megbeszélése.</p> <p>Szituációs játékok a munkahelyi viselkedéssel, tevékenységekkel kapcsolatosan</p> <p>Megismerkedés az adott helyen folyó munkafolyamatokkal.</p> <p>Munkafolyamatok értelmezése, lehetőség szerinti gyakorlása.</p>	<p>Balesetvédelem, veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, poroltó, elsősegélydoboz.</p> <p>munkahely, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.</p>	<p>Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni, elkerülni.</p> <p>Aktívan vegyen részt a munkahelyi gyakorlatra való felkészülésben.</p> <p>Legyen felkészült a külső munkahelyi gyakorlatra.</p> <p>Legyen motivált a munkatevékenységekre.</p> <p>Ismerje meg a munkahelyi feltételeket.</p> <p>Ismerje az alapvető munkafolyamatokat, szabályokat.</p> <p>Legyen együttműködő, elfogadó magatartású.</p> <p>Munkafolyamatok közben legyen tekintettel a kölcsönös segítségnyújtásra, munkaerkölcstre, kulturált viselkedésre.</p>

2. Témakör: Elmélet: A fogadó munkahelyen a munka megkezdésekor			Óraszám/évfolyam: 8
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Baleset-megelőzési és balesetvédelmi szabályok.</p> <p>Biztonságos közlekedés az adott munkahelyre.</p> <p>A gyakorlati céllal való ismerkedés.</p> <p>Az adott vállalat, cég, üzem helyi követelményeinek a megismerése.</p> <p>Adott munkafeladatok</p>	<p>Balesetvédelmi oktatás és gyakorlati alkalmazás.</p> <p>Az aktuális munkahelyről részletes tájékoztatás a helyszínen.</p> <p>Közlekedési lehetőségek, megközelítés, belső tájékozódás.</p> <p>A mindenkori gyakorlati munkahellyel való szemléletes</p>	<p>Balesetvédelem.</p> <p>munkahely, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.</p>	<p>Ismerje a baleset-megelőzési és balesetvédelmi szabályokat.</p> <p>Tudjon kulturáltan viselkedni a közlekedésnél és a munkahelyen.</p> <p>Ismerjen és értsen adott munkafolyamatokat.</p> <p>Legyen motivált a gyakorlati feladatvégzésre.</p> <p>Biztonságosan közlekedjen az</p>

bemutatása. Az új munkatársak bemutatása. Munkahelyi hierarchia megismerése.	ismerkedés. Közlekedési gyakorlatok.		adott munkahelyre. Ismerje a gyakorlati tevékenység célját. Ismerje az adott vállalat, cég, üzem helyi követelményeit. Ismerje az adott munkafeladatokat. Ismerje a munkatársakat és megfelelően viselkedjen velük. Ismerje a munkahelyi hierarchiát.
3. Témakör: Értékelés: A végzett munka értékelése			Óraszám/évfolyam: 2
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
A mindenkori helyszíneken végzett munka értékelése meghatározott megfigyelési szempontok szerint történik az iskolában. A végzett munka, értékelése személyre szabott. Az értékelésbe bevonjuk a tanulókat is. Az iskola, a munkahelyek, a szülők és a tanulók részéről elégedettségükről folyamatos kölcsönös visszajelzés kérése.	„Kerekasztal beszélgetés” a munkatevékenységekről, munkakörülményekről. Szóbeli értékelés. A végzett munkatevékenységek bemutatása iskolatársaknak (képekkel, videofelvételekkel illusztrálva).	Megfelelő, hiányos, kritizálás, teljesítmény, cél, megbízható, körültekintő, eredmény.	Legyen képes: a tapasztalatokat megbeszélni, információt cserélni, reális véleményt alkotni a saját munkáról és a társak munkáját értékelni ítéletalkotás, kritizálás nélkül. Ismerje a mindenkori helyszíneken végzett munka értékelési szempontjait és legyen aktív a személyre szabott értékelésben.

4. Témakör: Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő			Óraszám/évfolyam: 126
Tananyag	Képességeihez mérten tanulói tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Balesetvédelmi előírások.</p> <p>Konkrét munkatevékenységek, részfeladatok a gyakorlati munkahelyeken.</p> <p>Munkavédelem, anyag- és eszközismeret a tevékenységekkel kapcsolatban.</p> <p>Munkahelyi hierarchia, munkahelyi körülmények.</p> <p>Gyakorlati munkatevékenységek.</p>	<p>Balesetvédelmi szabályok betartása, betartatása.</p> <p>Konkrét munkafolyamatokat, részfolyamatok végzése, gyakorlása irányítás mellett.</p> <p>Munkatársi kapcsolatok kialakítása.</p> <p>Esetleges munkahelyi /kapcsolati problémák közös megbeszélése.</p> <p>médiaismeret és nem verbális információk értelmezése.</p> <p>Munkafolyamatok gyakorlása.</p>	<p>Az adott munkahelyhez és tevékenységhez kapcsolódó eszközök, anyagok és tevékenységek.</p> <p>Balesetvédelmi előírás, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.</p>	<p>Tudjon a munkahelyi elvárásoknak megfelelően dolgozni, viselkedni, a balesetvédelmi szabályokat tartsa be.</p> <p>Ismerje fel a hibákat, a tudja javítani, szükség szerint kérjen segítséget.</p> <p>Legyen felkészült a felnőtt életre, a munkahelyi munkavégzésre.</p> <p>Felügyelet mellett önállóan végezzen munkafázisokat.</p> <p>Reális ismerete legyen képességeiről, korlátairól.</p> <p>Ismerje a munka és balesetvédelemi szabályokat, legyen anyag- és eszközismerete a tevékenységekkel kapcsolatban.</p> <p>Ismerje a munkahelyi hierarchiát, a munkahelyi körülményeket.</p>

3. Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére készségfejlesztő tanterv

Szerepe a fejlesztési területekben

Az erkölcsi nevelés: A tanuló a gyakorlatban, munkahelyi környezetben ismeri meg a munkaterületen követendő szabályokat, szokásokat. A társas kapcsolatokban fejlődik az egymásra való odafigyelés, együttműködés és a tolerancia képessége. Elsajátítja a munkahelyi közösségbe történő beilleszkedésnek és a munkatársi kapcsolatok kialakításának normáit és lépéseit. A munkahelyi tevékenységeken keresztül fejlődik a munkamorál, munkakedv és a kötelességtudat.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: A tanuló megtapasztalja a hétköznapi életben végzett munkatevékenységet, azok szerepét és hasznosságát. Munkavégzésével aktívan részt vesz a társadalmi értékteremtésben.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: A képzés során a tanuló megismeri a munkával kapcsolatos jogait és kötelezettségeit. Iskolai munkahelyi környezetben gyakorolja a társadalmi elvárásoknak megfelelő megbízható és felelős magatartás kialakítását.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése: A tanulók a gyakorlati tevékenységek során megismerik képességeiket, korlátaikat, lehetővé válik a reális énkép kialakítása és az önbizalom fejlesztése. Elmélyülnek a kulturált viselkedési szokások és kommunikációs formulák.

A családi életre nevelés: A tanulók megtapasztalják a munkamegosztás előnyeit, elméleti ismereteket szereznek a munkavállalás és a családi élet közötti összefüggésekről.

A testi és lelki egészségre nevelés: A tanulók elsajátítják a munkatevékenységekkel kapcsolatos megfelelő higiénés szokásokat. Megismerik az egészségüket megóvó magatartásformákat és testhelyzeteket. Megtanulják, a munkájukhoz szükséges veszélyes anyagokat körültekintően használni és a veszélyes helyzeteket felismerni illetve azok elkerülésével hatékonyan dolgozni.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A tanulók a gyakorlati feladatok végzése során megtapasztalják az együttműködés, az egymásra való odafigyelés és segítségnyújtás fontosságát, gyakorolják az önkéntes feladatvállalást és megvalósítást.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A tanulók gyakorolják az iskolán belül végzett munkatevékenységekhez szükséges erőforrások takarékos használatát, a vegyszerek mértéktartó alkalmazását, munkájuk során keletkezett hulladékok megfelelő tárolását. Ezáltal aktívan közreműködnek a természeti értékek tudatos megóvásában.

Pályaorientáció: Az iskolai műhelyekben végzett munkafolyamatok gyakorlása révén a tanuló számára lehetővé válik, hogy megtalálja az érdeklődési körének megfelelő tevékenységet és abban képességeit kibontakoztathassa.

A tanulás tanítása: A műhelyekben végzett feladatok hozzájárulnak a munkatevékenységek iránti érdeklődés és a munkakedv felkeltéséhez. A tanuló gyakorlatba ágyazva alkalmazza az elméleti órákon elsajátított ismereteit.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

Anyanyelvi kommunikáció: A munkafolyamatokhoz szükséges anyagok, eszközök, tevékenységek neveivel bővül a szókinccs. A tanulók gyakorolják a verbális és nonverbális információk helyes

értelmezését, átadását, gondolataiknak, kérdéseiknek minél pontosabb és érthetőbb kifejezését valamint a hatékony segítségkérés módjait.

Matematikai kompetencia: A tanuló a gyakorlatban alkalmazza a korábban megszerzett matematikai ismereteit: a mértékegységek használatát, a téri és időbeli tájékozódást. Konkrét feladatvégzés során fejlődik a problémamegoldó képesség.

Természettudományos és technikai kompetencia: A környezet részletesebb megismerése lehetővé teszi a természet és a cselekedetek közötti összefüggések megértését, a munkavégzéshez szükséges eszközök működésének megismerését és rendeltetésszerű használatának gyakorlását.

Szociális és állampolgári kompetencia: A tanulók saját élményű tapasztalatokat szereznek iskolai keretek között a gyakorlati munkavégzésről. Fejlődik a toleráns, elfogadó, segítőkész magatartás és a másokra való odafigyelés képessége.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: A tanuló számára lehetővé válik a munkatevékenységben – felügyelet mellett – az elképzeléseinek, egyéni ötleteinek megvalósítása és az önkéntes feladatvállalás.

A hatékony, önálló tanulás: A tanuló előzetes ismereteit és tanulási tapasztalatait gyakorlati szituációkban alkalmazza. Gyakorolja a segítségkérést és elfogadást, felkészül a mindennapi életben történő alkalmazkodásra, motiválttá válik az ismeretszerzésre.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>Megértetni, hogy a felnőttkori pozitív életérzést, a hasznosságtudatot jelentősen meghatározza a munkavégző képesség.</p> <p>Megértetni a felnőtté válás és a munkavégzés „törvény- és életszerű” kapcsolatát.</p> <p>A már meglévő kognitív, érzelmi és motoros funkciókra építeni és fejleszteni azokat.</p> <p>A szociális készségeket fejleszteni iskolán belül végzett munkatevékenységeken keresztül.</p> <p>A tanulót lehetőségeinek függvényében ösztönözni az elmélyült, kitartó feladatvégzésre.</p> <p>Megismertetni a „munka világával”, illetve a saját munkalehetőségeivel, adottságaival, képességeivel, ezáltal hozzájárulni a reális énkép kialakításához.</p> <p>Fejlesztani a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, és a feladatok végrehajtásában az igényességet.</p> <p>Kialakítani az igényt a pontos munkára és a kitartó munkavégzésre</p> <p>Bővíteni a környezetről kialakult tárgyi és fogalmi ismeretkört.</p>	<p>Iskolai műhelyekben, helyiségekben, udvaron a balesetvédelmi szabályok betartásával munkatevékenységek gyakorlása, munkatapasztalatok szerzése.</p> <p>A szociális készségek és képességek (együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia) valamint az énkép és az önismeret fejlesztése, reális önértékelés kiépítése.</p> <p>A verbális és nonverbális kommunikáció és az információszerező, -átadó képesség fejlesztése.</p> <p>Az eszközhasználat színvonalának emelése.</p> <p>A munkatevékenységekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok körének bővítése.</p> <p>Szociális képességek fejlesztése.</p> <p>Szabály-és feladattudat fejlesztése.</p> <p>Váljon motiválttá a kitartó munkavégzésre.</p>	<p>Alakuljon ki a tanulók reális énképe.</p> <p>Legyenek tájékozottak a képességeikhez igazodó lehetőségeikről.</p> <p>Váljanak képessé a munka értékének, szerepének felismerésére.</p> <p>Ismerjék meg a munkahelyi követelményeket, szabályokat, viselkedési normákat.</p> <p>Ismerjék az iskolai tanműhelyek (pl.: tankonyha, tanműhely, ebédlő, mosoda) berendezési tárgyait, eszközeit.</p> <p>Ismerjék a gyakorlati munkavégzéshez szükséges alapanyagokat, eszközöket, tudja kiválasztani azokat a célnak megfelelően.</p> <p>Tartsa be a kulturált viselkedés szabályait.</p> <p>Sajátítsa el az eszközök rendeltetészerű használatát.</p> <p>Legyen képes a balesetmentes, kitartó feladatvégzésre.</p>

A habilitációs célú munkavégzés tantárgy tárgyi feltételei

1. A tevékenységek megkezdése egészségügyi vizsgálat.
2. Iskolai belső gyakorlóműhelyek.
3. Intézményen belüli gyakorlóléhelyek, különféle, változatos tevékenységek gyakorlására.
4. Munka- és védőruhák, munka- és védőcipők a tevékenységek szükségletének megfelelően (pl.: gumicsizma, csúszásmentes cipő, kötény, köpeny, munkakesztyűk, védőszemüveg, stb.)

Szemléltető eszközök

- Könyvek a munkatípusokról, munkahelyi életről, munkavégzés menetéről, munkavállalásról.
- Audiovizuális eszközök
- Számítógép, interaktív tábla, telefon

Eszközök:

Az egyes munkaterületeken végzett adott munkatevékenységhez tartozó szerszámok, anyagok, eszközök, tisztító- és vegyszerek stb.

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8 (évfolyamonként 4)
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	520
Szabadon tervezhető	56

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.	20	12 (+2)	8 (+2)
2. A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.	32	20 (+2)	12 (+2)
3. Gyakorlati munkavégzés.	208	98 (+10)	110 (+10)
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

1. Témakör: A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.			Óraszám	11.	12.
				14	10
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
Énkép, önismeret – személyes tulajdonságok és képességek. Foglalkozások, munkahelyek. A munkavégzés feltételei és szabályai. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai.	Témafeldolgozás beszélgetéssel, könyvekkel, feladatlapokkal, videóval. Szituációs helyzetgyakorlatok. Intézménylátogatások és az intézményen belüli munkaterületeken. A munkahelyi és a balesetvédelmi szabályok megbeszélése, a betartásuk fontosságának megértetése.	Foglalkozások, képességek, elfogadás, tehetség, munkavégzés. Veszély, baleset megelőzés, sérülés, fertőtlenítés, kötszer, sebtapasz, elsősegélydoboz.	Alakuljon ki reális énképe és legyen elfogadó személyes tulajdonságaival, képességeivel, készségeivel kapcsolatban. Ismerje fel a munka értékét, szerepét. Ismerje a különböző munkaterületeken dolgozók munkatevékenységeit. Ismerje a munkahelyi követelményeket, viselkedési szabályokat. Tudjon segítséget kérni, balesethelyzeteket felismerni		

2. Témakör: A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.			Óraszám	11.	12.
				22	14
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény		
Háztartási ismeretek. Tankonyhai, kamrai, ebédlői eszközök, alapanyagok. Mosodai eszközök Különböző műhelytermi eszközök, anyagok. Takarítóeszközök, tisztítószerek. Irodaszerek Iskolai könyvtári eszközök és anyagok. Udvari munkákhoz, növényápoláshoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok.	Az iskolai munkahelyszínek bejárása. Az eszközök, alapanyagok, berendezési tárgyak megtekintése, kipróbálása, adott tevékenységekhez történő kiválasztása, csoportosítása. Beszédfejlesztés, nem verbális információk értelmezése.	Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek. Piktogramok, képi jelzések.	Ismerje az iskolai tanműhelyek (pl.: tankonyha, ebédlő, mosoda, műhelytermek, udvar, iskolai könyvtár) berendezési tárgyait, eszközeit. Ismerje a gyakorlati munkavégzéshez szükséges alapanyagokat, eszközöket, tudja a célnak megfelelően kiválasztani.		

3. Témakör: Gyakorlati munkavégzés			Óraszám	11.	12.
------------------------------------	--	--	---------	-----	-----

			108	120
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény	
<p>Intézményfüggő műhelygyakorlatok: tankonyha, ebédlő, mosoda, műhelytermek, udvar, iskolai könyvtár</p> <p>Tankonyhai feladatok (pl. konyhai, kamrai bútorok, eszközök, gépek tisztítása, rendezése, alapanyagok rendszerezése, pakolása)</p> <p>Ebédlői munkálatok.</p> <p>Mosodai tevékenységek.</p> <p>Műhelytermi munkálatok.</p> <p>Kertészeti és udvaros tevékenységek gyakorlása.</p> <p>Könyvtári teendők.</p> <p>Egyszerű munkafolyamatok, részfolyamatok végzése irányítás és segítségnyújtás mellett.</p> <p>Az iskolán belül fellelhető munkahelyekkel való további gyakorlati ismerkedés.</p>	<p>A konkrét munkafolyamatok kivitelezése, végzése.</p> <p>Iskolai munkahelyen zajló munkákról való beszélgetés.</p> <p>A szükséges ismeretek megbeszélése, eszközök kiválasztása, használatuk, tárolásuk módja.</p> <p>Elvégzendő munka észrevetése.</p>	<p>Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek.</p>	<p>Legyen képes egyszerű munkafolyamatok, részfolyamatok irányítás és segítségnyújtás melletti minél pontosabb és önállóbb elvégzésére.</p> <p>Tartsa be a kulturált viselkedési szokásokat.</p> <p>Sajátítsa el az eszközök rendeltetésszerű használatát.</p> <p>Legyen képes balesetmentes, kitartó feladatvégzésre.</p> <p>Alakuljon szabály-és feladattudata.</p>	

4. Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő tanterv

Szerepe a fejlesztési területekben

Az erkölcsi nevelés: A textil és fonalmentő műhelyben elvárt magatartásformák, a szükséges viselkedési szokások és szabályok elsajátítása. Hatékony munkavégzés a társakkal, pedagógussal, szakoktatóval.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: Megismerik nemzeti kultúránk értékeit, hagyományait, a szövés és fonás tárgyi örökségeit. A népi motívumok megjelennek az általuk készített munkadarabokban.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése: A tanulók önismeretének, önértékelésének fejlesztése a gyakorlati textil és fonalmentő tevékenységeken keresztül. A képességek szélesebb körű megismerése, a reális énkép kialakítása.

A társakkal való együttműködés elvárható szinten legyen jelen a mindennapi munkavégzésükben.

A testi és lelki egészségre nevelés: A mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen a munkavédelmi, egészségvédelmi ismeretek és szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség kialakítása és fenntartása is. Fontos, hogy kialakuljanak bennük az egészséges életmódhoz tartozó higiénias szokások és a maguk szintjén vigyázzanak egészségükre. Törekedni kell a textil és fonalmentő tevékenységek kitartó folyamatos végzéséhez szükséges, helyes testtartásra, a megfelelő testi fejlettség (fizikai állóképesség) elérésére, fenntartására. Sajátítsák el a fiatalok az egészség megóvásához szükséges egészségügyi alapismereteket, az alapvető higiéniai szokásokkal együtt. Mindennapi életük és munkájuk során törekedjenek az egészséges és a tiszta, környezetszennyezéstől mentes életmód megismerésére, megtanulására és követésére.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: A magatartást szabályozó viselkedésformák kialakítása és megszilárdítása a textil és fonalmentő tevékenységek végzése közben. Ismerjék meg a különböző élethelyzeteket, fokozatosan tudjanak megfelelni a fiatalok a rájuk váró (képességeikhez mért) feladatoknak. Úgy kell megismertetni velük helyzetüket, hogy lehetőleg elfogadják azt, és segítséggel képesek legyenek a velük sorsközösségben élő társaikkal megfelelően együtt élni és dolgozni. Tudják az emberi kapcsolataikban az egyet nem értést kezelni, és kevésbé sérüljenek a vitákban. Forduljanak bizalommal szűkebb- és tágabb környezetükhöz, amennyiben segítségre van szükségük.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: A képzés során a tanulók közvetlenül kapcsolódnak be környezetük alakításába, értékeinek megőrzésébe és újjáalakításába, tapasztalatokat szereznek a környezetet megóvó szokásokról, lehetővé válik a környezetkímélő szemlélet és életvitel kialakítása, elsajátítása, pl.: mértékletes vegyszerhasználat, szelektív hulladékgyűjtés, maradék és hulladék anyagok felhasználása, tudatos vásárlás, anyagok, eszközök, energiaforrások takarékos használata. A szépre és jóra való fogékonyság kialakítása és fejlesztése. Segítséggel tegye vonzóvá környezetét, ehhez hulladék anyagokat is tudjon felhasználni, tudjon dolgozni megfelelően előkészített helyszínen és munkaeszközökkel. Vegye észre, hogy a rend és tisztaság a szűkebb és tágabb környezetet széppé teszi.

Pályaorientáció: A tanulók szabadidejének hasznos eltöltését, a munka világában való hatékony részvételét segítő gyakorlati ismeretek elsajátítása.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A tantárgy hozzájárul a pénzeszközök használatában való jártasság kialakításához, a takarékos anyagfelhasználáson keresztül a takarékoság kialakításához, bevétel és kiadások összefüggéseinek felismeréséhez, a pénz szükségzerű beosztásának megtanulásához.

A tanulás tanítása: Az előzetes elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazására készítés az adott munkafolyamatokban.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében

Anyanyelvi kommunikáció: A készségfejlesztő kerettanterv segíti a társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs formák elsajátítását, a gyakorlati tevékenységek során az ok-okozati összefüggések felismerését, fejlődik a beszédértés és beszédprodukció, bővül a szókincs.

Matematikai kompetencia: A tanuló a matematikai ismereteit, logikai gondolkodását a gyakorlatba ágyazva alkalmazza. Készség szintűvé válik a mértékegységek használata, bővülnek az ismeretek a pénzkezelés szabályairól, fejlődik a térbeli és időbeli, síkbeli tájékozódása, problémamegoldó képessége.

Természettudományos és technikai kompetencia: A sokrétű textil-kelme és fonal feldolgozása során folytatott eszközhasználat segíti a tárgyak tulajdonságainak, működésének megismerését, folyamatok megértését, használatukban való jártasság kialakulását. 574

Szociális és állampolgári kompetencia: Az önismeret mélyítése, a megfelelő viselkedési szokások kialakítása segíti a társadalmi beilleszkedést. A tanuló képessé válik a családban betöltött szerepek és feladatok felismerésére, a munkamegosztásban való produktív részvételre, igényeinek kifejezésére és megvalósítására, kötelességeinek elvégzésére, jogainak érvényesítésére.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia: A tanulók egyre magabiztosabbá válnak a mindennapi fonal és textilmentő tevékenységekben, a gyakorlati feladatok során mélyebb ön- és társ ismeretre tesznek szert, ezáltal képessé válnak a munkamegosztásba történő hatékony bekapcsolódásra és munkavégzésre a megfelelő óvó-védő munkahelyeken.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség: A textil és fonalmentő munkák végzése során a tanulók felismerik a tisztaság és a rend fontosságát, az újrahasznosítás jelentőségét. Ízlésviláguk fejlődik, a mindennapokba beépül a harmonikus környezet kialakítása iránti igény főként saját készítésű munkadarabjaikkal.

Cél	Feladat	Elvárt teljesítmény
<p>A szakmai elméleti ismeretek elsajátításában olyan ismeretanyag nyújtása, megtanítása, amelyek nélkülözhetetlenek a szőnyegszövés gyakorlati munkafolyamatai során, az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez.</p> <p>Az átfogó elméleti ismeretek olyan szintű megismertetése, amelyek alapot jelentenek a különböző karakterű, funkciójú és szövéstechnikájú munkadarabok gyakorlati megoldásaihoz.</p> <p>A képességekhez mérten megtanulni minél önállóbban szőni és használati termékeket előállítani (terítő, tarisznya, párna, lábtörlő, szőnyeg).</p> <p>Esztétikus munkadarabokat készíteni a megismert népi motívumok, szín- és mintaváltozatok felhasználásával.</p> <p>Képessé válni a kitartó munkavégzésre, a hibák felismerésére és korrigálására.</p>	<p>A tanuló egyéni képességeihez mérten a szőnyegszövés szakma minél teljesebb elméleti és gyakorlati megismertetése. Az előírt szakmai követelmények megfelelő gyakorlati alkalmazása.</p> <p>Olyan korszerű elméleti és gyakorlati szakmai tudás, műveltség megalapozása és elsajátítása, amely hozzájárul a tanulók minőségi életviteléhez és támogatja a szabadidő hasznos eltöltését. A szövéshez szükséges textilipari nyersanyagok és eszközök megismerése, adekvát használatának gyakorlása és elsajátítása. A képességek függvényében szövött használati tárgyak készítése, egyéni ötletek megvalósítása az alkotómunkában.</p> <p>Alapvető tervezési ismeretek elsajátítása, az esztétikus mintázás, színhasználat gyakorlása a szövött tárgyak készítése során.</p> <p>Szövéstörténeti alapismeretek, népi motívumok, hagyományok megismerése, az esztétikai érzék fejlesztése és a népművészet iránti érdeklődés felkeltése.</p> <p>A szövő munka szeretetére, feladattudatra, kitartó munkavégzésre és minél nagyobb önállóságra nevelés, kulturált munkahelyi viselkedési szokások kialakítása.</p> <p>A tevékenységek során felmerülő problémák hatékony megoldásának, kezelésének gyakorlása és megtanulása. A gyakorlati tevékenységek során használt eszközök körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő alkalmazásának elsajátítása.</p>	<p>Ismerje fel a szövésben szükséges nyersanyagfajtákat, az anyag színeit, milyenségét.</p> <p>Ismerjen fonásmódokat.</p> <p>Ismerje meg a szövőállvány, keret fajtáit, részeit, a felvetés módját.</p> <p>Ismerje és alkalmazza a szövésmintákat.</p> <p>Tudjon harmonikus szín és mintaválasztásokat készíteni.</p> <p>Tanuljon meg irányítás mellett szőni, használati termékeket készíteni.</p> <p>Ismerje meg a szövésterméket, és annak alkalmazási módját.</p> <p>Sajátítsa el az alapvető népművészeti ismereteket.</p> <p>Legyen tudatában az alapvető balesetvédelmi előírásoknak.</p>

Tárgyi feltételek, eszközigény

A munkatevékenység végzése a teljes képzési idő alatt az iskolai tanműhelyben történik.

1. A tárgyi feltételeknek biztosítaniuk kell a sajátos nevelési igény és az egyéni szükséglet kielégítését a megfelelő gyakorlatorientált, differenciált képzés lehetőségével.
2. A tananyag elsajátításának feltétele a jól felszerelt gyakorlóhely.
3. A gyakorlati képzés helyszíne legyen világos, tágas, jól szellőztethető. Rendelkezzen megfelelő berendezéssel: kényelmes székekkel, megfelelő méretű asztalokkal, kellő hellyel a munkavégzéshez, raktározáshoz.
4. A megfelelő felszereltség biztosításához alapvető a jó minőségű eszközök megléte.
5. Kiemelten fontos a saját munkaeszköz szükségessége minden tanuló részére. Ez elengedhetetlen a munkafolyamatok tanuláshoz, gyakorláshoz, figyelemmel arra, hogy sok esetben szükséges speciális eszköz alkalmazása is (pl. balkezeseknek).
6. Lényeges a mérőeszközök, csomagolóeszközök és a raktározáshoz megfelelő, biztonságos terület kialakítása, különösen tekintettel arra, hogy a feldolgozásra kerülő anyagok éghetőek.
7. A tanórák jelentős részét a műhelyben töltik a tanulók. Hasznos, ha többször van módjuk fonalboltban, textiláruházban tanulmányi látogatásokon, műhelylátogatásokon részt venni.
8. Az információhordozó- és szemléltetőanyagok használatához szükség van audiovizuális eszközökre (vetítővászon, írás-, mozgó- és diafilmvetítő, video lejátszó, tévé). Elhelyezésük módjával biztosítani kell egyszerű és gyors alkalmazhatóságukat.

A szaktanterem felszerelési tárgyai

- munkaasztalok, támlás székek
- nagyméretű falitábla
- lehetőség szerint digitális, interaktív tábla, DVD-, videó lejátszó, CD-s magnó
- polcok, polcrendszerek, szekrények

Eszközigény

- Szövőkeretek, szövőállványok, tartozékok, vetélő, leverő villa
- Ollók (balkezes szükség szerint)
- Felvetőfonalak
- Szövőfonalak
- Maradék fonalak, varrócérna
- Gyapjú
- Kartonok
- Színes kivágó papírok
- Zsírkréta készlet
- Ragasztó, vonalzó
- Festék, ecset, zsírkréta, csomagolópapír, vázlatfüzet, színes ceruza
- Nagyítólencse, tű, mérőszalag
- Műszaki rajzlapok

Szemléltető eszközök

- Textilminta gyűjtemény, fonalgűjtemény
- Különféle összetételű anyagvágatok
- Oktatótáblák, oktatófilmek
- Szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok
- Szöttes fotók
- DVD

Raktár felszerelési tárgyai

- polcrendszer (félkész-, kész áruknak, segédanyagoknak, kellékeknek)
- célnak megfelelő tároló rekeszek, dobozok, fiókok, kosarak
- létra

Óraterv a tanterv teljesítéséhez

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető	58

Időkeret a tanterv témáinak feldolgozására

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Anyagismeret	26	13 (+2)	13 (+2)
2. Szakmai ismeret	40	20 (+2)	20 (+2)
3. Tervezés	24	12 (+2)	12 (+2)
4. Népművészeti alapismeretek	12	12 (+2)	-
5. Esztétika, néprajz	12	-	12 (+2)
6. Szakmai gyakorlat	404	202 (+21)	202 (+21)
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

1. Témakör: Anyagismeret			Óraszám/évfolyam: 15
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Anyagismeret</p> <p>Mesterséges és természetes eredetű szálak anyagok.</p> <p>A szálak anyagok tulajdonságai, viselkedésük hő, fagyhatás hatására.</p> <p>A szálak anyagok felhasználási területei és módjai,</p> <p>Fonalgyártás műveletei</p> <p>Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése</p> <p>Festőnövények</p> <p>Sárgítás pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel.</p> <p>Fonalak csoportosítása, rendezése tulajdonságaik alapján</p>	<p>Fonalgyűjtemény készítése.</p> <p>Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal.</p> <p>Fonalgyűjtemény megtekintése.</p> <p>Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése.</p> <p>Fonal nagyüzemi előállításának megtekintése.</p> <p>Vásárlás egy fonalüzletben.</p> <p>Motring, gombolyag szétválogatása.</p> <p>Gombolyítás gyakorlása.</p> <p>Szálak anyagok felismerése égetési próbával.</p> <p>Elemi szálak vizsgálata nagyítón keresztül.</p> <p>Festőnövények gyűjtése.</p> <p>Sárgítás pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel.</p> <p>Fonalak csoportosítása, rendszerezése tulajdonságaik alapján.</p>	<p>Természetes szálak anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek.</p> <p>Mesterséges szálak anyagok.</p> <p>elemi szál</p> <p>Fonalgyártás műveletei, sodrás, festőnövények, színezés, festhetőség,</p> <p>fonalak viselkedése hő hatására</p>	<p>Legyen képes az alapanyagok adott szempontok szerinti megfigyelésére, összehasonlítására, csoportosítására.</p> <p>Ismerje a természetes szálak anyagokat, az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási módjait.</p> <p>Ismerje fel a fonalakat: gyapjú, pamut, len, kender, műszál.</p> <p>Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni.</p> <p>Tudjon gombolyítani.</p> <p>Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket.</p> <p>Tudjon természetes eredetű fonalakat segítségével festeni (sárgítás).</p>

2. Témakör: Szakmai ismeret			Óraszám/évfolyam: 22
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>A fonás és szövés története és eszközeinek fejlődése. A szövés története Magyarországon és a Kárpát-medencében. Fonással és szövéssel kapcsolatos alapfogalmak. A szövést előkészítő műveletek. A szövés eszközei. A fonott, szőtt anyagok felhasználási lehetőségei. A nemezeléshez szükséges anyagok és műveletek</p>	<p>Fonás és eszközeinek megismerése, időrendi sorrendje. Tájház látogatása, helyi gyűjtemények, szöttek megtekintése. Szövéstörténettel, népművészettel kapcsolatos filmek, anyagok, könyvek tanulmányozása, megbeszélése Népművészeti könyvek nézegetése. A szövés előkészítő műveleteinek bemutatása: asztali szövőkeret (közepes, váltós) felvetése segítséggel. Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése. Megfigyelés: a szövő állvány felvetése. A szövőállvány részeinek bemutatása, tanulmányozása. Nemezelés, nemeztárgyak (pl.: labda) készítése</p>	<p>Kezdetleges, ősi eszközök, tárgyi örökség (guzsaly, rokka, orsók, agyagsúlyok) nemezelés, szövött textília, szöttek, szövőkeret, szövőszék, felvetőfonal, felvetés, sorminta, csíkminta, tervezés. A szövőkeret részei: hengerek, nyüstfa, talp, tartókeret, vetélő, segédpálca. Szövéshez használt kézi eszközök: vetélők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, horgolótűk, összeállító tűk.</p>	<p>Ismeri a régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait, a fonás és a szövés rövid történetét és eszközeinek fejlődését. A szövés iránt érdeklődő, a munkavégzésben kitartó. Fonással és szövéssel kapcsolatos alapfogalmakat ismeri és az instrukciókat követő munkavégzésre képes. Ismeri a fonáshoz, nemezeléshez, szövéshez szükséges eszközöket, azok adekvát használatát. Tudja a funkciónak megfelelő anyagokat és eszközöket kiválasztani. Ismeri a nemezeléshez szükséges anyagokat és műveleteket, tud nemezlabdát készíteni. Ismeri a szövést előkészítő műveleteket, eszközöket, a fonott, szőtt anyagok felhasználási lehetőségeit. A szövést előkészítő műveleteket kitartóan végzi.</p>

3. Témakör: Tervezés			Óraszám/évfolyam: 14
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Színek</p> <p>Színelmélet</p> <p>Ritmusok és kompozíciók</p> <p>Mértékegységek, arányok, térkitöltés</p>	<p>Színek csoportosítása: alapszínek, kevert színek.</p> <p>Füzetbe színkeverés temperával.</p> <p>Papírragasztás a színskála szerint.</p> <p>Színkontraszt készítése festékkel.</p> <p>Játék a színekkel, festéssel, színezéssel.</p> <p>A színek hangulati szerepe, térhatása.</p> <p>Színárnyalatok, színvariációk megismerése.</p> <p>Színritmusok készítése.</p> <p>Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel.</p> <p>Szőnyeg, tarisznya, terítő stb. tervezése meleg és hideg színekkel (papírvágás, ragasztás, festés)</p> <p>Mérőeszközök használata.</p> <p>Irányok adekvát alkalmazása</p> <p>Ritmusok: folyamatos, zárt</p> <p>Tervezés páros és páratlan csíkritmusban.</p> <p>Szimmetrikus kompozíciók tervezése.</p> <p>Mintaelemek alkalmazása.</p>	<p>Alap és mintázó színek, színkeverés, színkör, színkontraszt, színárnyalatok</p> <p>színek tónusai: hideg, meleg színek.</p> <p>páros és páratlan csíkritmus</p> <p>centiméter</p>	<p>Ismerje a színeket.</p> <p>Tudja a színeket csoportosítani többféle szempont szerint.</p> <p>Ismerje a színek tónusát (hideg, meleg).</p> <p>Tudjon kevert színeket előállítani festékkel (narancs, zöld, lila, barna).</p> <p>Tudjon terítőt, tarisznyát, szőnyeget tervezni.</p> <p>Tudjon páros és páratlan csíkritmusban tervezni.</p> <p>Tudja a mérőszalagot használni, mértékegység („cm”) helyes használata mérőszalag segítségével</p> <p>Váljon képessé a megtanult téri irányokat adekvátan alkalmazni a tervezési folyamatban</p>

4. Témakör: Népművészeti alapismeretek	Óraszám/11. évfolyam: 14
---	---------------------------------

Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Ünnepekhez kapcsolódó népszokások</p> <p>Népi kismesterségek</p> <p>Népművészeti alapismeret</p>	<p>Népszokások néhány jellemző motívumainak megismertetése</p> <p>Népi kismesterségekről szóló filmek megtekintése. „A népszokások”- filmvetítés</p> <p>Népművészeti könyvek megtekintése, nézegetése.</p> <p>Anyaggyűjtés, beszélgetés.</p>	<p>Ünnepekhez kapcsolódó népszokások néhány jellemző motívumának megismertetése. népi játékok, népviselet, népdalok. Népi kismesterségek: népi fafaragó, fazekas, bőrműves, hímező, csipkeverő, tojásfestő, a mézesbábos, kosárfonó, gyékényfonó, szalmafonó, takács.</p>	<p>Ismerje az egyes népszokások jellemzőit (pl. farsangolás). Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait. Ismerje meg a legjellemzőbb, legismertebb népszokásokat (például húsvétkor a tojásfestés).</p>

5. Témakör: Esztétika, néprajz			Óraszám/12.évfolyam: 14
Tananyag	Képességeihez mérten tanuló tevékenység	Képességeihez mérten elvárt és javasolt fogalmak	Képességeihez mérten elvárt teljesítmény
<p>Esztétika, néprajz</p> <p>Népi szövés a Kárpát-medencében</p> <p>Népi hagyományok</p>	<p>Szakmai kirándulások, múzeumlátogatások a népi kultúra tükrében. „Szöttes gyűjtemény”, motívumok megismerése, csoportosítása. Térkép használata. „Népi szöttesek”- könyv, videofilm nézése, a látottak megbeszélése.</p>	<p>Népcsoportok nevei Múzeum, tájház gyűjtemény, kutatás „Művészet és mesterség”- díszítés és hagyomány Kézművesség, iparművészet Magyarország ünnepi hagyományai, népszokásai, jellemző évfordulói Ünnepkörök: Húsvét, Pünkösöd, Advent, Karácsony Hagyomány, kalendárium Népszokások: busójárás, farsangolás, kiszabás, szüret.</p>	<p>Ismerjen néhány magyarországi hagyományt és népszokást. Ismerje fel a székely festékes szőnyeget és motívumait. Ismerje a mintaelemeket: virág, hal, grádics, fésűfog, csillag, rózsa.</p>

6. Témakör: Szakmai gyakorlat			Óraszám/évfolyam: 223
	Képességeihez mérten	Képességeihez mérten	Képességeihez mérten

Tananyag	tanulói tevékenység	elvárt és javasolt fogalmak	elvárt teljesítmény
<p>Fonás és a szövés alapanyagai A fonás műveletei és eszközei A szövés előkészítő műveletei A kézi szövés műveletei Vetülék nélküli szövés Szövés egyszerű eszközökkel Szövés vakkereten Terítő, futó, tarisznya, párna szövése Geometrikus minták felismerése. Szőnyegszövés egyszerű csíkmintával. Szövő eszközök karbantartása.</p>	<p>Balesetvédelmi oktatás. Alapanyagok kiválasztása. Szükséges fonalmennyiség kiszámítása. A fonás előkészítése - elrendezése. Sodrás, fonás: körmönfonás, kötél sodrás. Zsinórkészítés szarvacskával, körmöcskével, macskafarok fán. Szövés széklábán, szádfán, karmantyún. A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása. Színek meghatározása, mintaterv készítése. Szövés helyes elkezdése, előszövés. Egyenletes, spontán szövés, tömörítés, feszítés, kis kereten. Szövés alapkötése. Vetülék felületű szövés. Szövés vászonkötéssel. Szövés befejezésének megismerése - szálvégek eldolgazása, lecsomózás, szövés levágása, rojtok eldolgazása csomózással, szélek összevarrása, tarisznyafül zsinórkészítéssel. Szövés, a szélesség tartásával, folyamatos mérés. Szövés 2 színnel, 2 vetélővel. Lánc és vetülékfonalak előkészítése, kiválasztása, felvetés segítségével. Kötésmódok bemutatása: pl. likatos (torontáli),</p>	<p>Fonás, sodrás, körmön fonás, felvetőszál, kezdő és végszálak, behúzás, láncfonal, vetülékfonal. Csomófajták: kettős csomó, halászcsmó, takácscsomó Szövés közben használt eszközök: leverő villa, vetélő, A szövés befejező műveletei. Csomózások: szumák, makramé. fonás, sodrás. Alapkötések: vászon, sávoly, atlasz, szedettes, „borzas” szövése. Likatos, egyszálon forduló technikák . Szőnyeghibák, szőnyegek kezelése, karbantartása.</p>	<p>Legyen képes az alapanyagok kiválasztására: szín, mennyiség, minőség szerint. Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat, kötésmódokat, szedettes technikát. Legyen képes a tevékenységnek megfelelő eszközöket kiválasztani. Segítséggel tudja a munkát, munkadarabot elkezdni és eldolgazni. Ismerje fel a hibákat és legyen képes azokat javítani vagy a javításhoz segítséget kérni. A munkadarabok készítése során legyen képes egyszerű minták alkalmazására és harmonikus színhasználatra, valamint egyéni ötleteinek megvalósításra. Fokozódó önállósággal legyen képes a kitartó munkavégzésre. Tudjon megadott terv szerint párnát segítséggel szőni Ismerje a kötésmódokat Egyéni képességeikhez mérten az alábbi tevékenységeket elvégezni: két szállal sodorni, három szállal fonni, két szállal (zsinórt, hajpántot készíteni) és öt szállal (öv), körmön fonni, zsinórt készíteni szarvacskával, körmöcskével, szőni szádfán karmantyúbabán.</p>

	<p>Minták, csíkritmusok alkalmazása.</p> <p>Szövött tárgyak készítése (pl.: telefontok, papírsebkendő tartó, terítő, párna, szőnyeg)</p>		<p>egyenletes spontán szövést gyakorolni váltós kis kereten, széleket helyesen eldolgozni, egyszerű csíkritmusú használati tárgyakat szőni és mintázni.</p>
--	--	--	---